

Úvodní kapitola do hydrobiologie

Terminologie, taxonomie a specifikace organismů

Terminologie

Hydrobiologie = ekologický obor, jehož předmětem je studium vzájemných vztahů mezi organismy a vztahů mezi organismem a jeho abiotickým prostředím

Limnologie = vědní obor zabývající se studiem jezer (abiotické a biotické složky), hydrobiologie sladkých stojatých vod

Historie oboru

Ekologické vztahy mezi organismy

Taxonomie (determinace)

Abiotická složka životního prostředí = fyzikální a chemické faktory prostředí

Biogeochemické cykly = koloběhy chemických prvků a sloučenin

Biotické (biotická složka, trofie!) a abiotické faktory tvoří ekosystém

Biotop = část životního prostředí společenstva

Biocenóza = soubor všech organismů obývajících biotop

Ekologická valence = šíře hodnot určitého ekologického faktoru, vzdálenost mezi maximem a minimem

(bio)indikátory – steno-, eury-, -filní, -fóbní

Sukcese = vývoj a střídání životních společenstev

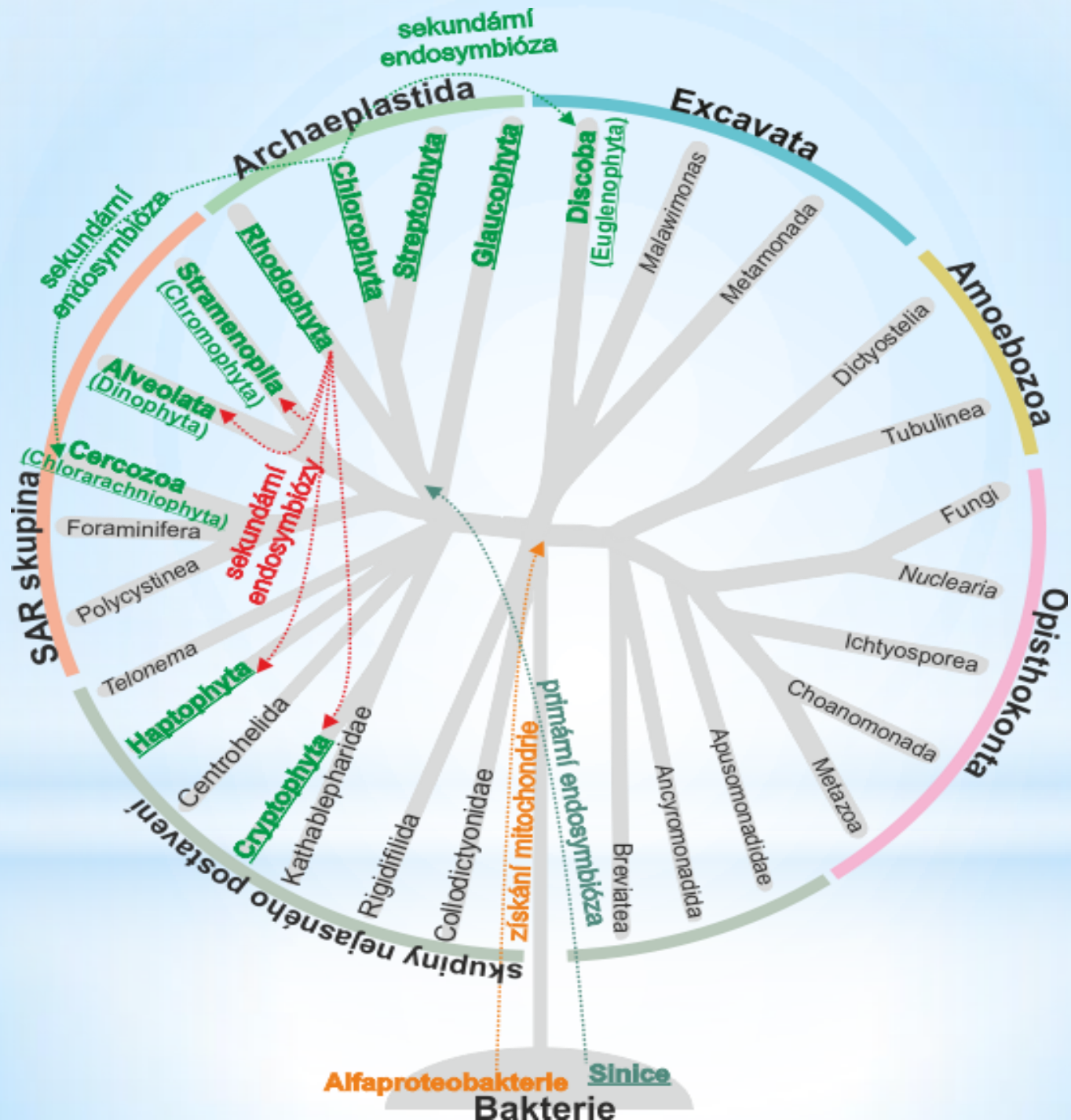
Klimax = vyrovnaná struktura ekosystému

Abundance = hojnost organismů na biotopu, vyjádřením je kvantita

Taxonomie

Příklad taxonomických skupin

Stupeň taxonomické jednotky	Zakončení	Skupina organismů	Příklad
Druh – species			<i>Chlamydomonas reinhardtii</i>
Rod – genus			<i>Chlamydomonas</i>
Čeď – familia	- aceae		<i>Chlamydomonadaceae</i>
Řád – ordo	- ales		<i>Chlamydomonadales</i>
Třída - classis	- phyceae	Řasy	<i>Chlamydomonophyceae</i>
	- mycetes	Houby	<i>Ascomycetes</i>
	- opsida	Mechorosty a cévnaté rostliny	<i>Marchantiopsida</i>
Oddělení - divisio	- phyta	Řasy, mechorosty, cévnaté rostliny	<i>Chlorophyta</i>
	- mycota	Houby	<i>Eumycota</i>
Říše - regnum			Eukarya

Vybrané skupiny organismů

Ekologické členění x buněčná stavba

Buňka = základní stavební prvek všech organismů

(x viry)

Rozdělení organismů na prokaryotické a eukaryotické

Prokaryotické: domény *Archaea* (dříve archebakterie, metabolismus), eubakterií *Eubacteria* s 2 podříšemi

Eukaryotické: mikromycety, řasy, makrofyta, prvoci a mnohobuněční

(Domény)

Systematické členění – velmi stručné

DESTRUENTI:

bakterie (G+, G-, Gvar, mykoplazmata), mikromycety (houby, plísně, kvasinky)

PRODUCENTI:

řasy a sinice (mikrophyta) - Cyanophyta (sinice), Rhodophyta (ruduchy), Dinophyta (obrněnky), Cryptophyta (skryténky), Chrysophyceae (zlativky), Bacillariophyceae (rozšivky), Xanthophyceae (různobrvky), Euglenophyta (krásnoočka), Chlamydomonadales (chlamydomonády), Chlorophyceae (zelenivky), Zygnematales (spájivé řasy)

makrophyta (vyšší rostliny) - Lišejníky, Mechorosty, Kaprad'orosty, Semenné rostliny

KONZUMENTI:

Protozoa (prvoci, jednobuněční) - Bičíkovci, Kořenonožci (měňavky, kryténky), Slunivky, Obrvení (nálevníci, rournatky)

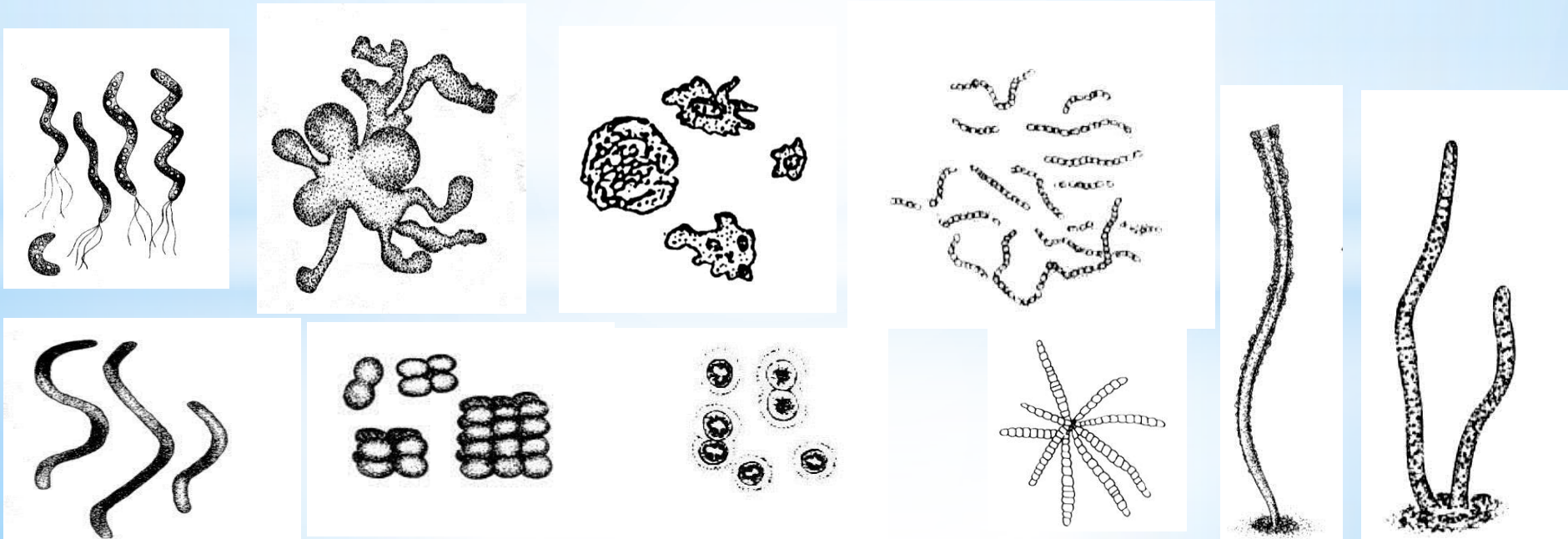
Metazoa (mnohobuněční) - Hlísti (vířníci, hlístice), Kroužkovci, Členovci (korýši - žábřonozky, škeblivky, perloočky, hmyz, pavoukovití), Měkkýši (mlži, plži), Láčkovci, Houby živočišné, Obratlovci

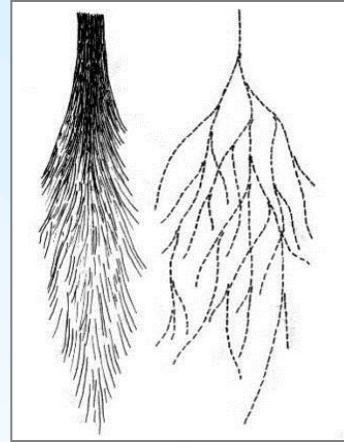
Bakterie

Složitý systém – většinou postačí rozdělení dle Gramovy reakce

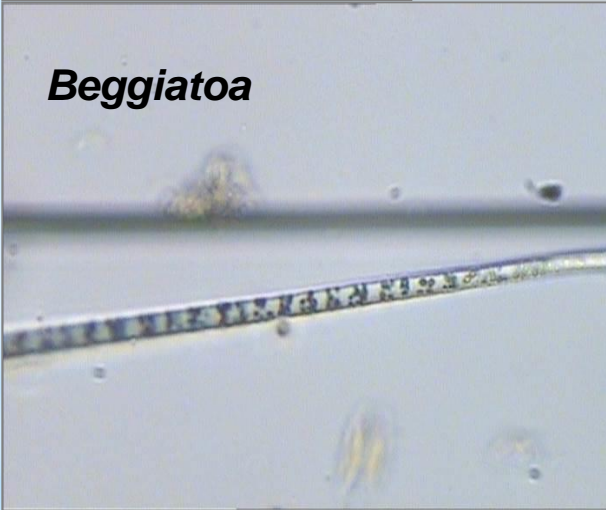
Mikroskopování je možné i za použití menšího zvětšení objektivu (10×, 20× a 40×)

Uměle vytvořené skupiny - klouzající bakterie, bakterie s pochvou, bakterie pučící a přívěskaté, spirochéty, apod.

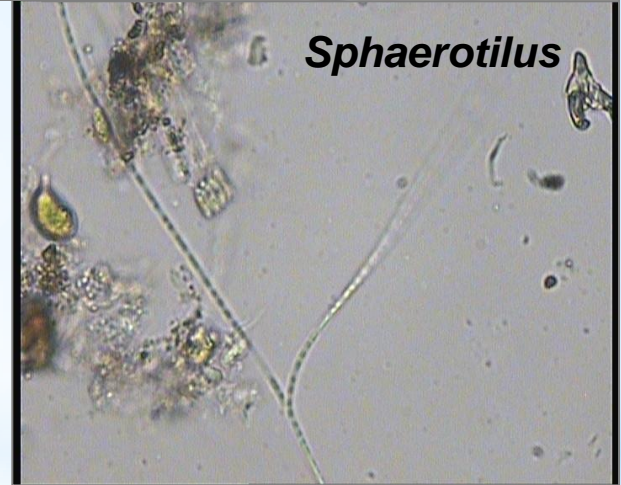

Beggiatoa

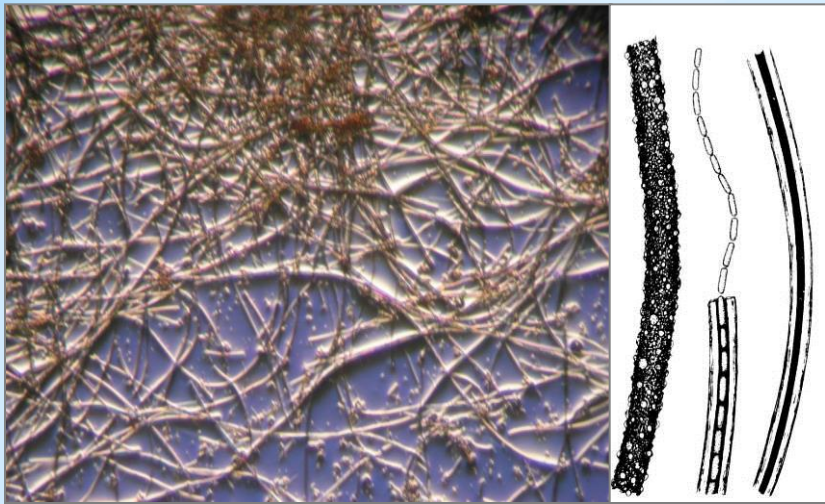

Sphaerotilus

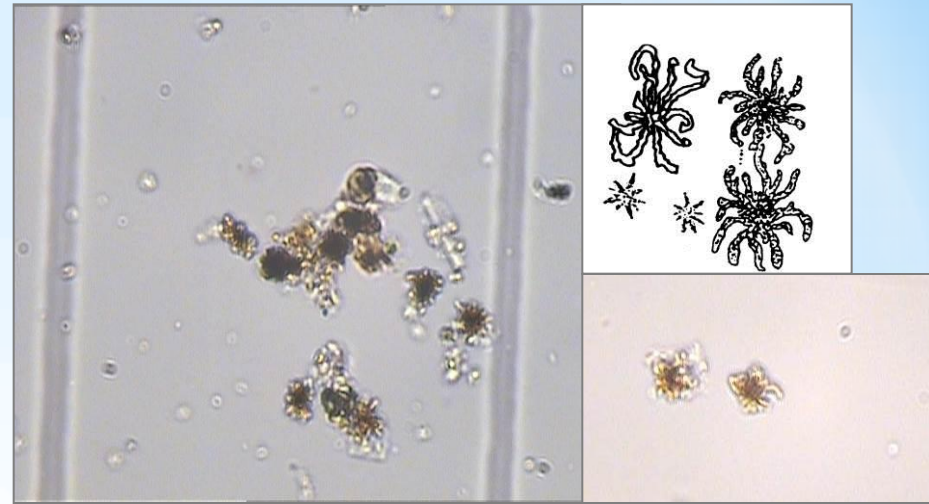

Spirochétý

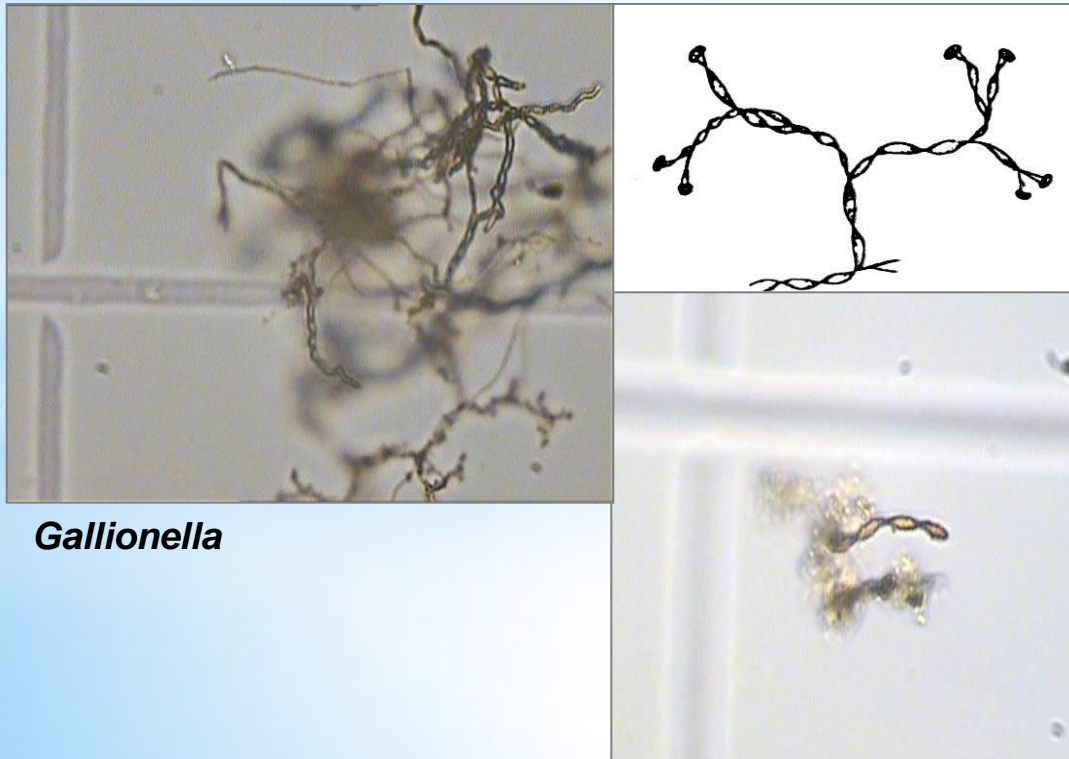

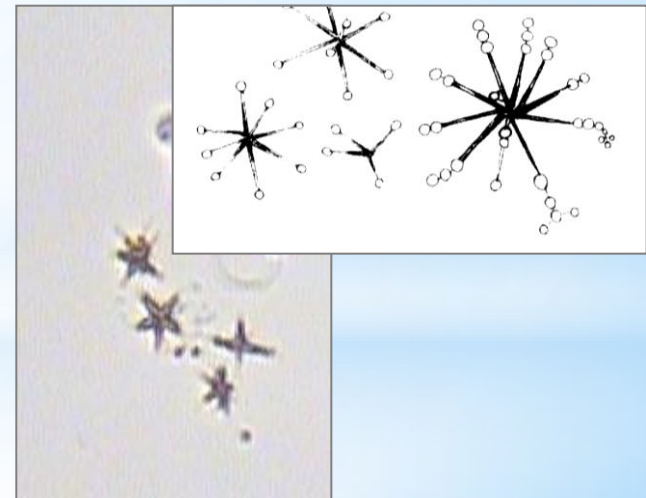
Leptothrix ochracea

Leptothrix echinata

Gallionella

Planctomyces bekefii

Sinice (Cyanophyceae, Cyanophyta, Cyanoprokaryota)

Buňka: Jednobuněčné, vláknité autotrofní prokaryotické organismy, G- bakterie

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-a, beta-karoten, xantofyly a fykobiliny

Schopnost **chromatické adaptace**

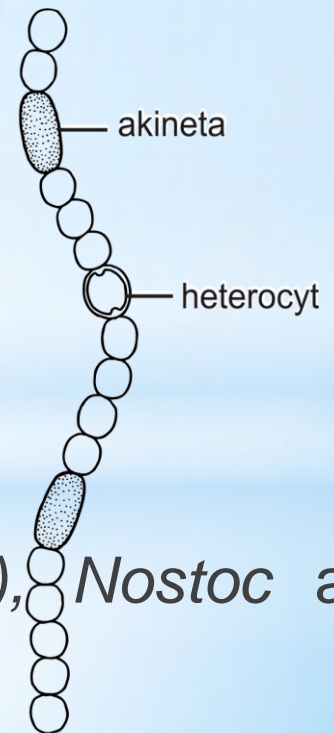
Fixují plynný dusík - pomocí **heterocytů**

Akinety mají význam při přežívání sinic

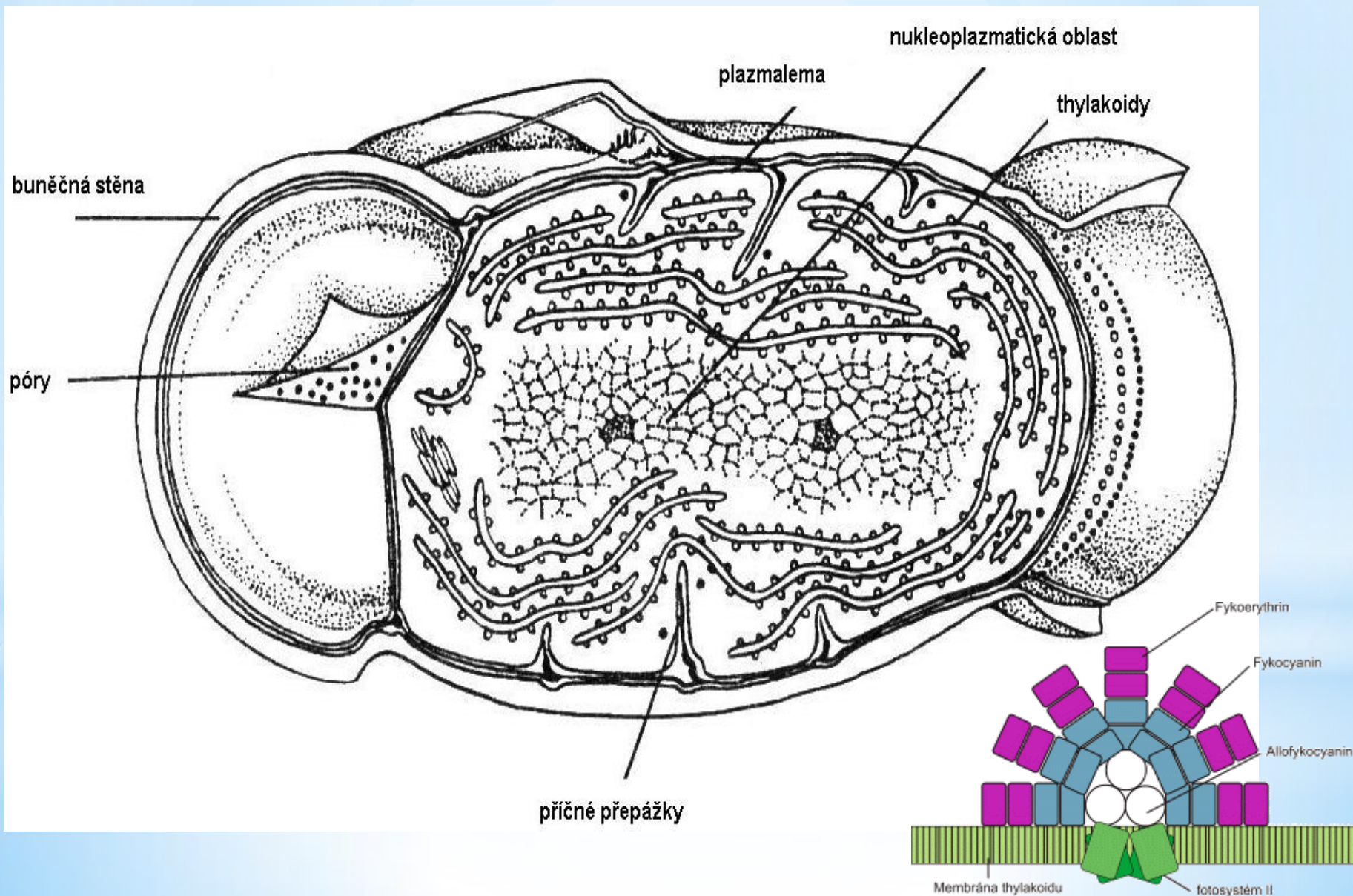
Plynné vesikuly, shlukující se v **aerotopy**

Vodní květy, eutrofizace, toxiny - **cyanotoxiny**

Rody *Microcystis*, *Anabaena* (*Dolichospermum*), *Nostoc* a *Aphanizomenon* (*Cuspidothrix*)

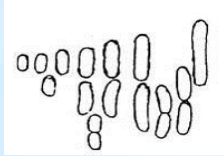
Buňka sinic

Tvar buňky.

Buňky oválné, vřetenovité či paličkovité, jednotlivé či v nepravidelných koloniích, dělení buněk podle jedné roviny kolmé na podélnou osu.

Rod **Synechococcus**

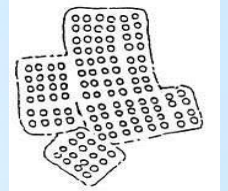

Buňky kulovité, široce oválné či vejčité, zřídka jednotlivě, spíše v koloniích.

Buňky v prostorových koloniích.

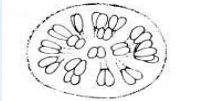
Ploché kolonie tabulkovitěho tvaru, někdy přehnuté, s bezbarvým slizem.

Rod **Merismopedia**

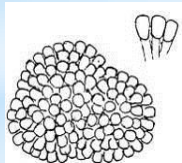

Buňky kulovité, oválné či obráceně vejčité, uložené po obvodu buňky.

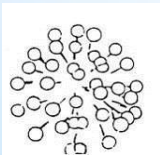
Rod **Gomphosphaeria**

Rod **Woronichinia**

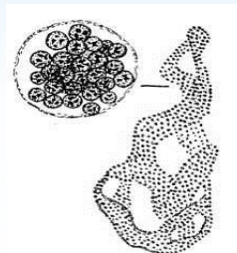
Rod **Snowella**

Buňky kulovité, po dělení polokulovité, nepravidelně rozmístěné v koloniích.

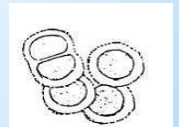
Buňky malé, kulovité, před dělením dorůstají do původního tvaru, buňky bez vlastních slizových obalů, sliz bezbarvý, nevrstevnatý.

Rod **Microcystis**

Buňky polokulovité, kulovité, před dělením dorůstají do původního tvaru, několikabuněčné kolonie, buňky mají vlastní obal slizový, bezbarvý, nevrstevnatý.

Rod **Chroococcus**

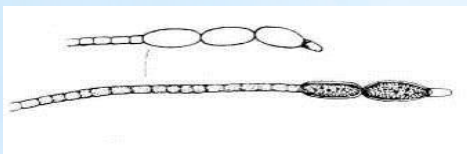

Umístění heterocytů.

Na konci vláken, pokud jsou mezi buňkami, vznikají interkalárně a jsou dvě vedle sebe.

Akinety vedle heterocytů.

Rod **Cylindrospermum**

Akinety oddělené od koncových heterocytů.

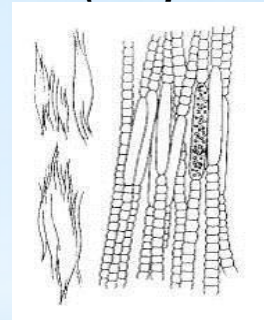
Rod **Anabaenopsis**

Ve vlákně mezi buňkami.

Vlákná se ke konci zužují, tvoří svazečky.

Rod **Aphanizomenon (Cuspidothrix)**

Vlákná se rovnoměrně nezužují.

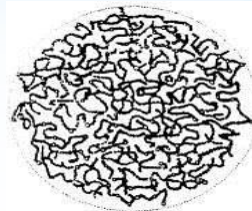
Buňky netvoří řetízkovitá vlákna, buňky válečkovité, akinety po jedné ve vlákně, koncové buňky mírně odlišené od ostatních buněk.

Rod **Anabaena**

(**Dolichospermum**)

Buňky tvoří řetízky, hustě spletené, koncová buňka není odlišená od vegetativních buněk, ložiska obklopená ohraničeným slizem.

Rod **Nostoc**

Schopnost tvorby slizové pochvy.

Vlákna bez slizové pochvy, ložiska smotaných či souběžných vláken.

Vlákno není stočené.

Mezi buňkami nejsou slizové mostíky.

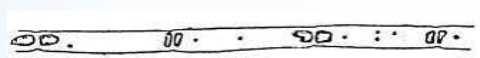
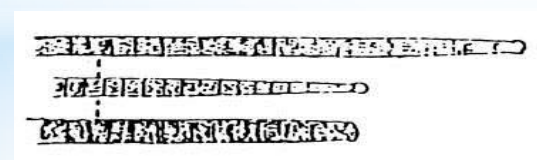
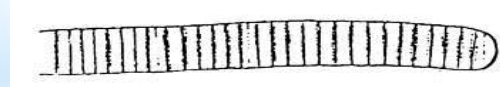
→ Rod **Oscillatoria**

→ Rod **Planktothrix**

→ Rod **Limnothrix**

Mezi buňkami slizové mostíky.

→ Rod **Pseudanabaena**

Vlákno po celé délce spirálně stočené.

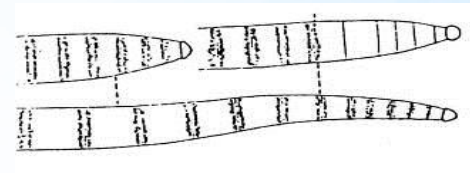
Rod **Spirulina**

Vlákna mají schopnost tvořit slizovou pochvu.

Pochvy se netvoří vždy a na všech vlákních.

Rod **Phormidium**

Všechny vlákna v pochvách, při rozmnožování se uvolňují hormogonie.

Rod **Lyngbya**

Buňky v plochých slizových ložiskách, uložené do nepravidelně krátkých řad, orientovaných kolmo na podklad, ve zvětšených vrcholových buňkách tvorba endospor.

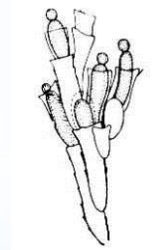
Buňky uložené do souběžných či nepravidelných řad, slizová ložiska na pevném podkladě v tekoucích vodách.

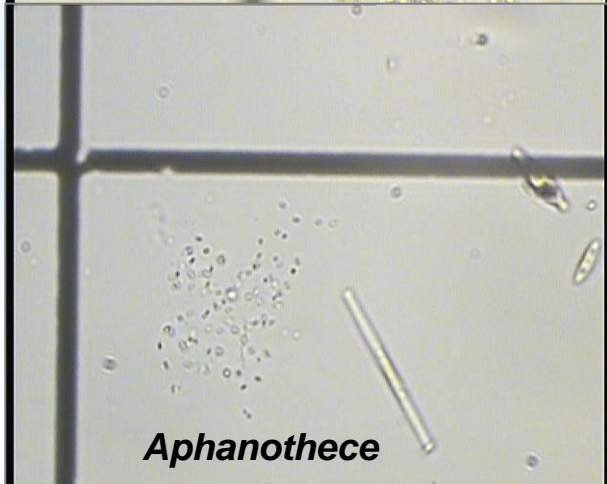
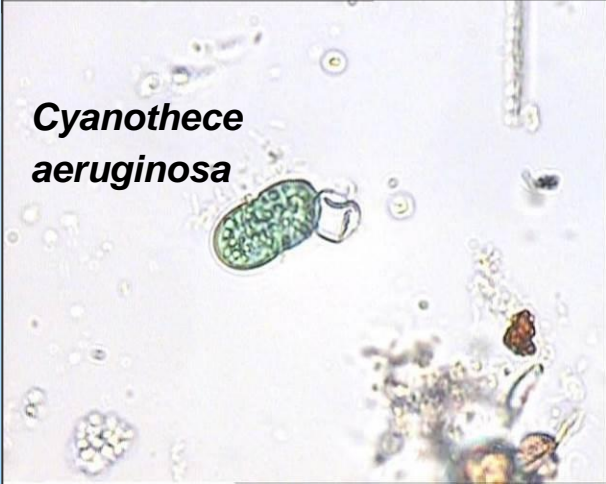
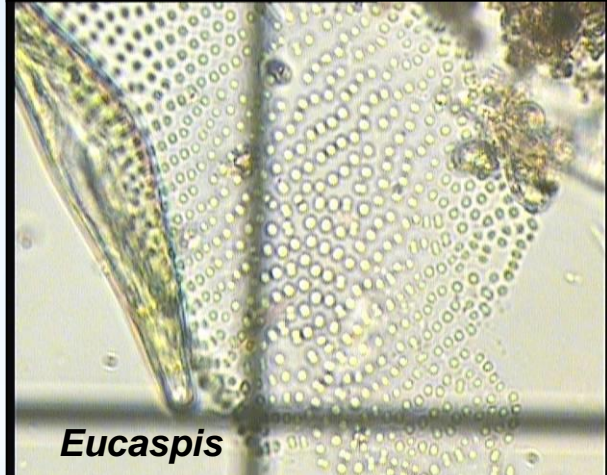
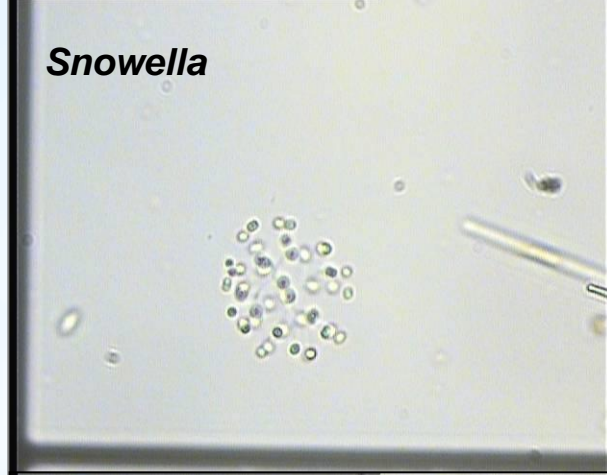
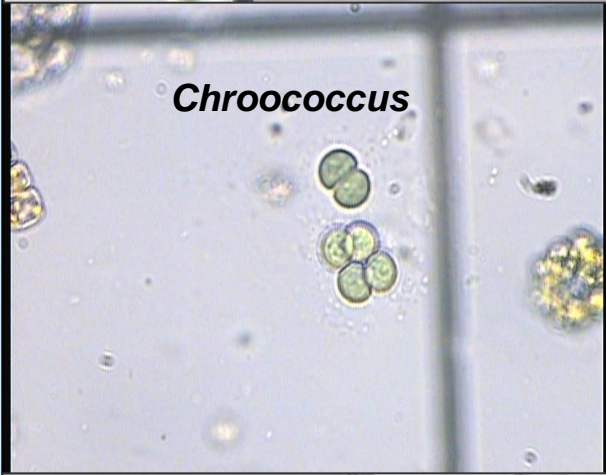
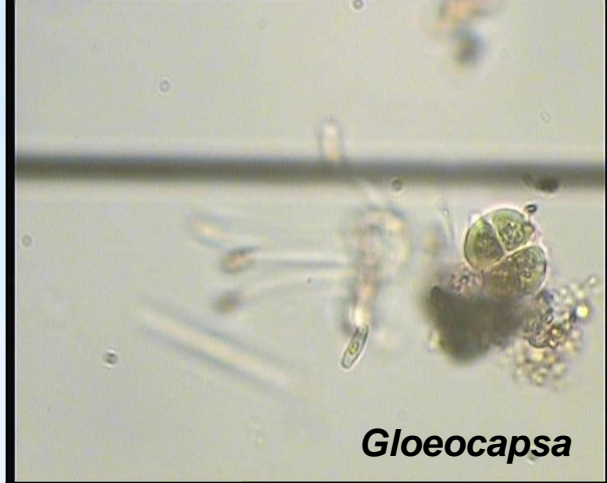
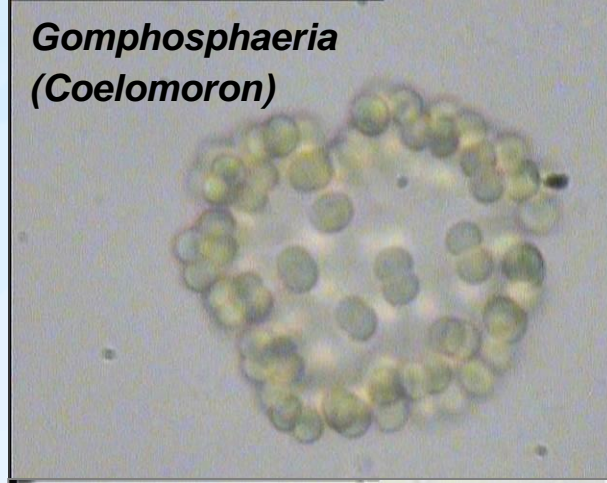
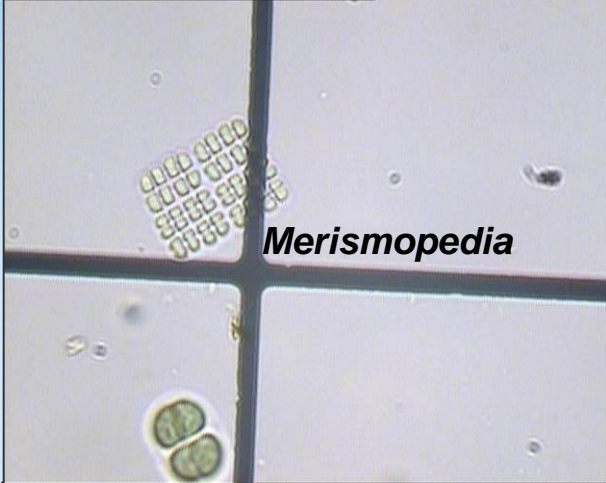
Rod *Pleurocapsa*

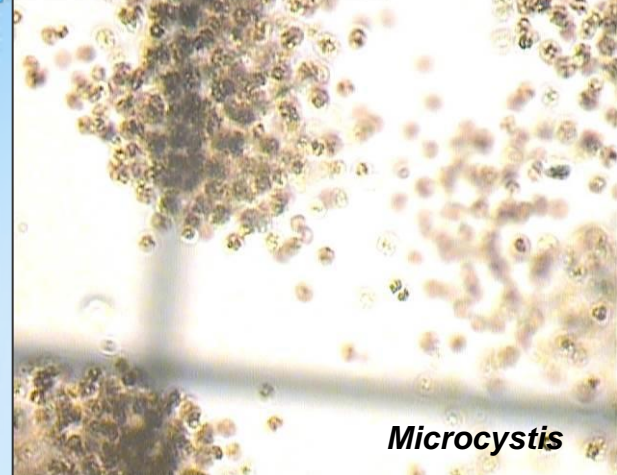

Buňky volné či tvořící stromečkovité útvary, na ponořených makrofytických rostlinách, řasách či kamenech.

Rod *Chamaesiphon*

Microcystis

Merismopedia

Anabaena

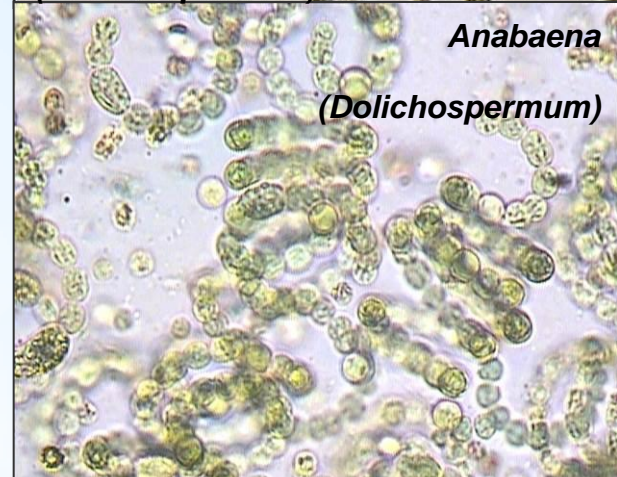
(*Dolichospermum*)

Microcystis

Nostoc

Anabaena

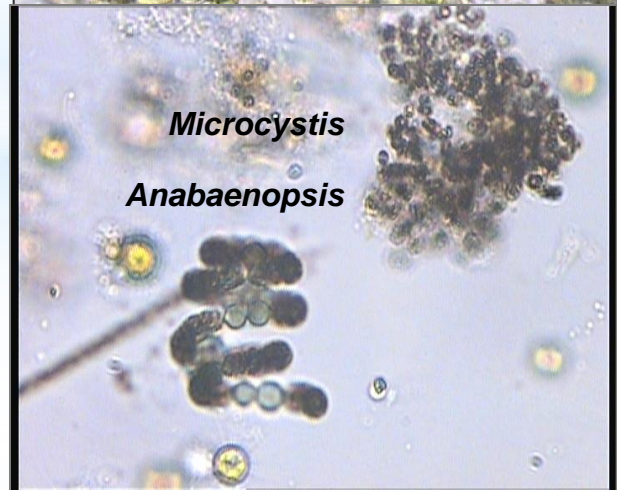
(*Dolichospermum*)

Woronichinia naegeliana

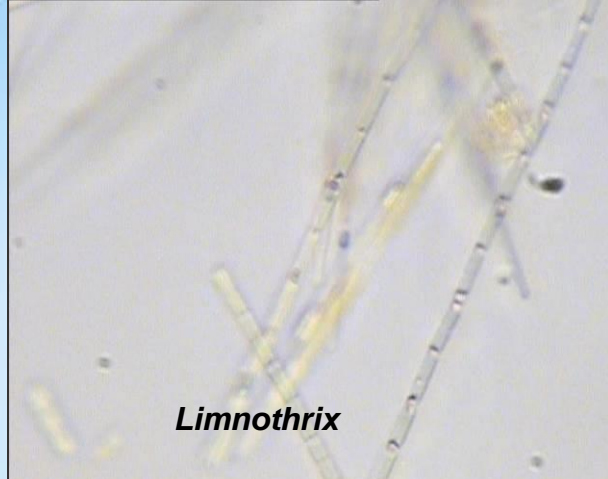

Romeria

Microcystis

Anabaenopsis

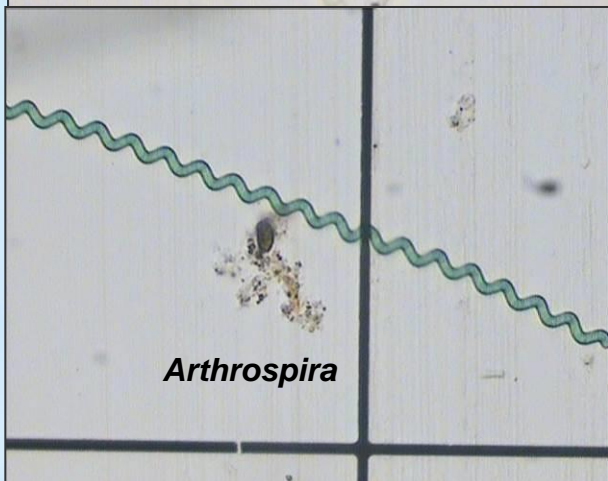
Limnothrix

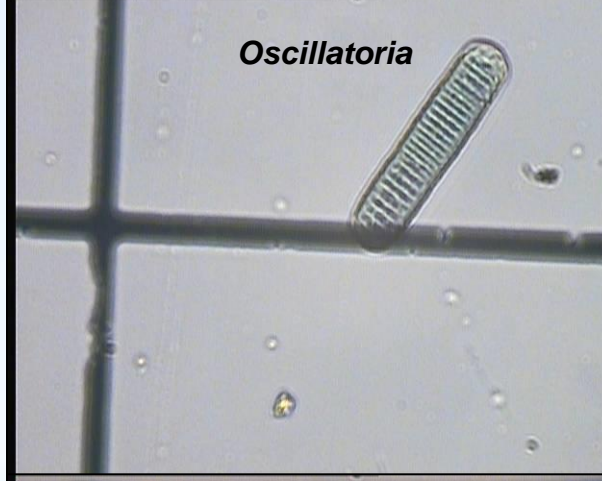
Oscillatoria

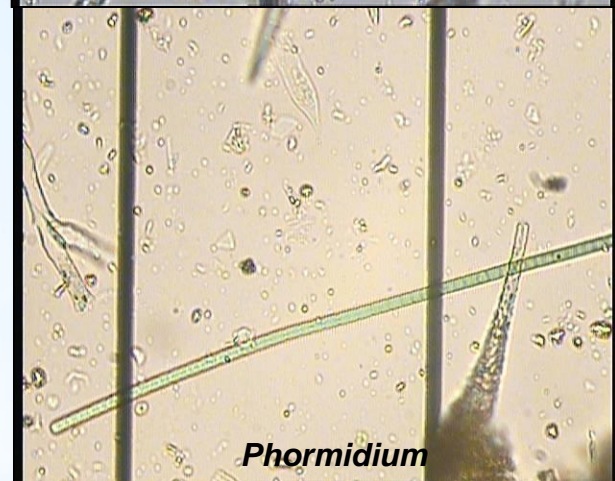
Phormidium

Arthrospira

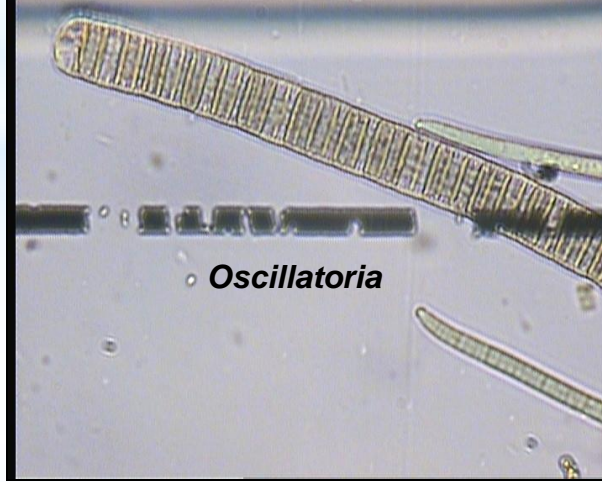
Oscillatoria

Phormidium

Pseudanabaena

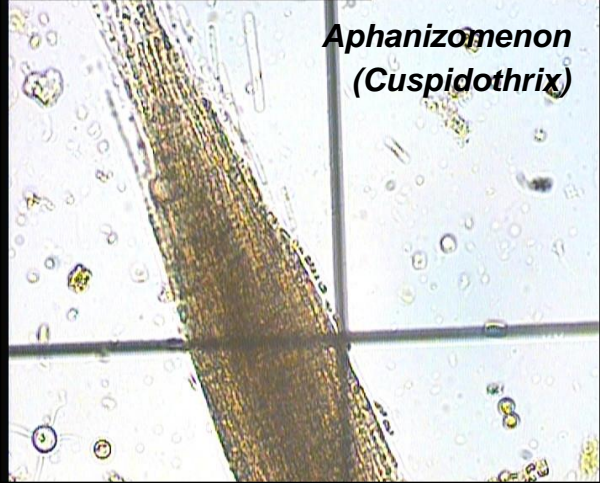

Oscillatoria

Phormidium

**Aphanizomenon
(Cuspidothrix)**

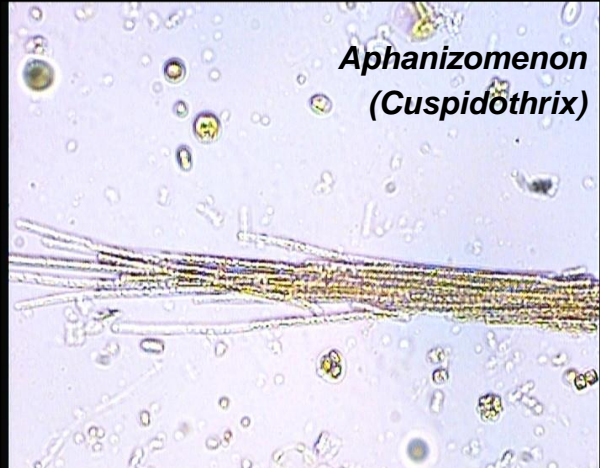
Lyngbya

Lyngbya (Leibleinia)

**Aphanizomenon
(Cuspidothrix)**

Lyngbya

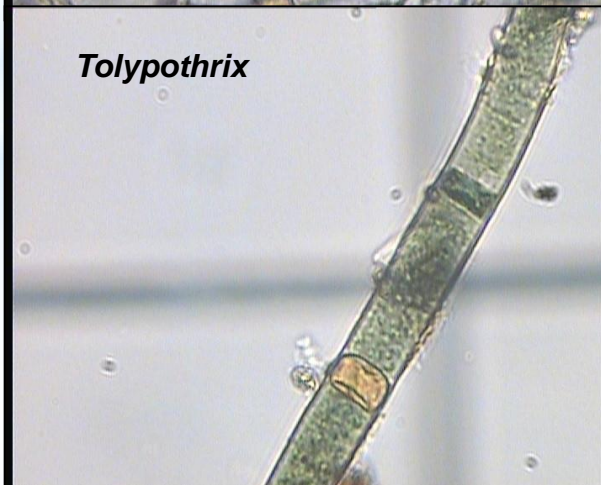
**Aphanizomenon
(Cuspidothrix)**

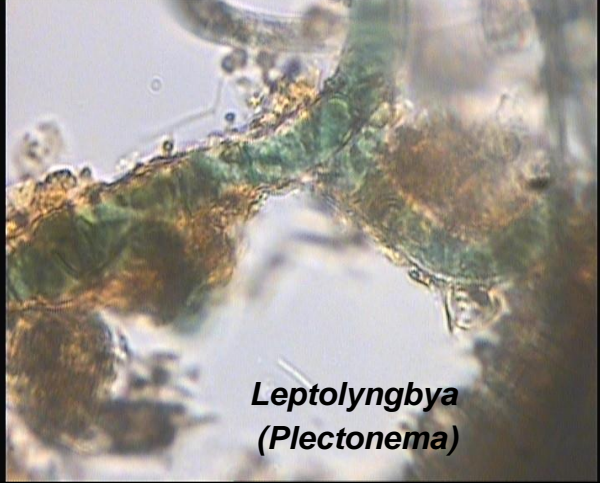

Tolypothrix

Tolypothrix

Leptolyngbya
(*Plectonema*)

Chamaesiphon
Lyngbya

Leptolyngbya

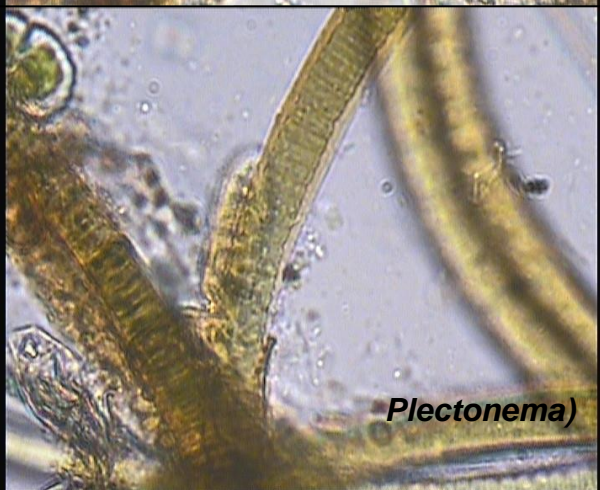
Chamaesiphon

Chamaesiphon,
Lyngbya,
Tolypothrix

Coelosphaerium

Plectonema)

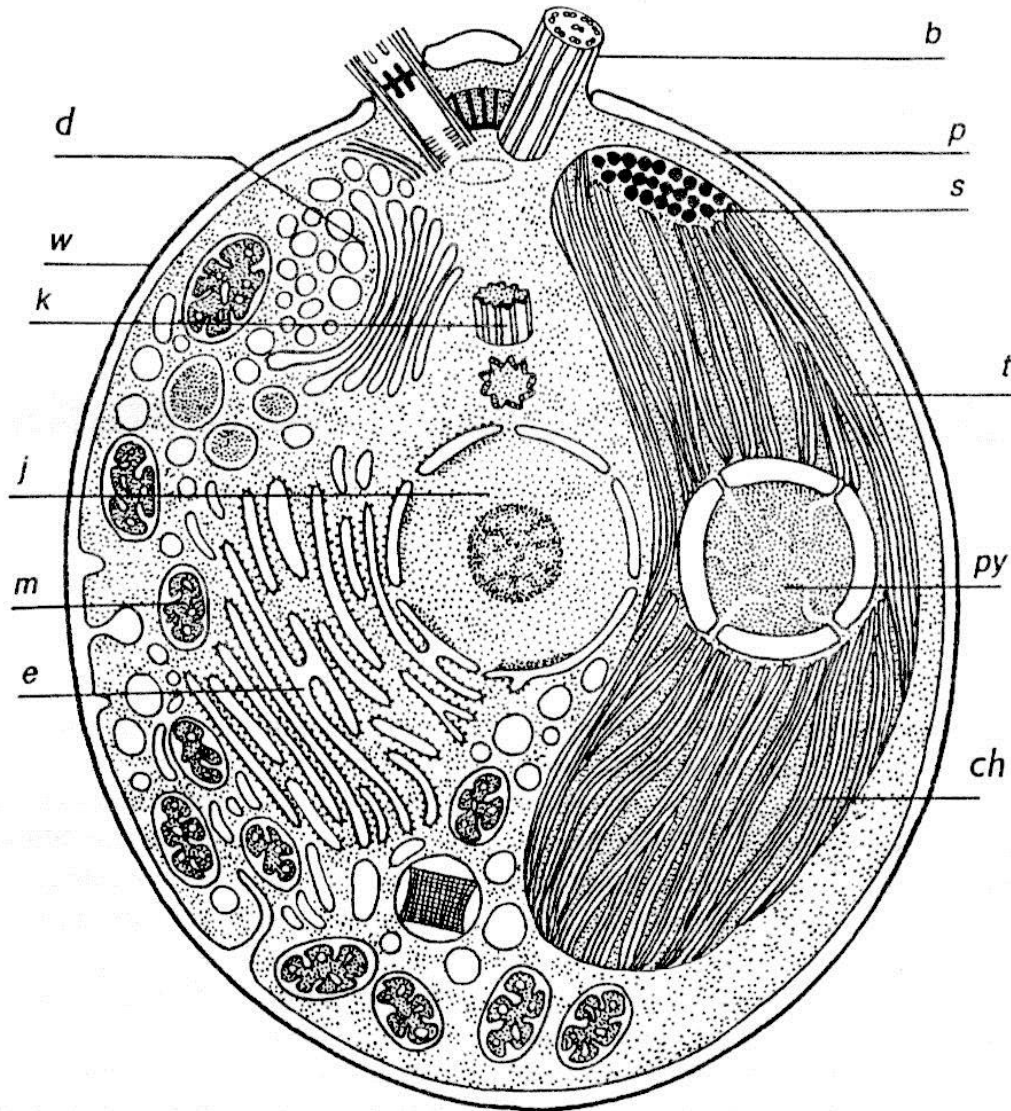

Tolypothrix

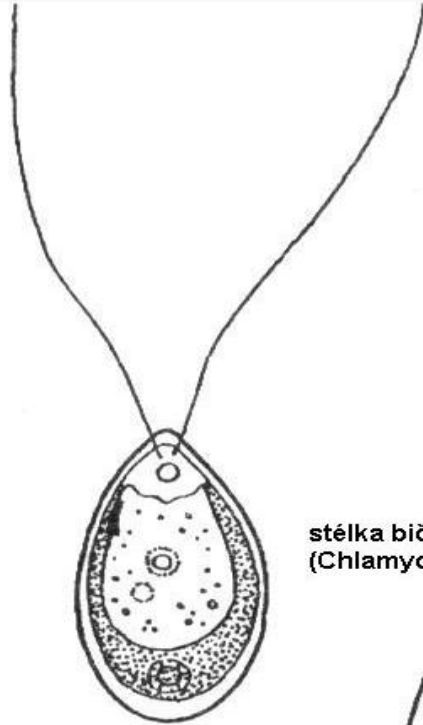

Coelosphaerium

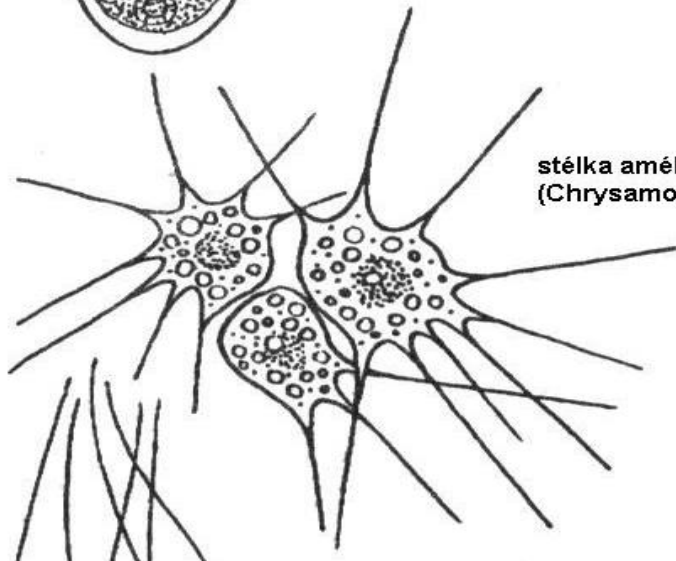
Řasy – eukaryotické organismy

Typy stélek (thalus)

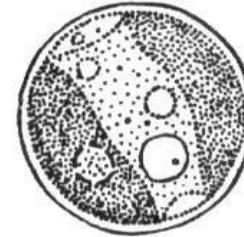
stélka bičíkatá
(Chlamydomonas)

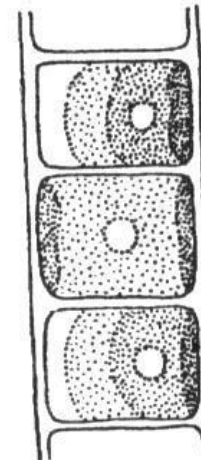
stélka amébovitá
(Chrysamoeba)

stélka kapsální (Tetraspora)

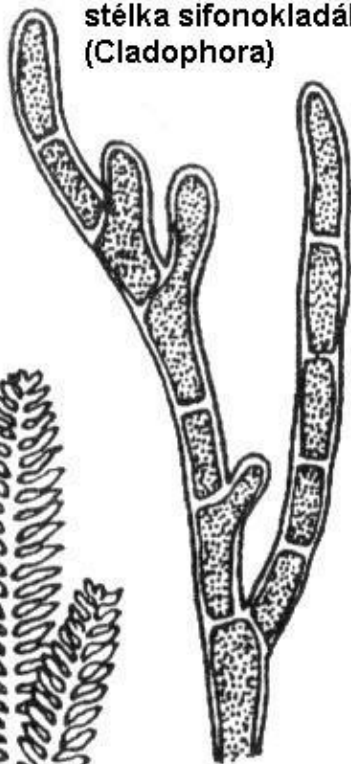

stélka kokální (Chlorella)

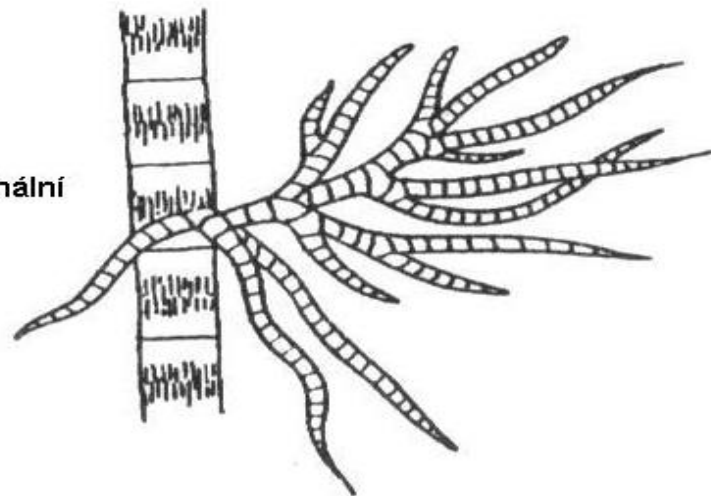

stélka trichální (Microspora)

**stélka sifonokladální
(Cladophora)**

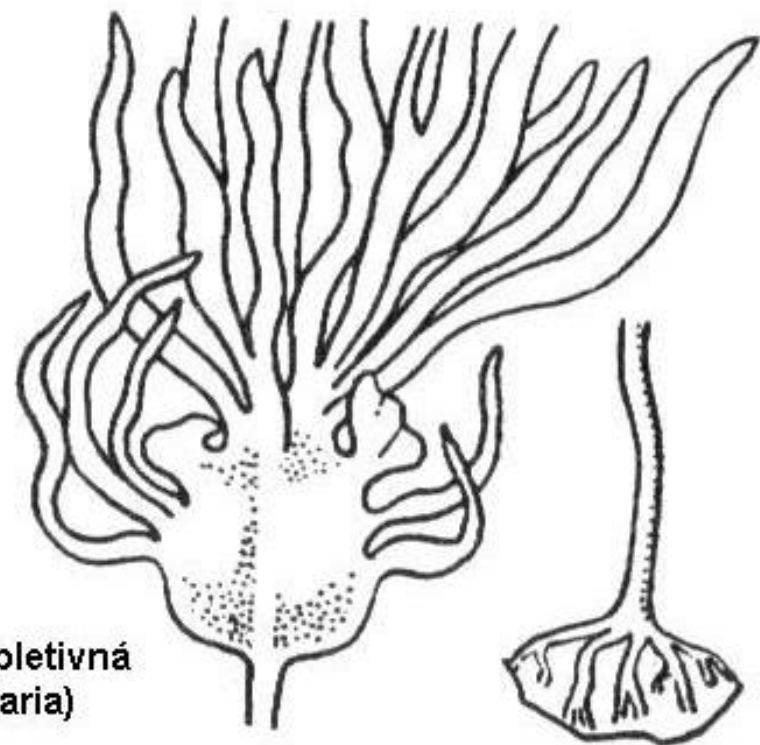

**stélka heterotrichální
(Draparnaldia)**

**stélka sifonální
(Caulerpa)**

**stélka pletivná
(Laminaria)**

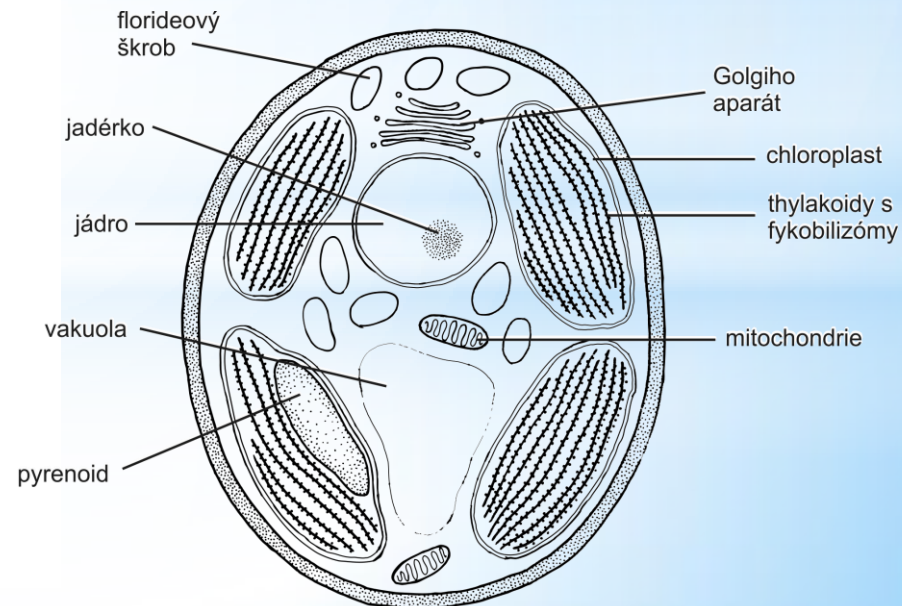
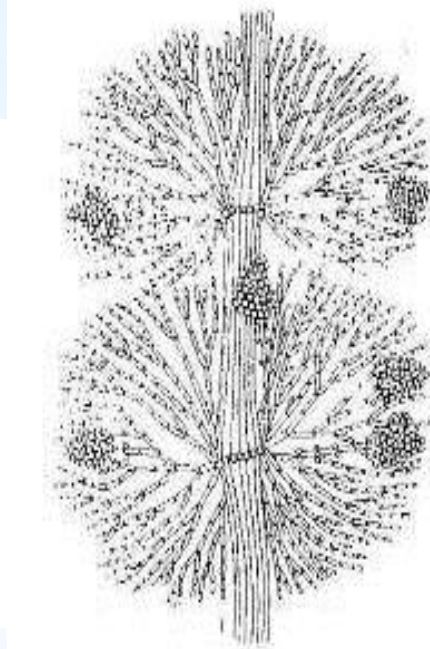

Ruduchy (Rhodophyta)

Buňka: typy stélek, rodozměna (gametofyt, sporofyt, oogamie), typy prostředí, bioindikace

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-a (-d !!!už ne - sinice), karoteny, fykobiliny, zeaxantin a lutein (rozpustná ve vodě!), agar-agar, karagén

Zásobní látkou je florideový škrob (α -1,4-glukan)

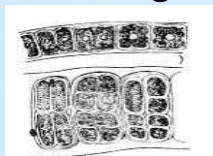

Růst stélky.

Interkalární růst, mikroskopická či makroskopická stélka.

Stélka ve tvaru nevětveného jednořadého vlákna (15 cm), černohnědé.

Rod **Bangia**

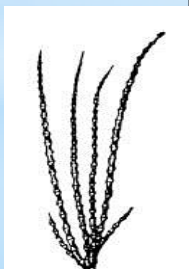
Terminální růst, makroskopická stélka.

Stélka vláknitá až trsovitá, ± ve slizu.

Stélky vláknité, ± rozvětvené, bez bočních vláken.

Stélka trsovitá, obloukovitě ohnutá, podoba tmavé rourky, bez slizu.

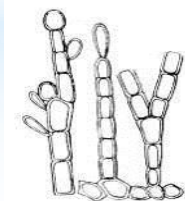
Rod **Lemanea**

Stélky keříčkovitá, hlavní vlákno a přeslen hustých vedlejších vláken ± kolmé.

Drobné stélky, hlavní vlákno zakončené vlasovitým prodloužením, na konci rozmnožovací buňky.

Rod **Audouinella**

Stélka jasně červená, korovité skvrny či povlaky na kamenech, na průřezu 4 až 6boké buňky.

Rod **Hildebrandia**

Stélky trsovitě, řídký sliz, přesleny krátkých rozvětvených vláken s karpospory.

Rod **Batrachospermum**

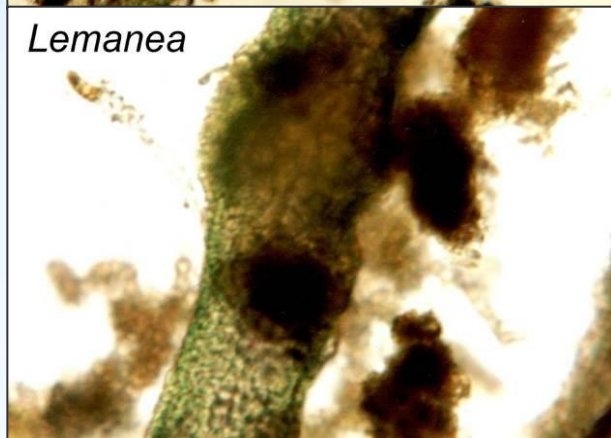

Batrachospermum

Lemanea

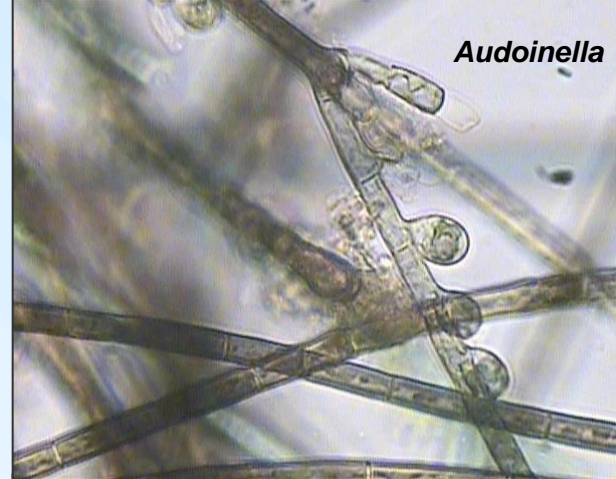
Lemanea

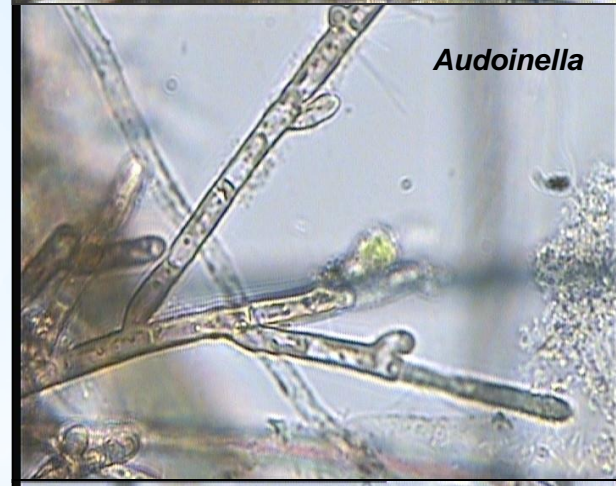
Batrachospermum

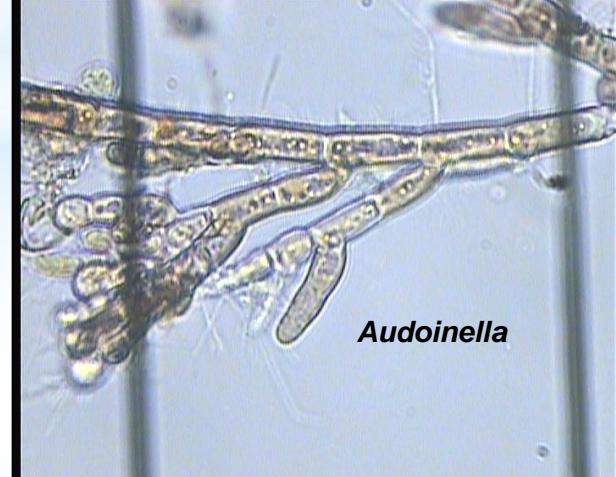
Batrachospermum

Audoinella

Audoinella

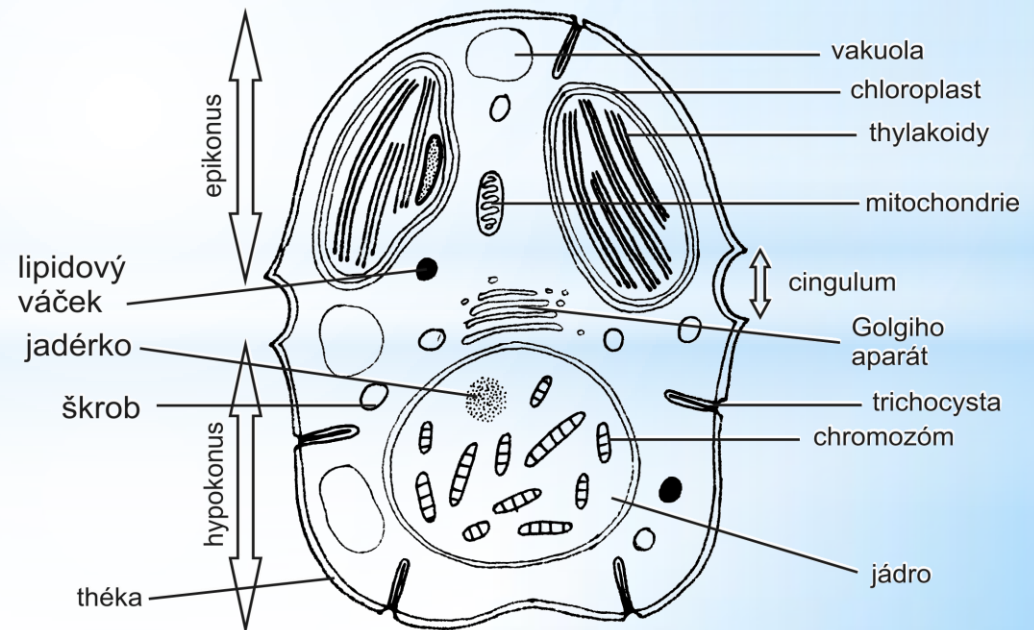
Audoinella

Obrněnky (Dinophyta)

Buňka: se dvěma bičíky a mnohvrstevným buněčným obalem
Z boku zploštělé, nesouměrné, podélná rýha, destičky, sutury,
pevný pancíř

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl- $a+c_2$, peridinin, karoten,
zásobní látkou je škrob

Mixotrofní výživa

Bičíkovci se 2 bičíky, podélná a příčná rýha.

Buňky bezblanné, kryté periplastem či stěnou s políčky, bez výrůstků.

Kožovitý obal, tuhý pancíř, výrůstky.

V ekvatoriální rovině ±.

Příčná rýha posunuta na přední či zadní část buňky.

Periplast tenký, ± kožovitý.

Hrubý pancíř, rozlišitelné destičky.

Příčná rýha kruhovitá, otáčka menší než 1/5 délky buňky.

Příčná rýha mírně spirálovitá, 1 otáčka větší než 1/5 délky buňky, periplast.

Epikon menší než hypokon.

Epikon větší než hypokon.

Políčka nepravidelná.

Buňky bez rohových výrůstků.

Buňky s rohovými výrůstky.

Bezstrukturní periplast.

Struktura periplastu jemná, nepravidelně uložené jemné destičky (imerze).

Políčka polygonální.

*Rod **Gymnodinium***

*Rod **Gyrodinium***

*Rod **Amphidinium***

*Rod **Katodinium***

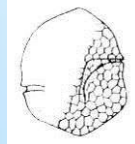
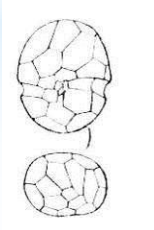
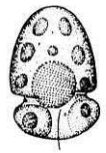
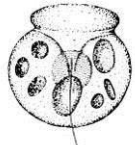
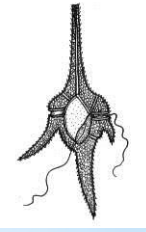
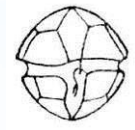
*Rod **Glenodiniopsis***

*Rod **Peridinium***

*Rod **Ceratium***

*Rod **Peridiniopsis***

*Rod **Woloszynskia***

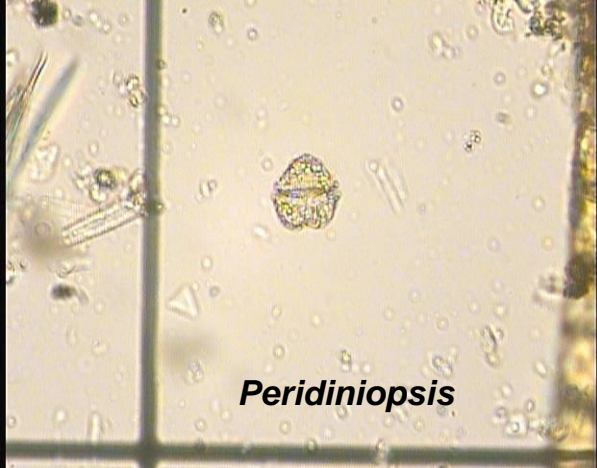

Peridinium

Woloszynskia

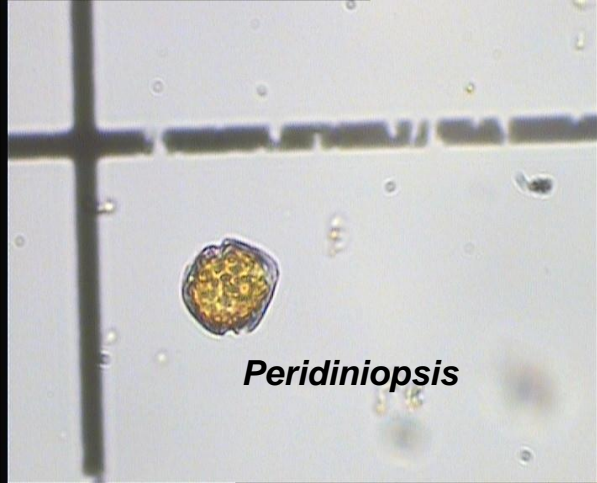
Peridiniopsis

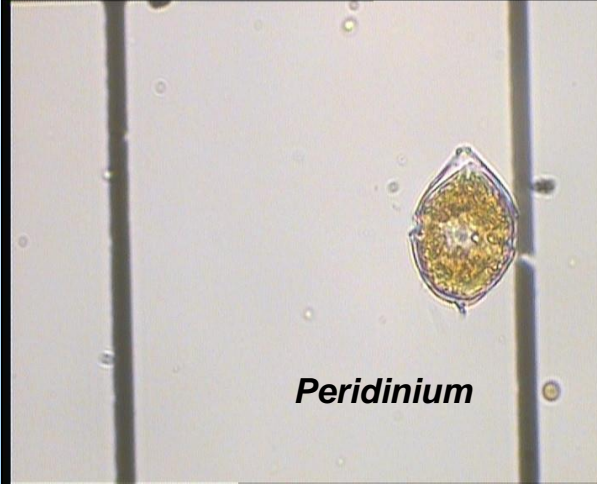
Peridinium

Gymnodinium

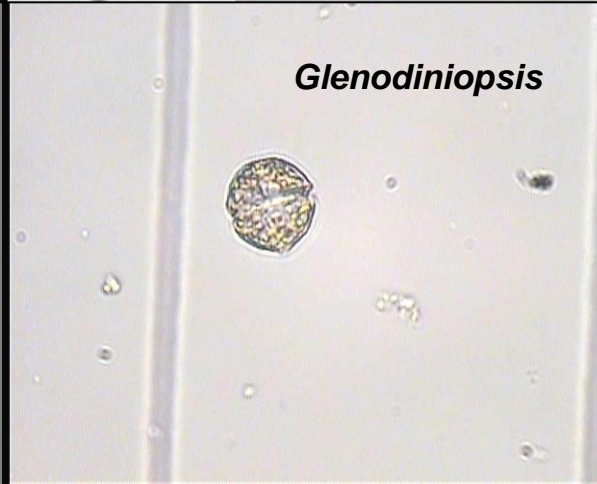
Peridiniopsis

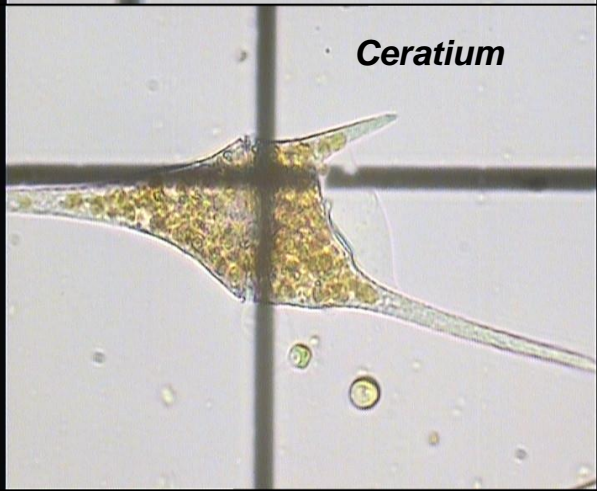
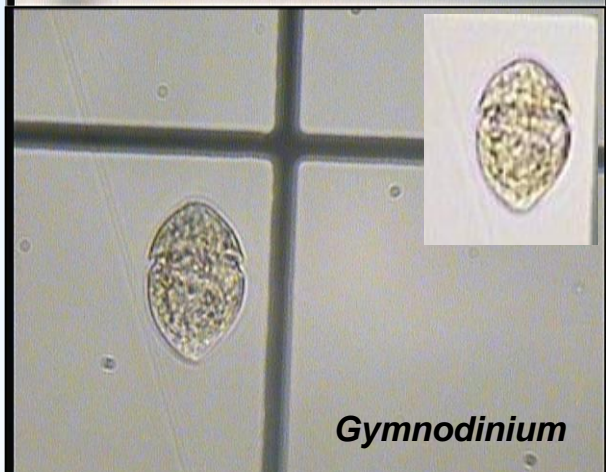
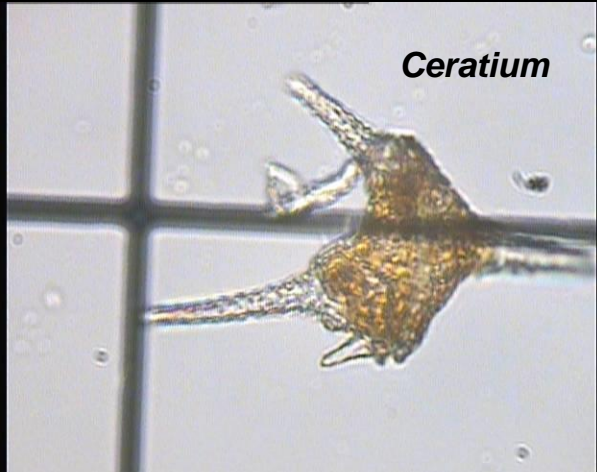
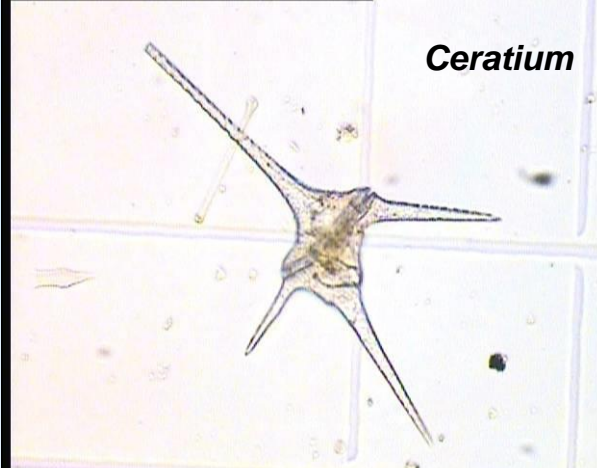
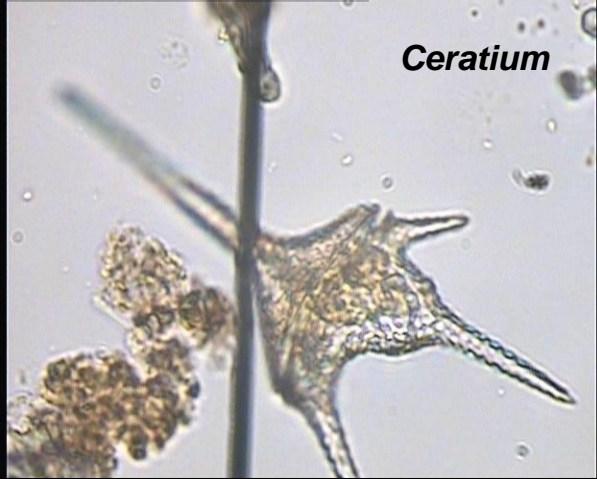
Peridinium

Peridinium

Glenodiniopsis

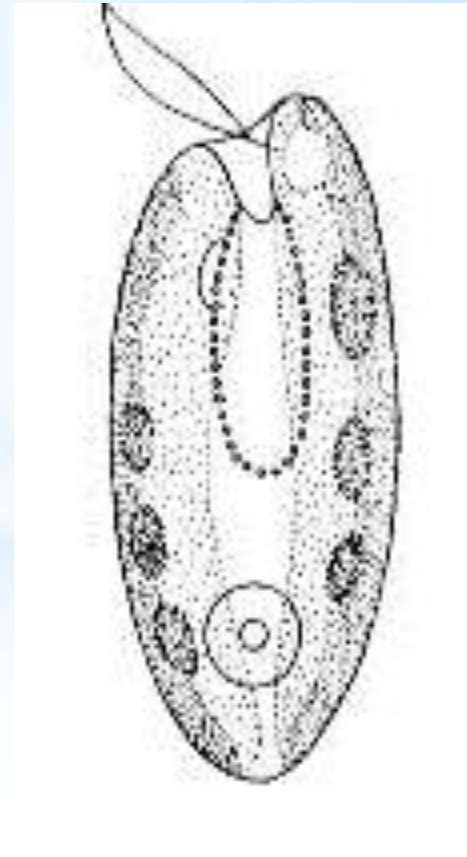
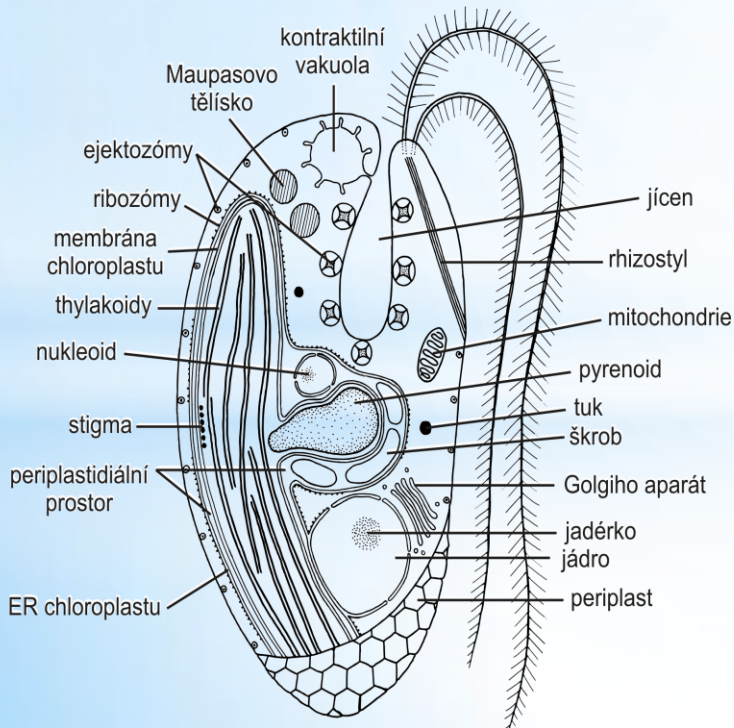

Skrytěnky (Cryptophyta)

Buňka: autotrofní i heterotrofní bičíkovci, s bočně umístěnou dvojicí bičíků, povrch krytý membránou, jícen, stigma

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-a+c, fykobiliny, karoteny, zásobní látkou je škrob, zvláštní genom (symbiont)

Výskyt na nádržích, biomasa (spásači)

Přítomnost chloroplastu, asimilační barviva.

Chloroplast 1 či 2.

Chloroplast chybí.

*Chloroplast 1,
dorzální s pyrenoidem (někdy nezřetelný).*

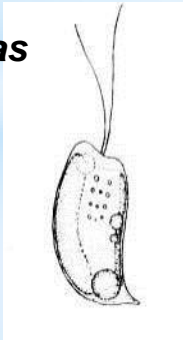
*Chloroplasty
obyčejně 2.*

*Chloroplast červený až
tmavočervený, jícen
nezřetelný.*

*Chloroplasty
modré či
modrozelené.*

*Buňky olivově zelené či hnědozelené,
dorzoventrálně zploštělé.*

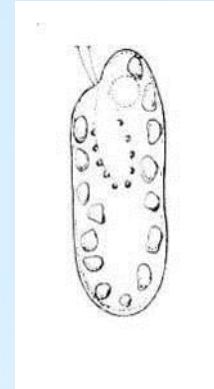
*Rod
Rhodomonas*

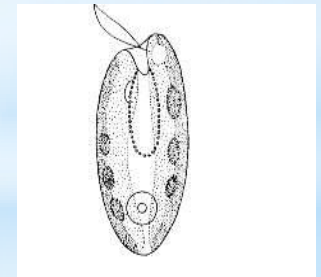
*Rod
Chroomonas*

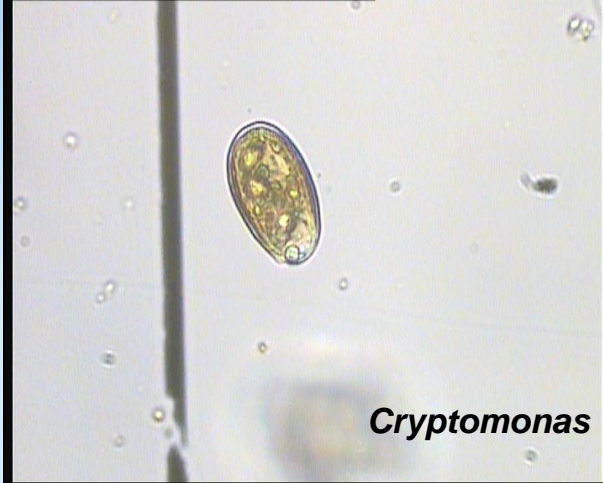

*Rod
Chilomonas*

*Rod
Cryptomonas*

Cryptomonas

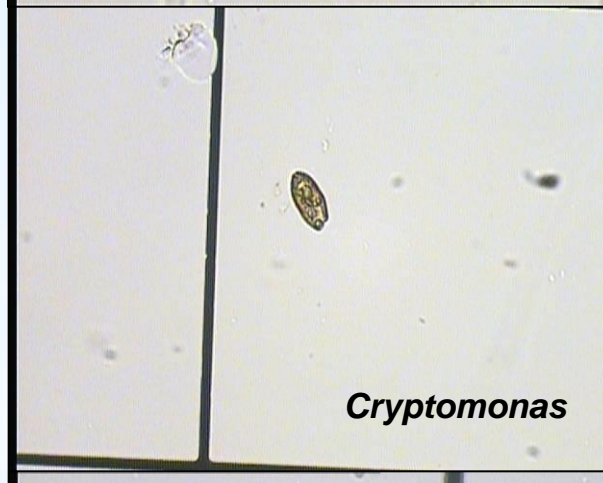
Cryptomonas

Rhodomonas

Cryptomonas

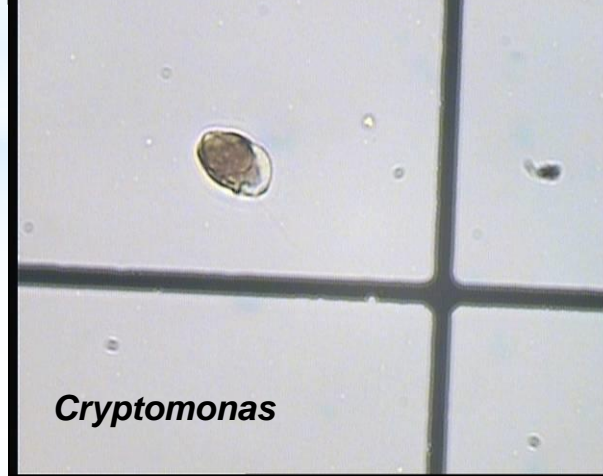
Cryptomonas

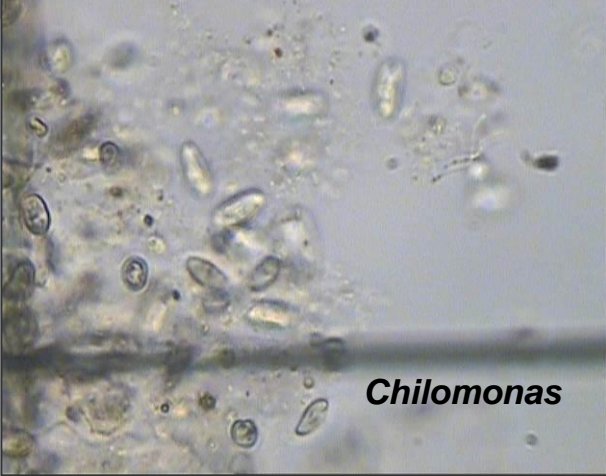
Chilomonas

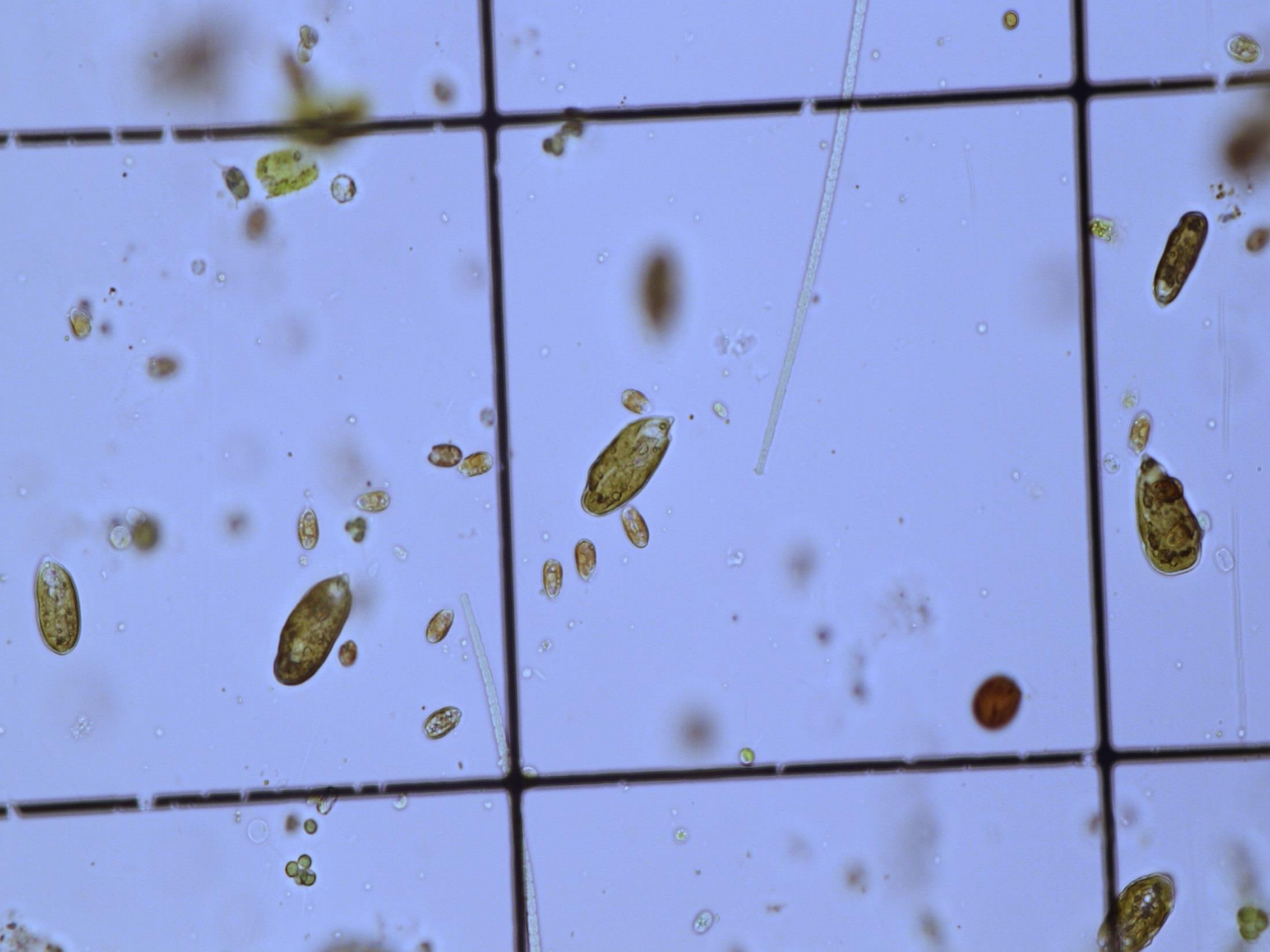
Cryptomonas

Cryptomonas

Chilomonas

Zlativky (Chrysophyceae)

Buňka: jednobuněčné organismy, požadavek N a C a vitamínů, mixotrofie, u bičíkovců červené stigma, frustula, spory (křemité)

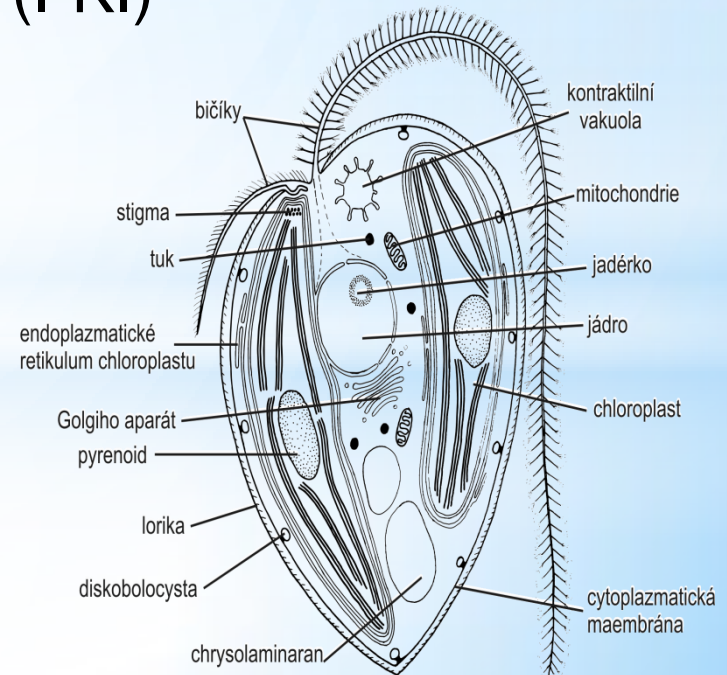
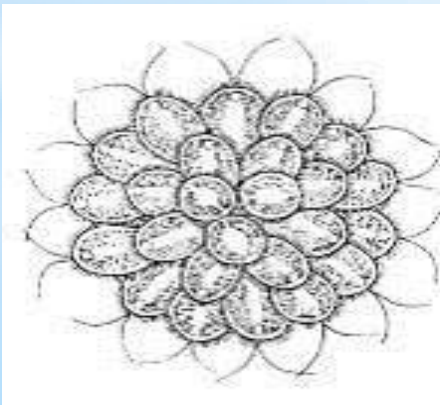
Nadměrná spotřeba fosforečnanů

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl- $a+c_1c_2$ a fukoxantin

Škrob chybí!!! Záměna za zelené řasy (I-KI)

Organoleptické závady

Různá společenstva, výskyt prostředí

Charakter buňky.

Organely jako u bičíkovců, buňky bezblanné.

Bez organel typických pro bičíkovce, buňky oblaněné.

Buňky pohyblivé, 1-2 bičíky ± stejně dlouhé.

Buňky nepohyblivé.

Jednobuněčné či v koloniích.

Vícebuněčné, vláknité.

Protoplast pokryt křemičitými šupinami či pásy.

Makroskopická kolonie, větvené, terminální růst, na koncích tuhá slizová vlákna.

Buňky jednotlivě, ve schránce, ± haptonema.

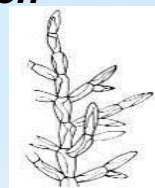
Symetrické shluky, přichycené či volné, bez slizu.

Pseudoparench. vrstva, rozvětvená vlákna, keříčkovitá, epifyté.

Rod **Hydrurus**

Rod **Chrysophaera**

Rod **Phaeothamnion**

Buňky jednotlivé, 1 bičík, křemitá tělíska kryjí celý obal, dlouhé jehlice.

Kulovité kolonie, volně plovoucí, 2 nestejně dlouhé bičíky, šupiny, bez jehlic.

Volné či v hyalinních schránkách, nepřichycené k podkladu, ke konci zužující se ostrnité výrůstky.

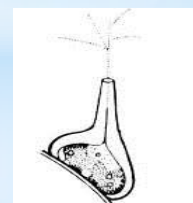
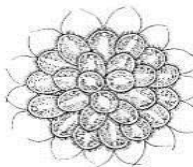
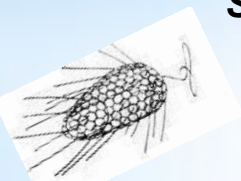
Ve schránce, přichycené k podkladu.

Rod **Mallomonas**

Rod **Synura**

Rod **Bitrichia**

Rod **Lagynion**

Protoplast nahý či ve schránce (viz další str.)

Protoplast nahý či ve schránce.

Protoplast nahý.

Schránka, 1-2 bičíky.

1-2 nestejně dlouhé bičíky.

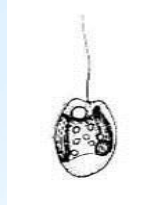
1 bičík, protoplast oboustranně souměrný.

Buňky jednotlivě.

Buňky v koloniích.

Protoplast dorzoventrální, buňky jednotlivé, proměnlivý tvar.

Rod **Chromulina**

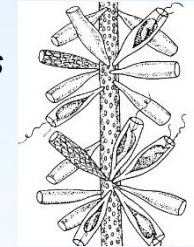
Rod **Ochromonas**

Volně plovoucí.

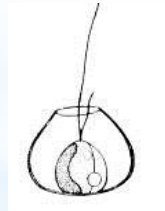
Pohárkovité schránky, k podkladu.

Rod **Epipyxis**

Schránky jemné, ploché, symetrické.

Rod **Kephyrion**

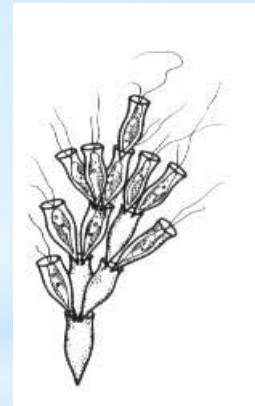
Schránky hrubé, tmavé, pórus pro bičík.

Rod **Chrysococcus**

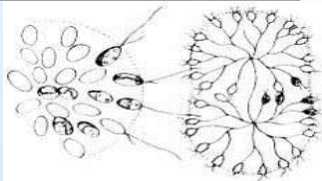
Keříčkovité.

Rod **Dinobryon**

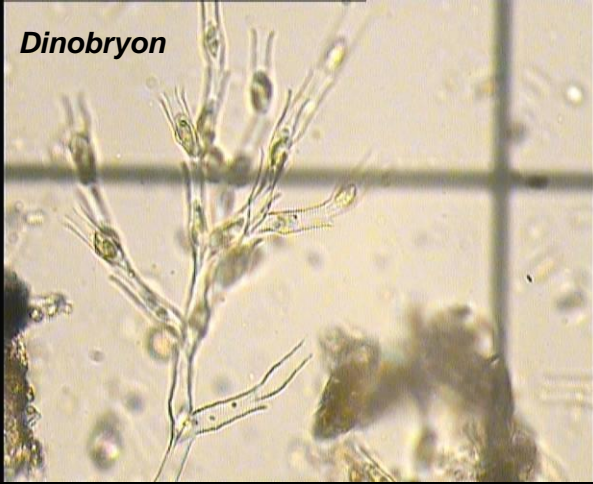

Buňky v kulovitých koloniích, ve slizu, nedotýkají se.

Rod **Uroglena**

Dinobryon

Dinobryon

Kephyrion

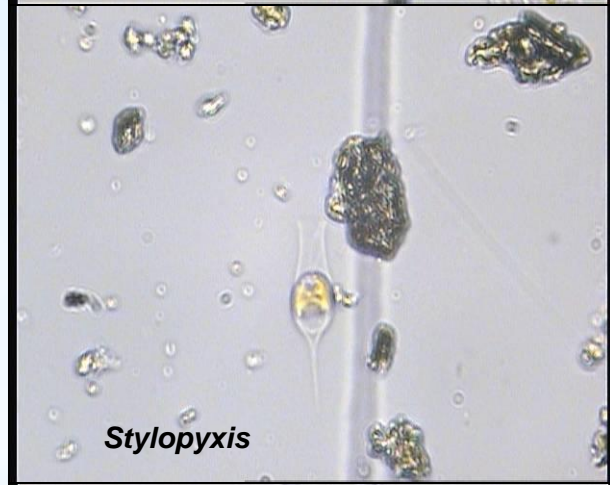
Dinobryon

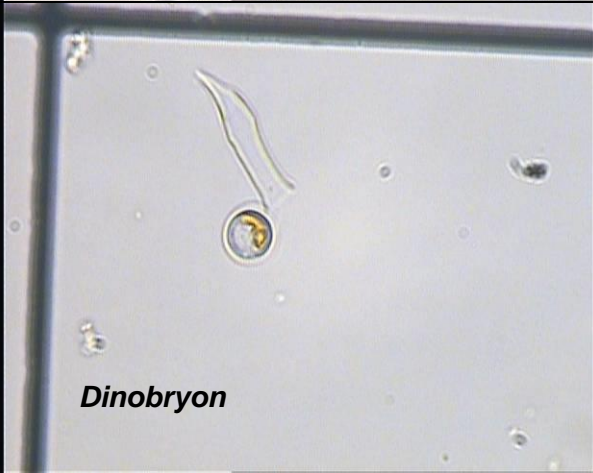
Dinobryon

Stylopyxis

Dinobryon

Dinobryon

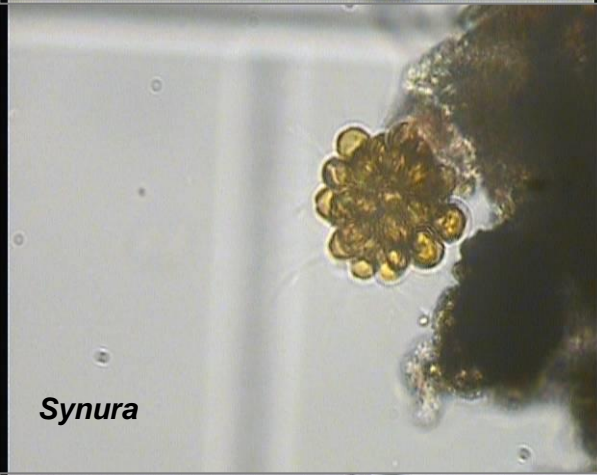
Synura

Mallomonas

Mallomonas

Synura

Mallomonopsis

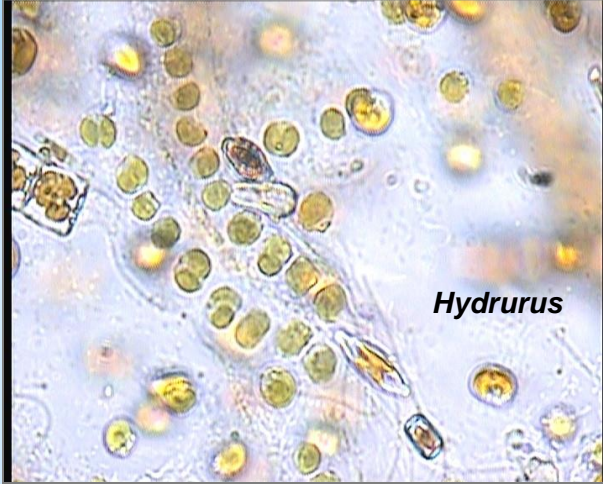
Mallomonas

Synura

Mallomonas

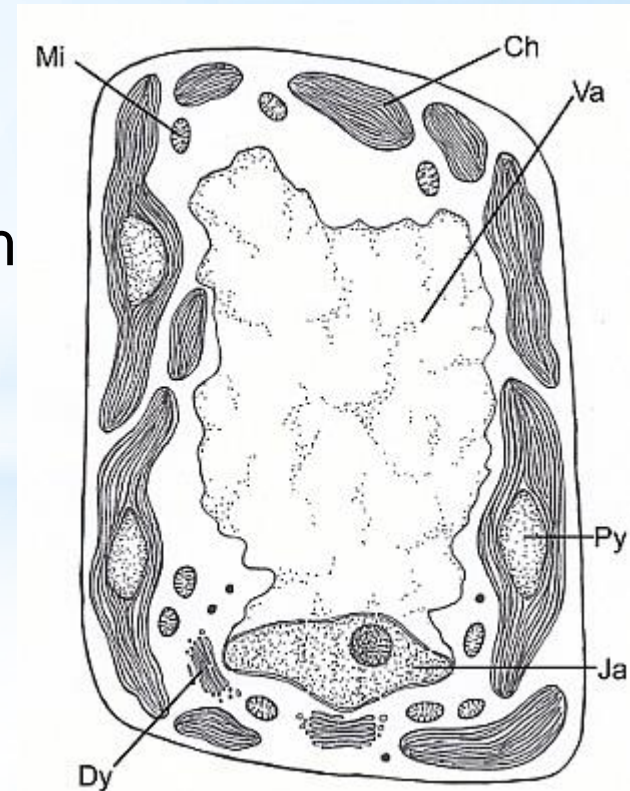
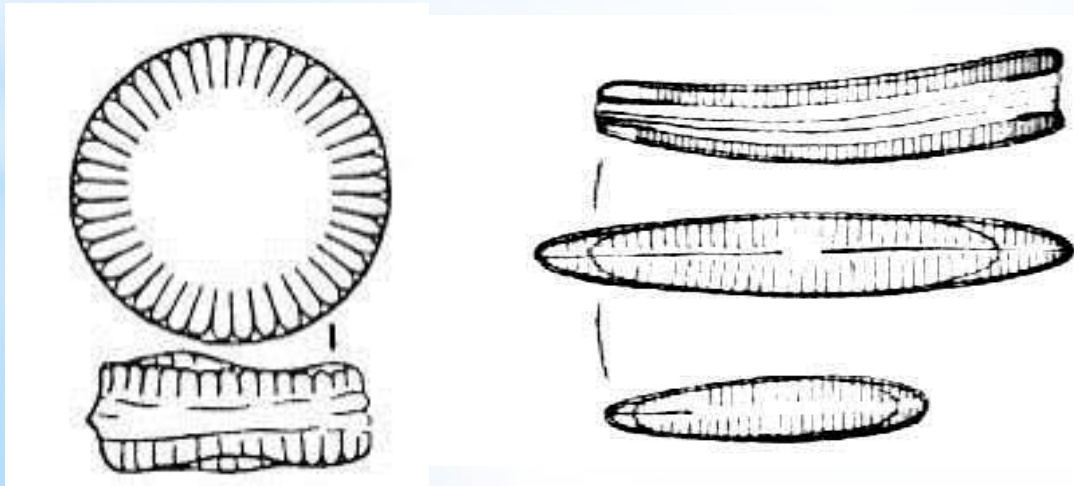
Rozsivky (Bacillariophyceae)

Buňka: v křemité schránce (tvaru krabičky - frustula), víčko a dno, valva a pleura, na ploše misek systém pórů, komůrek a žeber, rozmnožování

Centrické rozsivky a penátní rozsivky – typy souměrnosti

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-*a+c*, fukoxantin, zásobní látkou je chrysolaminaran (β -1,3-glukan), olej a polyfosfátové granule volutinu

Pohyb - prouděním plazmy v tzv. raphe, lem

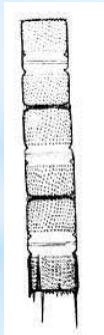
Rozsivky centrické. Buňky při valválním pohledu kruhové, radiální souměrnost.

Charakter pláště misky.

Plášť misky s příčnou brázdou,
buňky ve vláknech.

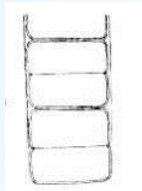
Okrajové buňky
vlákna
s nepravidelnými
ostnatými úlomky.

Rod
Aulacoseira

Bez úlomků.

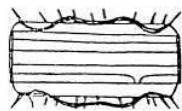
Rod
Melosira

Terče s okrajovou zónou
hladkých čárek (šíře 1/4 –
1/2 poloměru), odlišně
strukturovaný či hladký
střed.

Výrazně zvlněné
plochy misek,
okrajový věnec
ostnů.

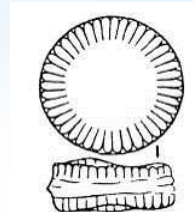
Rod
Stephanodiscus

Plášť misky bez příčné brázd,
nízký a buňky jednotlivé.

Terče bez teček,
radiálně tečkovaná
středová zóna,
ostře ohraničená
od krajového
věnce čárek.

Rod
Cyclotella

Terče se svazky
jemných bodů, řady,
věnec malých ostnů
po obvodu.

Rod
Coscinodiscus

Přítomnost lemu podél misky.

Po obvodu misky úzké či široké křídlo, kanálky, charakteristický lem.

Misky bez lemu, raphe přes střed, při okraji či chybí.

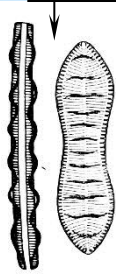
Buňky při valválním pohledu kruhové, radiální souměrnost.

Rozsivky centrické (viz předchozí str.)

Plochy prohnuté, zprohýbané. misek vlnovitě

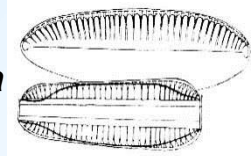
Plochy misek rovné či stočené podél osy.

Buňky při valválním pohledu elipsovité, vytáhnuté jedním směrem.

Rod **Cymatopleura**

Rod **Surirella**

Bez štěteinek.

Buňky s 1 až 2 dlouhými štětkami vyčníhajícími ze středu či protilehlých pólů.

Raphe ± chybí, či není vyznačeno řadou kýlových bodů.

Ve střední linii misky až při 1 okraji probíhá pás bodů a příčných čárek vyznačujících průběh raphe.

Buňky vytážené do 1 štětky, válcovité.

2 štětky na každé misce.

Raphe chybí či probíhá v osové poloze či na hraně ploše misky. (viz další str.)

Rozdílne probíhá dorzální a ventrální strana, u pólů krátké štěrbinové raphe.

Žebra chybí.

Zřetelná transapikální žebra.

Rod **Rhizosolenia**

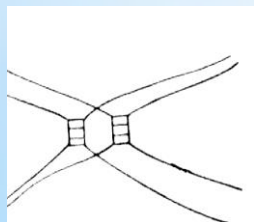
Rod **Attheya**

Rod **Chaetoceros**

Rod **Eunotia**

č. **Nitzschiaceae**

Rod **Epithemia**

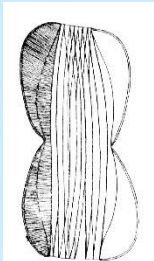
Raphe chybí či probíhá v osovém poli či na hraně na ploše misky.

Alespoň 1 miska má štěrbinové raphe.

Misky bez raphe či se špatně viditelným raphem.

Buňky stočené podél apikální osy, sigmoidně zahnuté.

Rod **Amphiprora**

Buňky nejsou stočené podél apikální osy.

ř. **Fragilariales**

Raphe na obou miskách.

Raphe na jedné misce chybí.

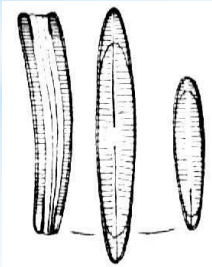
ř. **Naviculales**

Apikální osa heteropolární.

Apikální osa isopolární.

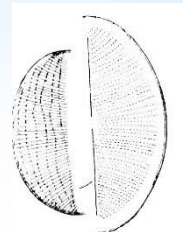
Misky s krátkými polárními septy, z boku kolénkovitě ohnuté.

Rod **Rhoicosphaenia**

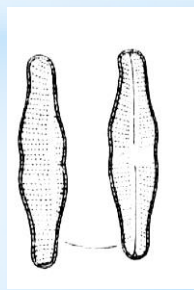
Buňky pravidelně elipsovité, při pohledu z boku rovná apikální osa.

Rod **Cocconeis**

Buňky s obloukovitě prohnutou apikální osou.

Rod **Achnanthes**

ř. *Fragilariales*. Přítomnost sept.

Buňky s výraznými septy.

Buňky bez sept.

Misky s příčnými žebry, páskové kolonie.

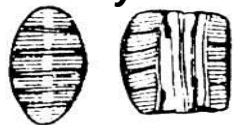
Misky bez příčných žebor, kolonie řetězcovité spojené rohy.

Misky bez transapikálních žebrovitých ztlustěnin, jemné čárky, uprostřed pseudoraphe.

Misky s výraznými transapikálními žebry.

Rod

Tetracyclus

Rod

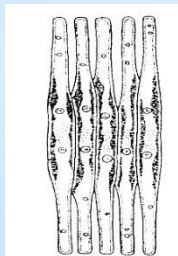
Tabellaria

Misky rovné, pseudoraphe nerozšířené či oboustranně stejně rozšířené.

Misky lineární, páskovité kolonie, buňky spojené středy.

Rod **Fragilaria**

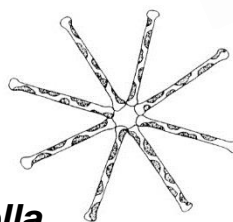

Buňky jednotlivě či v trsových koloniích, uprostřed rozšířené.

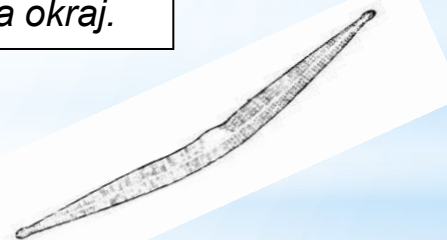
Hvězdicovité kolonie, buňky dotýkající se rohy.

Rod

Asterionella

Rod **Ceratoneis**

Kolénkovitě ohnutá apikální osa, pseudoraphe jednostranně rozšířené na okraj.

Buňky isopolární.

Rod

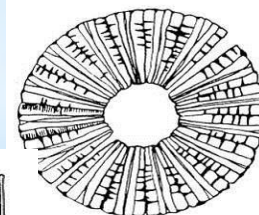
Diatoma

Apikální osa heteropolární, vějířovité kolonie.

Rod

Meridion

Buňky přichycené k substrátu, rovné, bipolární, isopolární apikální osa.

Rod

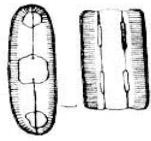
Synedra

ř. **Naviculales**. Umístění sept.

Septa po celé délce buňky.

Rod
Diatomella

Buňky bez sept či s krátkými polárními septy.

Apikální a transapikální osa isopolární, ve valválním pohledu misky souměrné dle 2 rovin.

Apikální či transapikální osa heteropolární.

U obou konců raphe 2 podélné ztlustěliny či krátké valy, lemované pruhy matnější struktury.

Větve raphe dlouhé.

Rod
Amphipleura

Větve raphe delší.

Rod
Frustulia

Raphe není uzavřené do dvojice podélně probíhajících žeber.

Misky diagonálně symetrické, sigmoidně prohnuté či sigmoidně zakřivené raphe.

Misky sigmoidně zakřivené, elementy tvořené transapikálními šikmými řadami.

Rod
Pleurosigma

Apikální osa isopolární. Plochy misek skloněné pod ostrým úhlem.

Rod
Cymbella

Misky ani raphe není sigmoidně prohnuté.

Struktura misek s řadami transapikálních komůrek.

Rod
Pinnularia

Apikální osa heteropolární, misky symetrické.

Rod
Gomphonema

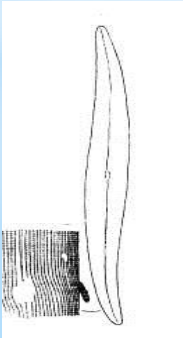
Čárky jemné, hladké, nepřerušované podélnými čarami.

Rod
Navicula

Misky s elementy uspořádanými do transapikálních a podélných řad.

Rod
Gyrosigma

č. *Nitzschiaceae*. Buňky nestočené či mírně sigmoidně zakřivené.

Buňky jednotlivé či ve slizovitých rourkách,
zřídka hvězdčité kolonie.

Kýl na obou miskách probíhá na
stejně straně buňky.

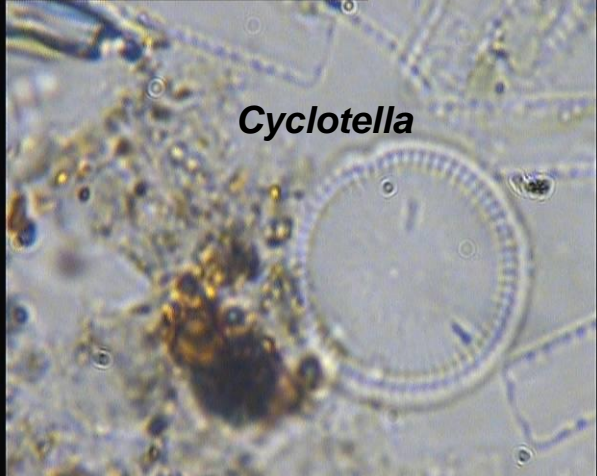
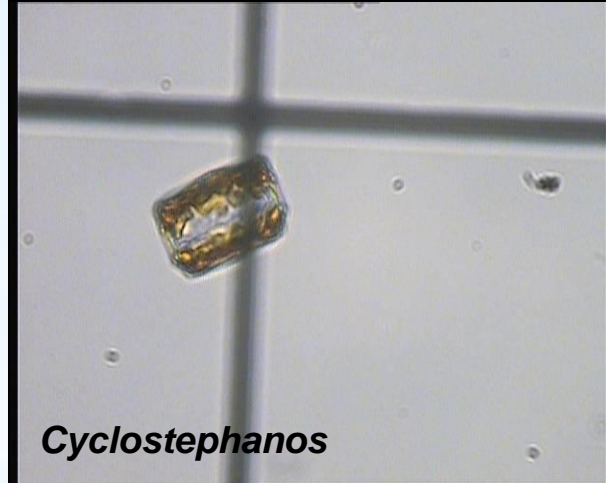
Rod
Hantzschia

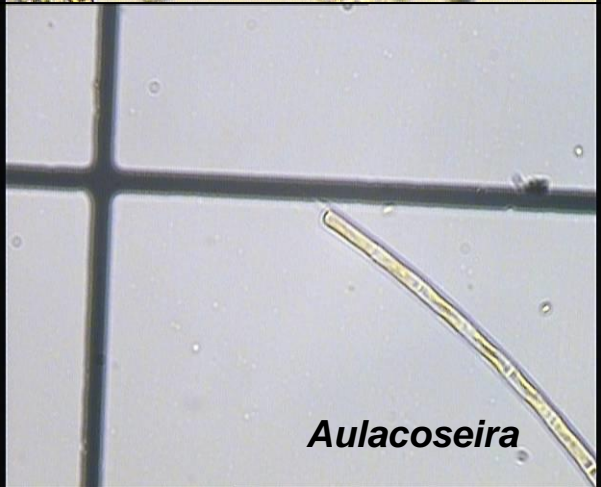
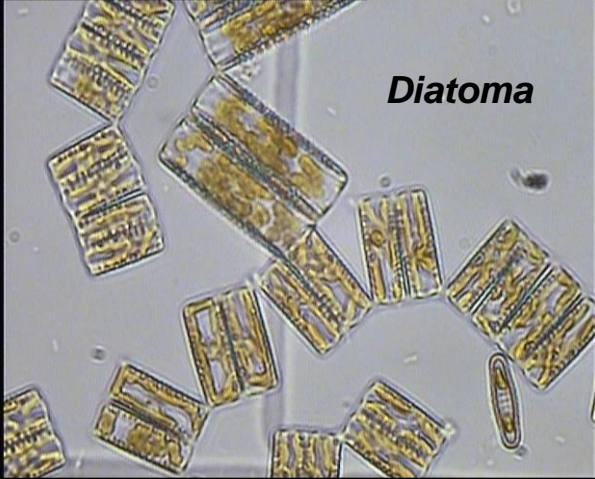
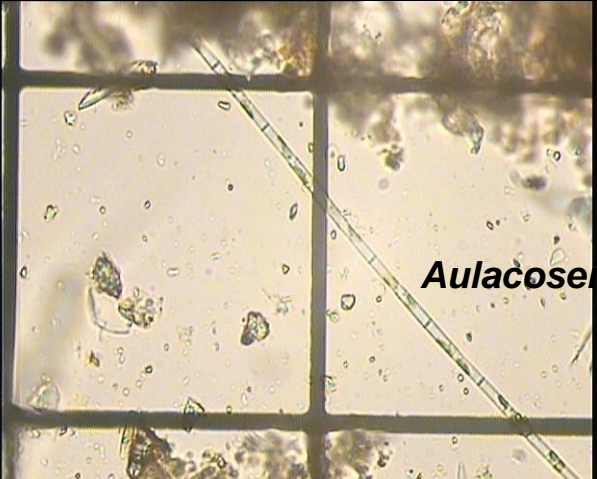

Kýl probíhá středem misek či je u každé
misky posunutý k jinému okraji.

Rod
Nitzschia

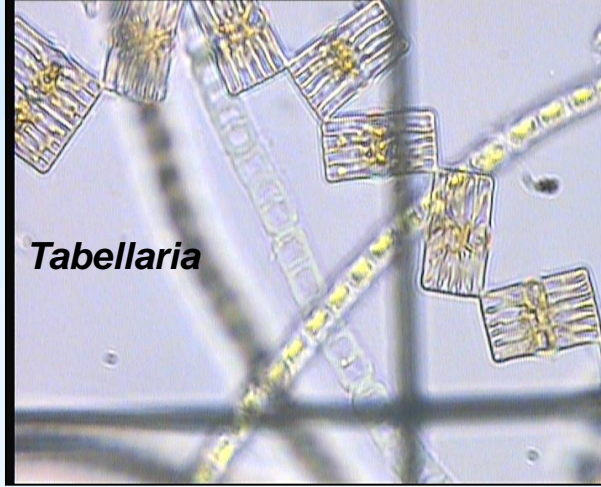

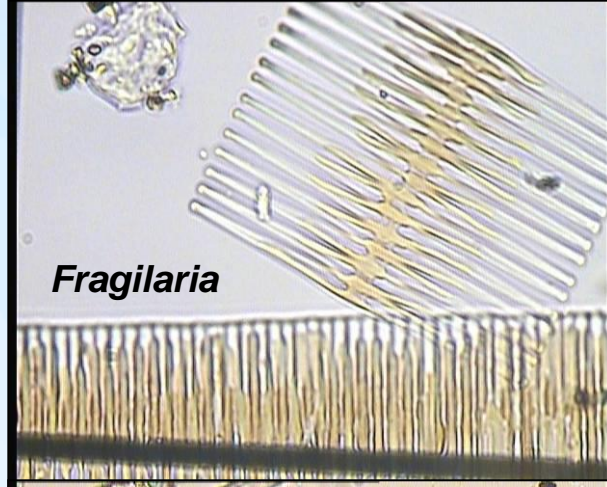
Meridion

Tabellaria

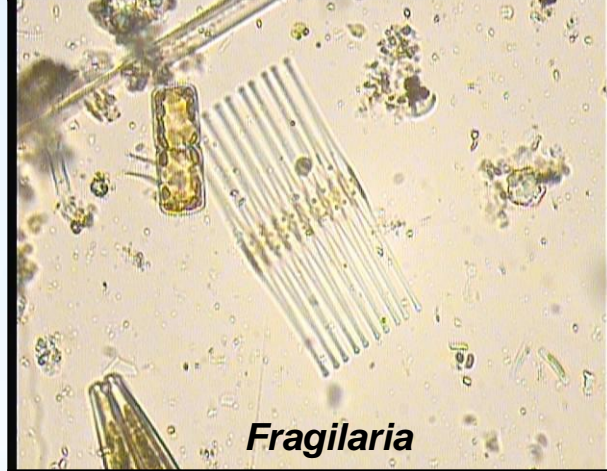
Fragilaria

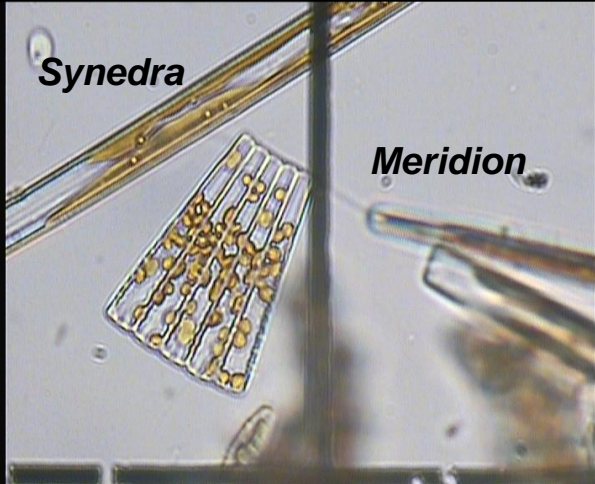
Meridion

Fragilaria

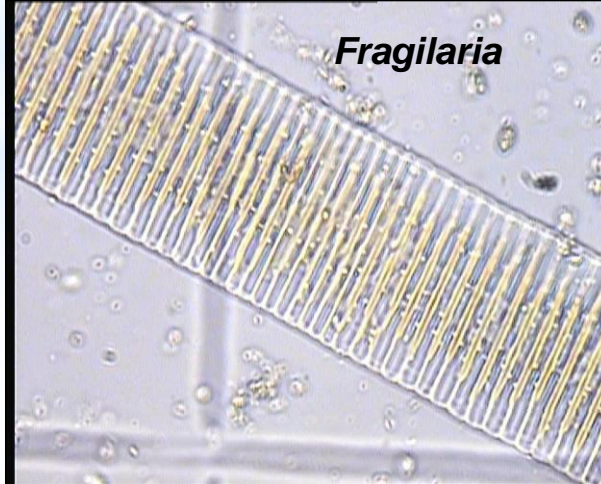

Synedra

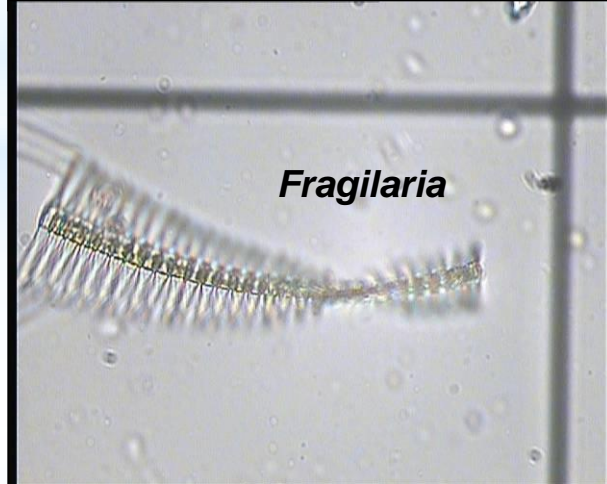

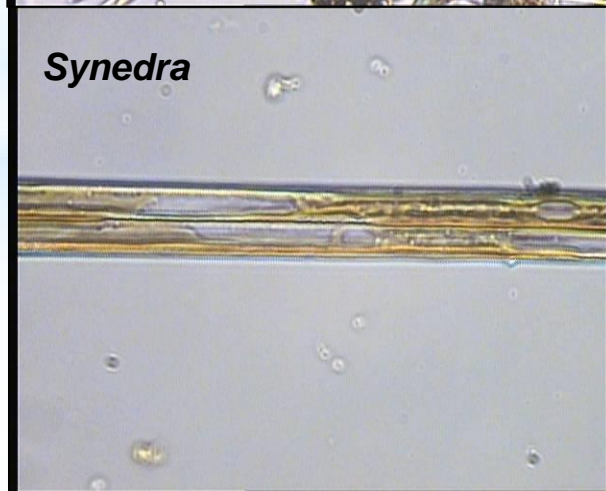
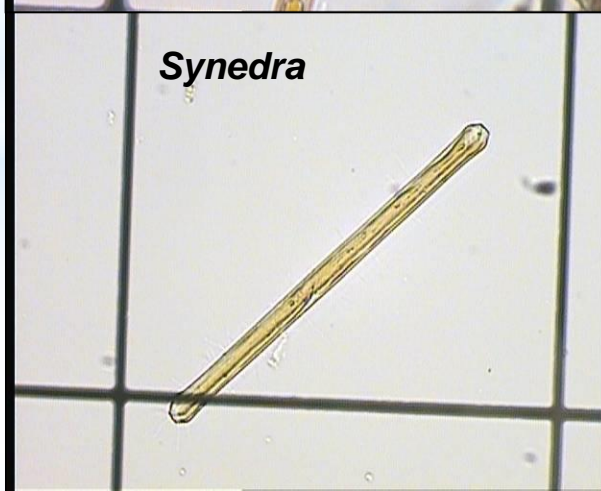
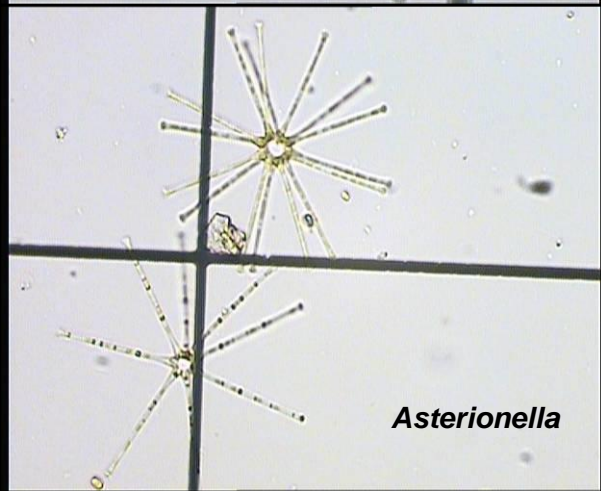
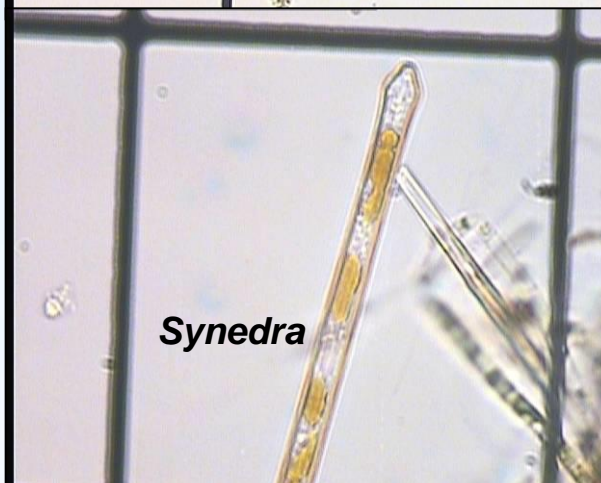
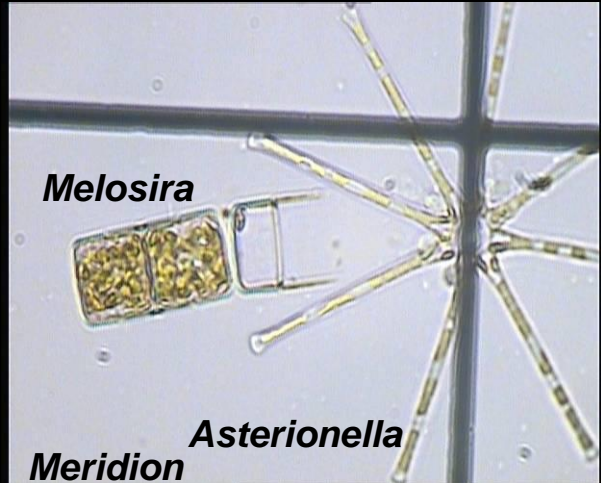
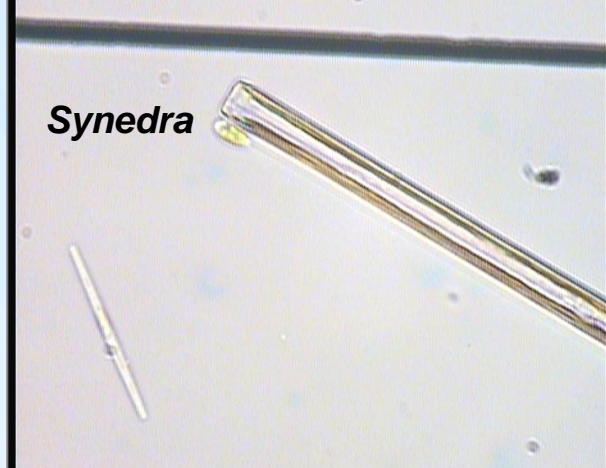
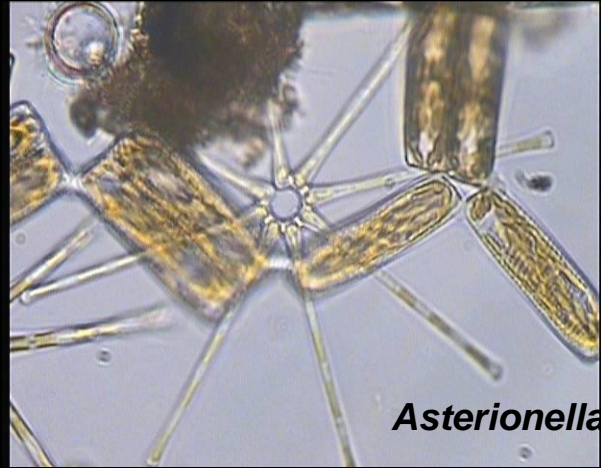
Meridion

Fragilaria

Fragilaria

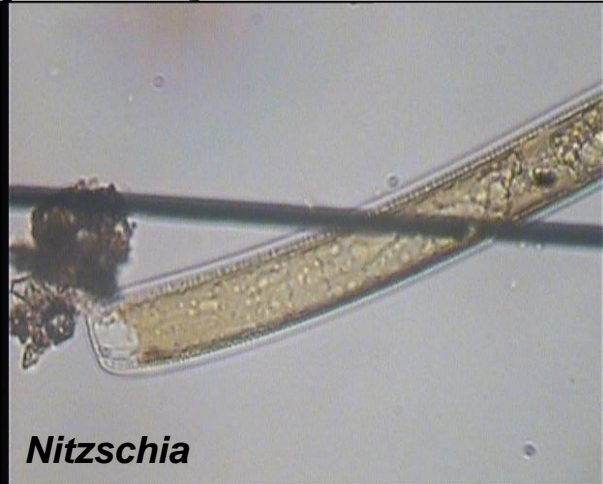
Nitzschia

Nitzschia

Nitzschia

Nitzschia

Nitzschia

Nitzschia

Nitzschia

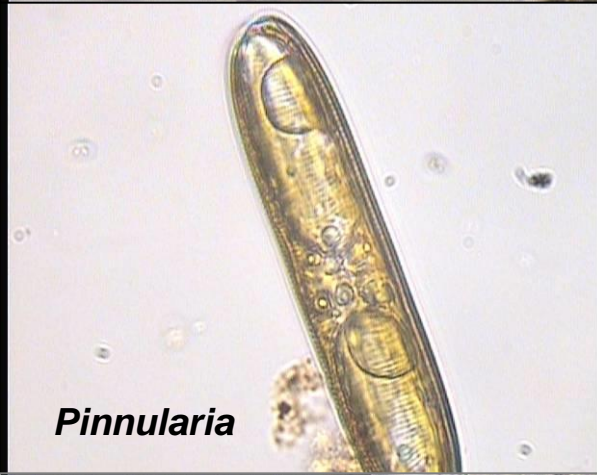
Pinnularia

Epithemia

Rhopalodia

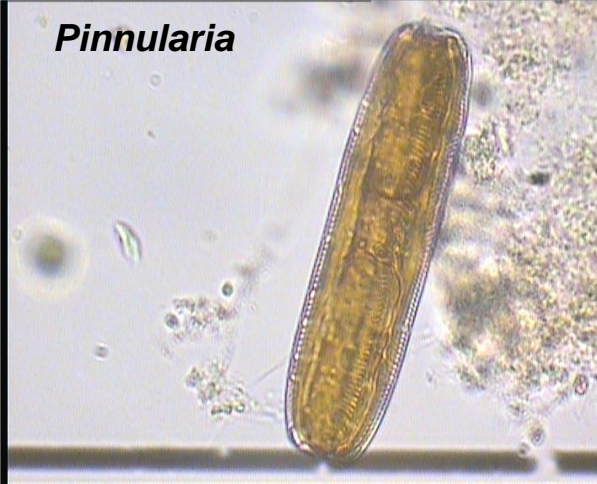
Pinnularia

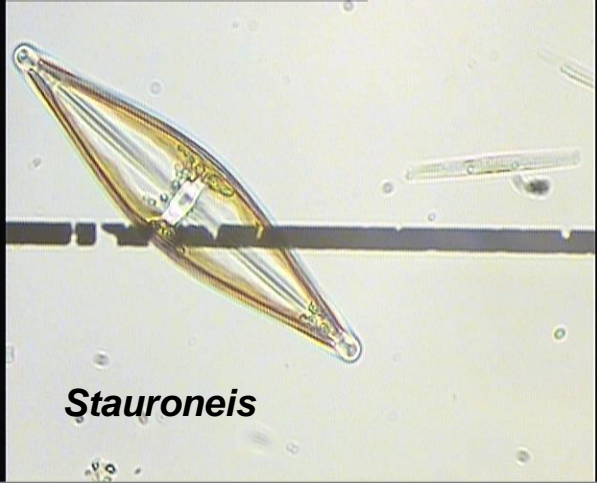
Epithemia

Rhopalodia

Pinnularia

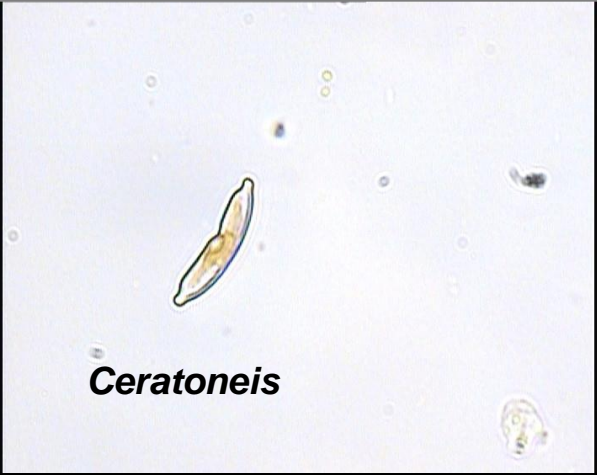
Stauroneis

Navicula

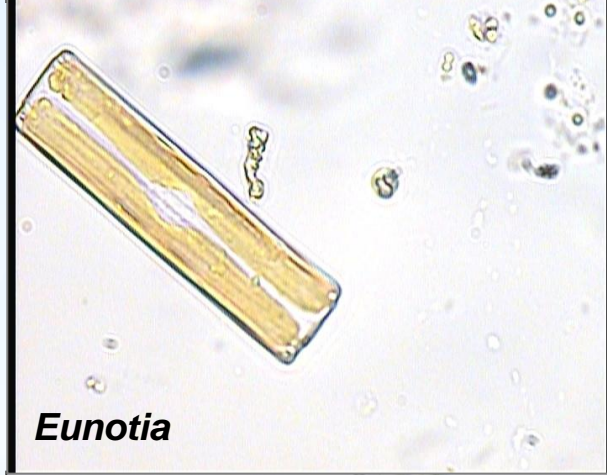
Caloneis

Ceratoneis

Navicula

Eunotia

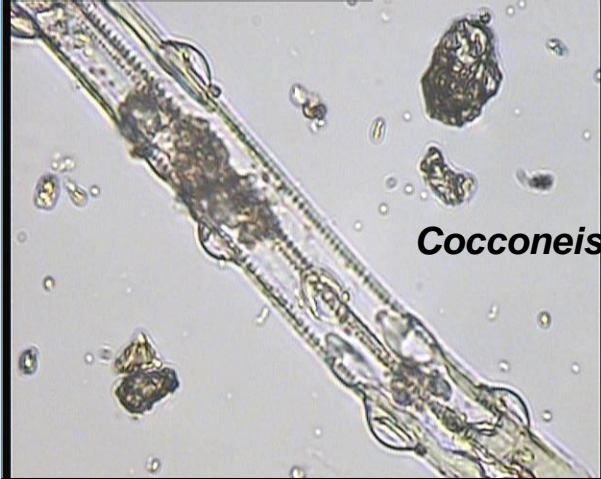
Gyrosigma

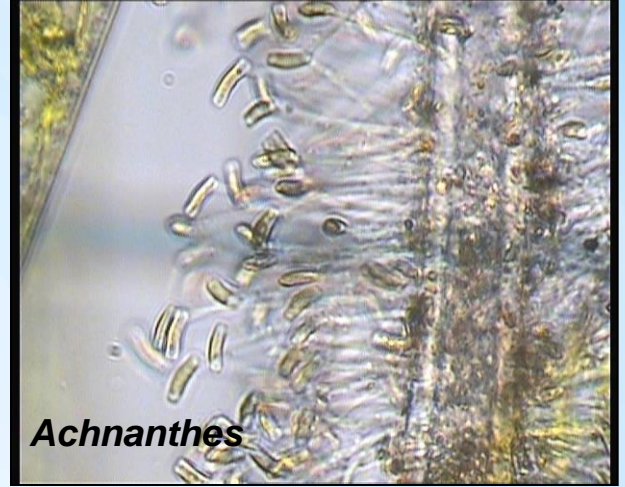
Frustulia

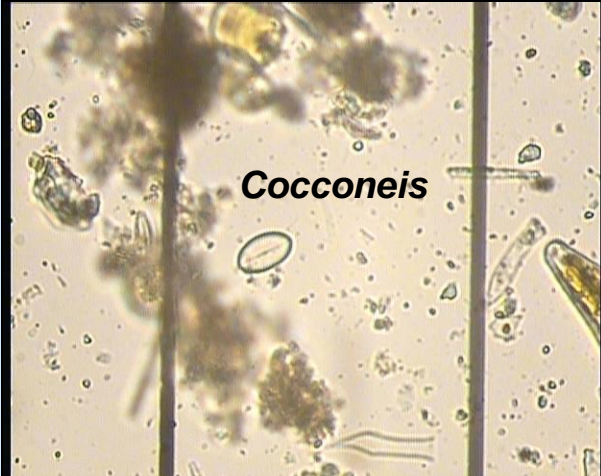
Eunotia

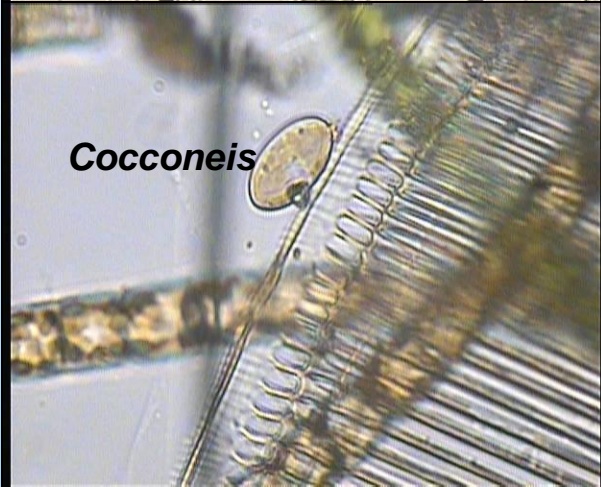
Cocconeis

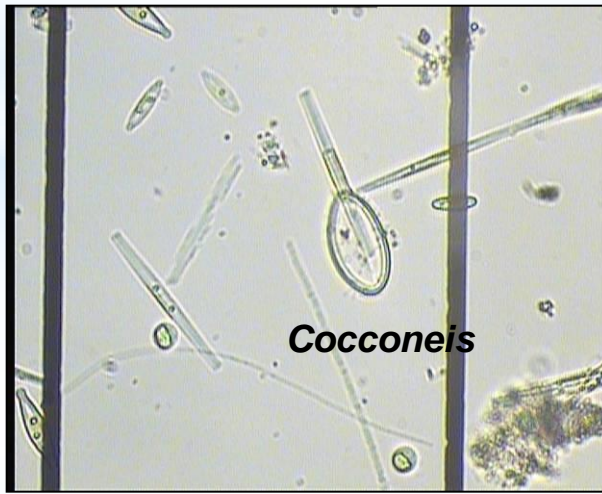
Achnanthes

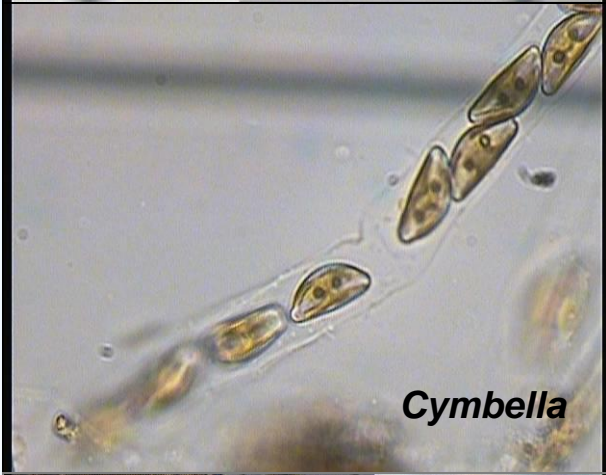
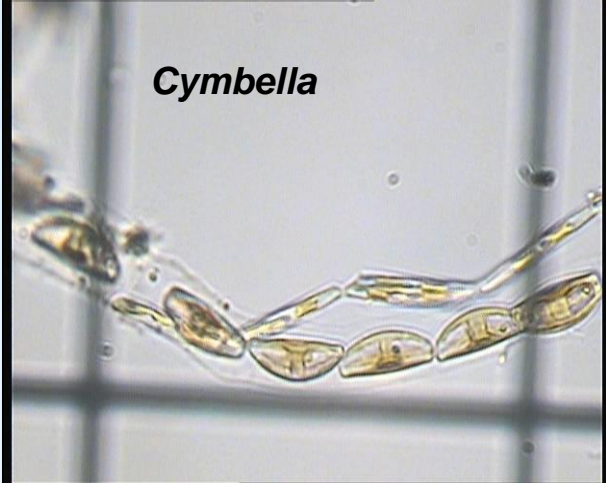
Cocconeis

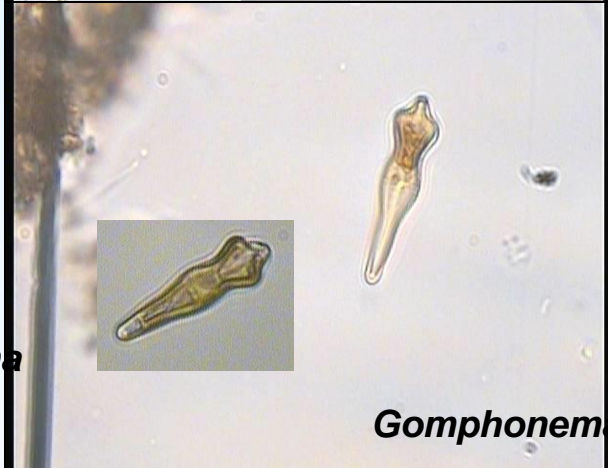
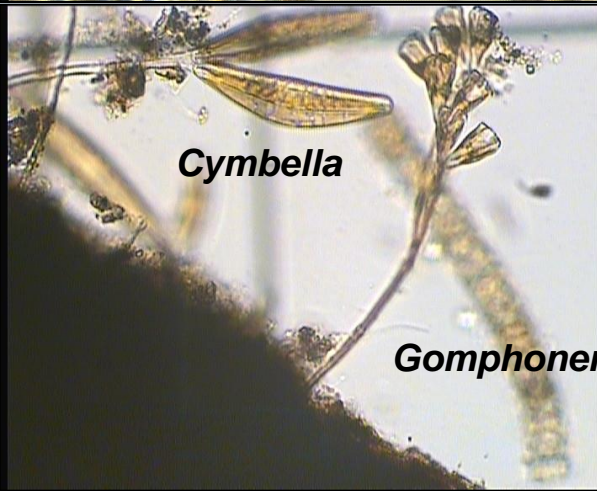
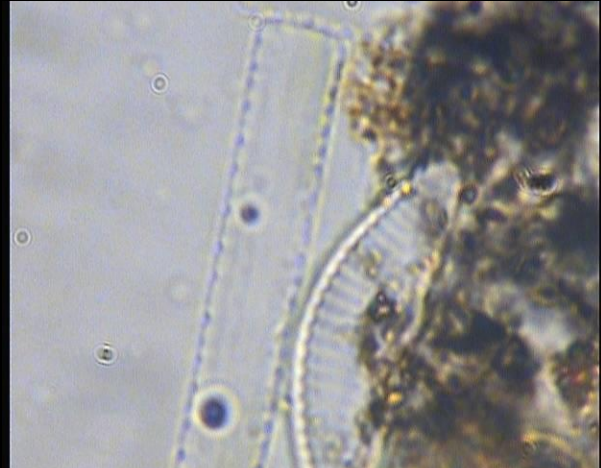
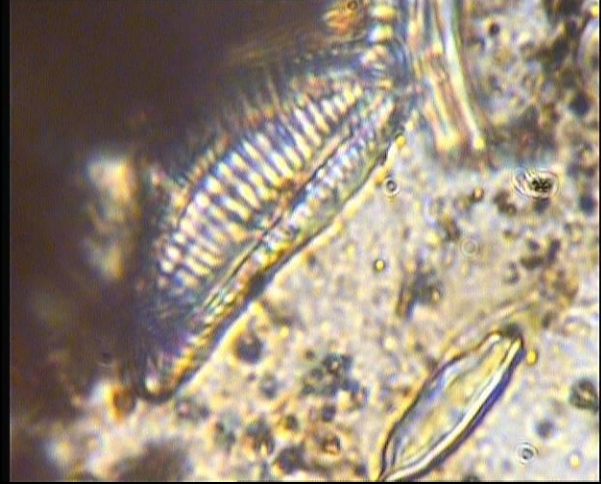

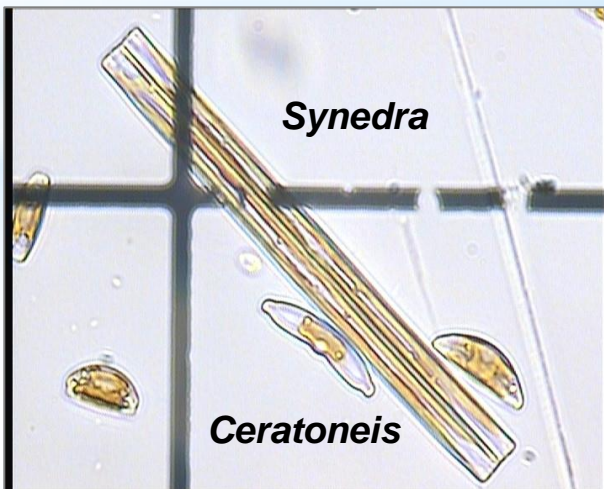
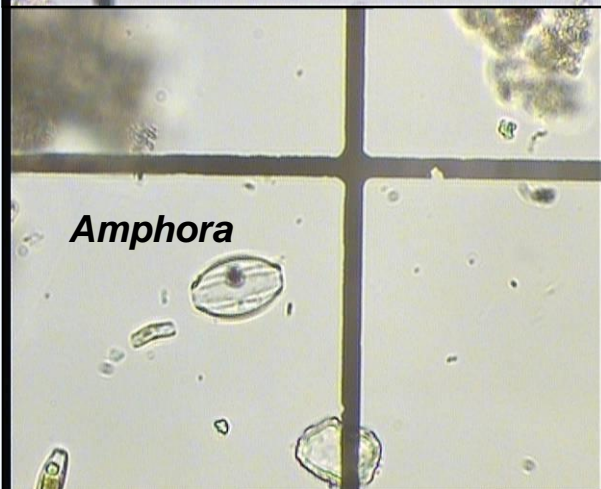
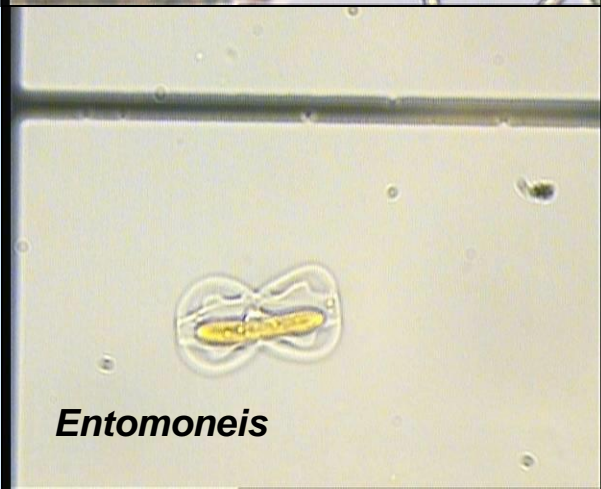
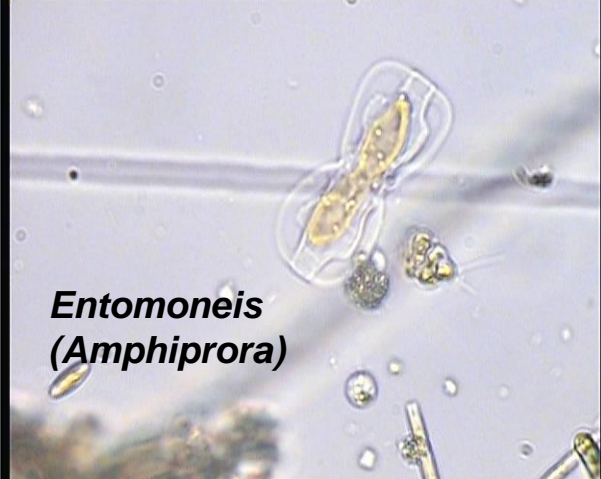
Cocconeis

Cocconeis

Cymatopleura

Surirella

Surirella

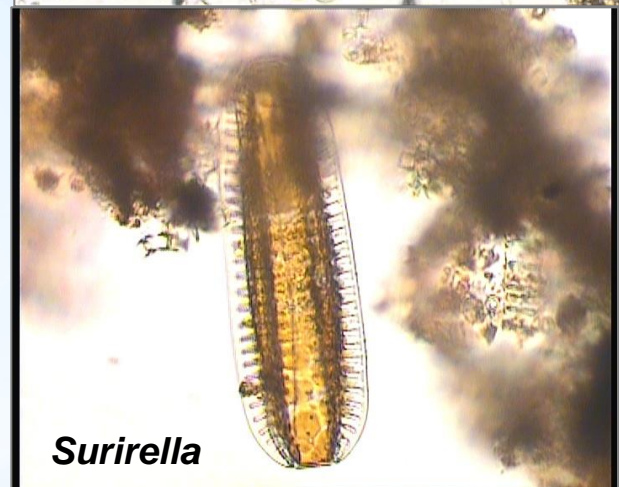
Cymatopleura

Surirella

Surirella

Cymatopleura

Surirella

Různoobrvky (Xanthophyceae)

Buňka: podobné skupině zlativek, hnědý fukoxantin chybí, mnoho typů stélek, pasivní vznášení, bičíkovci, světlolomná tělíska, krystaly a produkty fotosyntetické asimilace, tj. olej, chrysolaminaran

Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-*a*,*e*, β -karoten a xantofyly (chybí chlorofyl-*b*)

!! Záměna za zelené řasy!! Zelené řasy mají jiný poměr asimilačních barviv

Buněčná stěna je celulózniho typu, skládá se ze 2 částí, "H" struktury, prostoupené oxidem křemičitým či uhličitanem vápenatým

Obtížná taxonomie

Charakter stélky.

Ve vegetativním stavu
organely bičíkovců, buňky
bezblanné.

Pohyblivé.

Plazmatické
výběžky.

Rod
Myxochloris

Nepohyblivé.

Bez
výběžků.

Rod
Heterochloris

Rod
Characidiopsis

Ve vegetativním stavu bez organel bičíkovců.

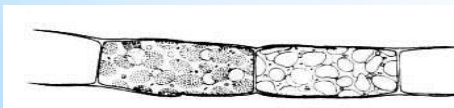
Řasy
mikroskopické,
jednojaderné.

Vícebuněčné
vláknité
či
pseudoparenchym.

Jednobuněčné
či koloniální
(viz další str.).

Buněčná stěna
dvoudílná složená
z H-kusů.

Rod
Tribonema

Buněčná stěna celistvá, při
rozmnožování se rozpadá
na H-kusy, fragmenty vlákna
zakončené celými buňkami.

Rod
Heterothrix

Řasy makroskopické.

Stélka 3 mm
nadzemní
vakovitá
zelená část,
hyalinní
rhizoidy.

Rod
Botrydium

Stélka trubicovitá
vláknitá
nevětvená.

Rod
Vaucheria

Jednobuněčné či koloniální.

Řasy volně žijící.

Řasy přichycené k podkladu, druhotně volné.

Stěna celistvá.

Stěna dvoudílná.

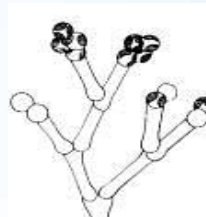
Slizové stopky.

K podkladu přichycené terčíkem
či výběžkem buněčné stěny.

Rod
Centrtractus

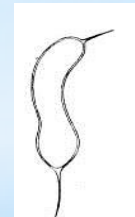
Rod
Mischococcus

Stěna celistvá.
Rod
Characiopsis

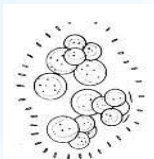
Stěna dvoudílná.
Rod
Ophiocytium

Bez slizu.

Ve slizu.

Rod
Gloeobotrys

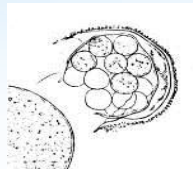

Kolonie,
cenobia.

Jednotlivě.

Stěna hladká, buňky kulovité mírně elipsovité,
v plazmě kapičky oleje.

Rod
Botrydiopsis

Stěna pórovitá zdobená,
buňky kulovité, výrůstky,
ostny.

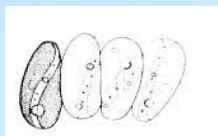
Rod
Goniochloris

Rod
Botryochloris

Rod
Heterodesmus

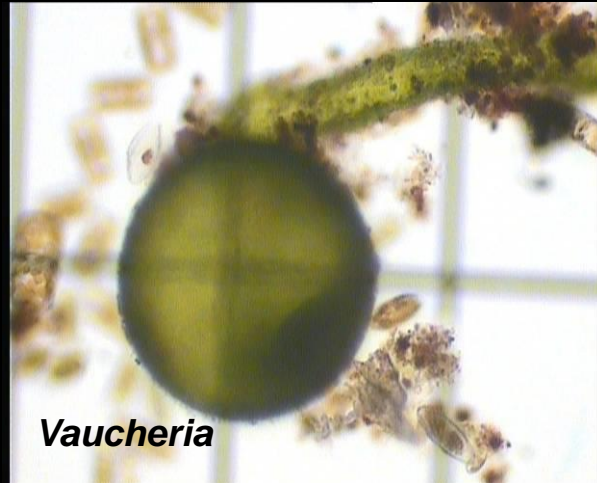
Tribonema

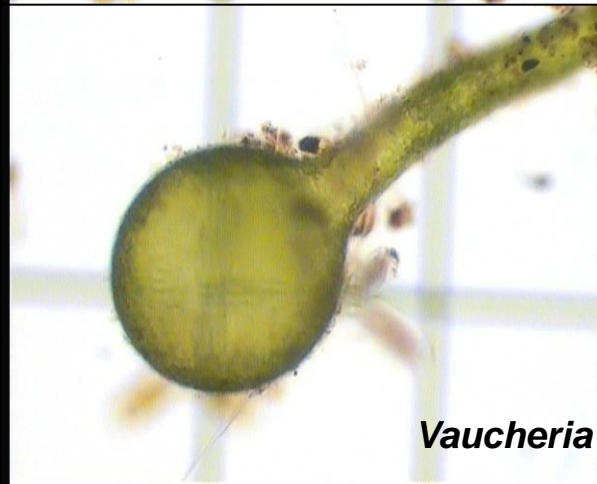
Vaucheria

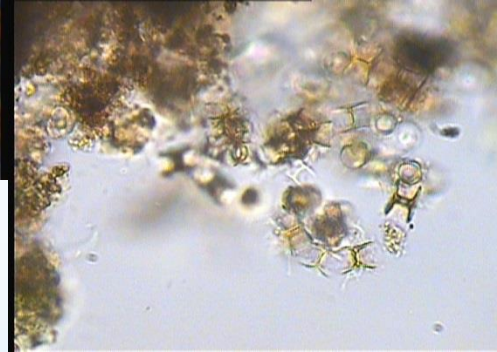
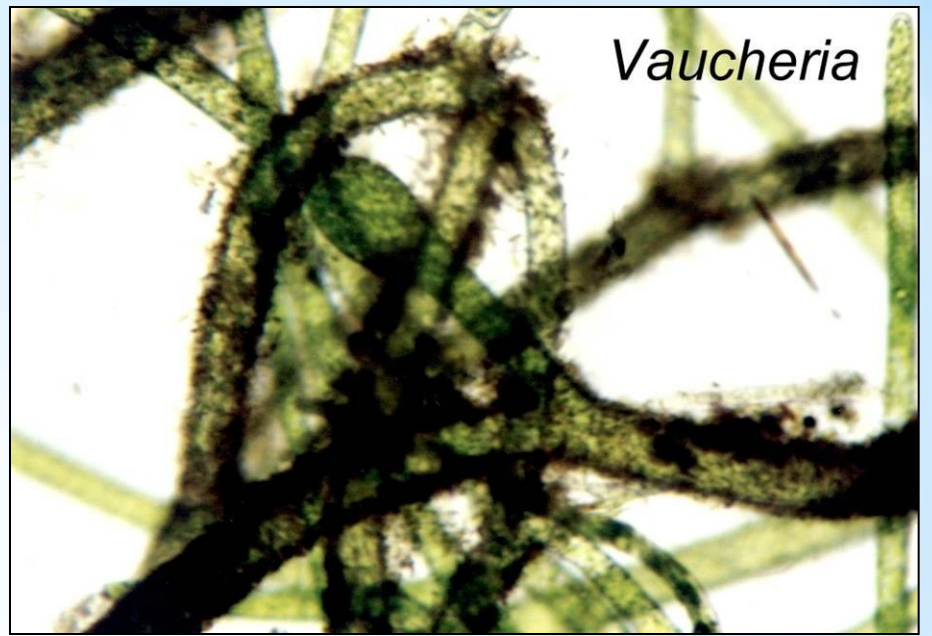
Tribonema

Vaucheria

Vaucheria

Krásnoočka (Euglenophyta)

Buňka: bičíkovci, pokryv bílkovinnými proužky, proměnlivost tvaru, lorika, samostatné stigma

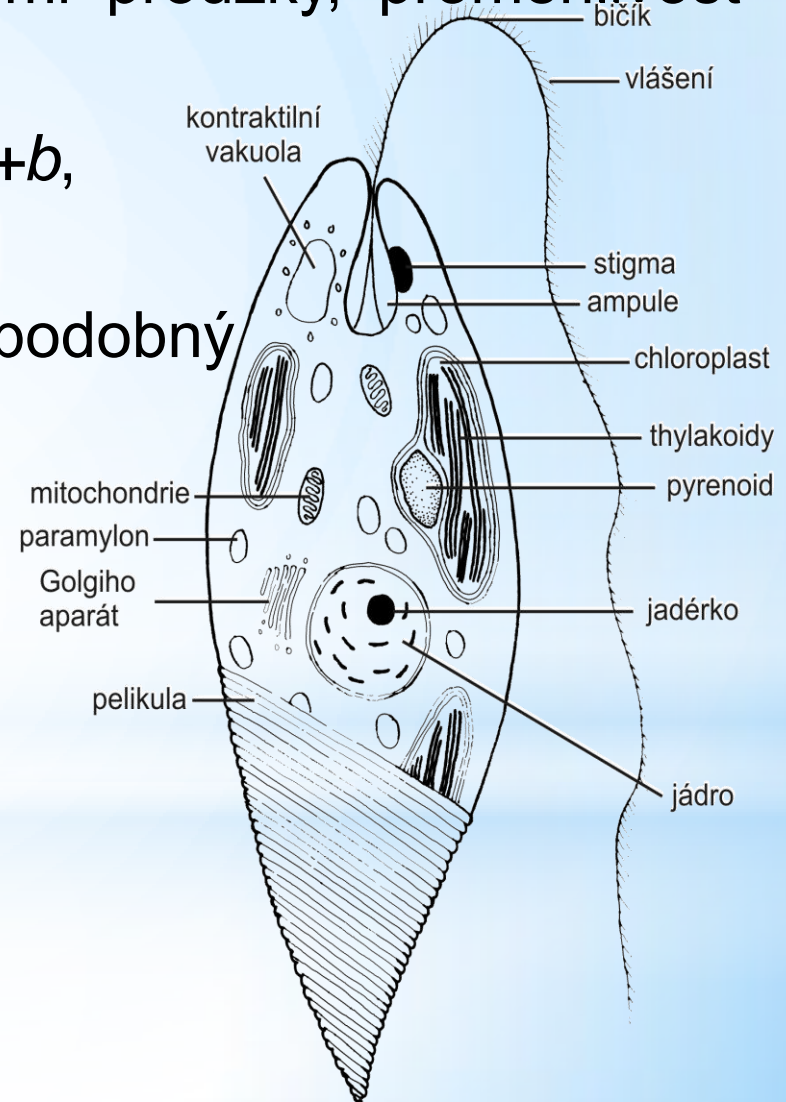
Fotosyntetické pigmenty: chlorofyl-*a+b*, karoteny a xantofyly

Zásobní látka paramylon (chemicky podobný chrysolaminaranu)

Taxonomie obtížná

Morfologie buněk, chloroplastů

Proměnlivost tvaru

Pohyblivost buněk.

Buňky ve vegetativním stádiu aktivně pohyblivé.

Buňky nepohyblivé.

Buňky proměnlivého tvaru, bičíky neumístěné terminálně.

Buňky nejsou proměnlivého tvaru, bičík na předním konci buněk.

Buňky ± kulovité, přichycené k podkladu.

Buňky ve schránce.

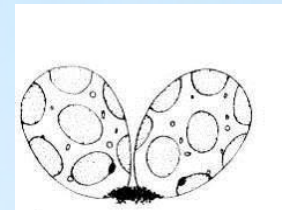
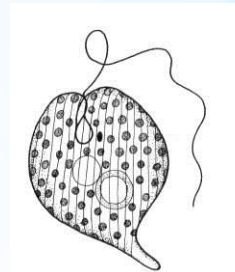
Buňky na příčném průřezu zřetelně zploštělé.

Rod **Colacium**

Schránky jednovrstevné, nepravidelné, bradavičnaté, krček není nasazený a ohraničený.

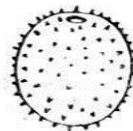
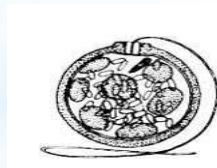
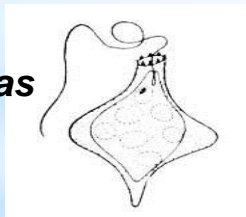
Schránka 1-2 vrstevná, skulptura ± pravidelná, zřetelně ohraničený krček.

Rod **Phacus**

Rod **Trachelomonas**

Rod **Strombomonas**

1 bičík.

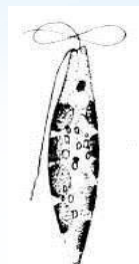
Rod **Euglena**

Buňky bez schránky.

2 bičíky.

Rod **Eutreptia**

Trachelomonas

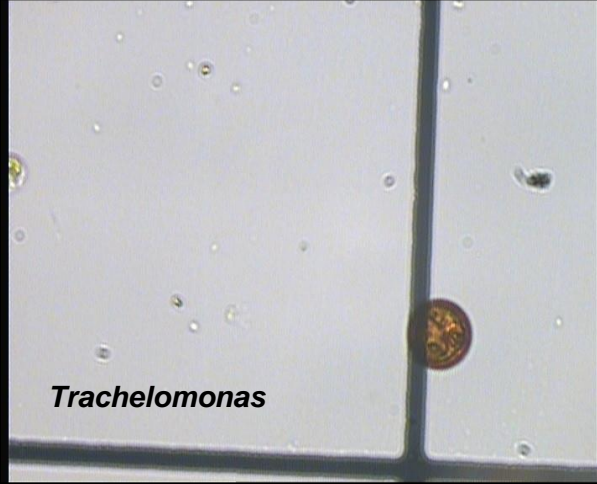
Trachelomonas

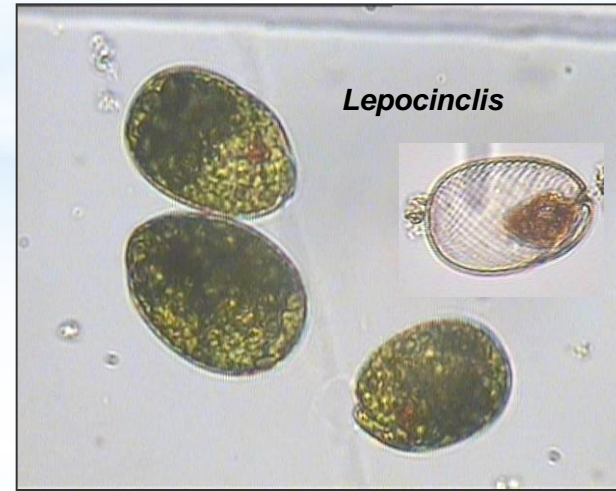
Strombomonas

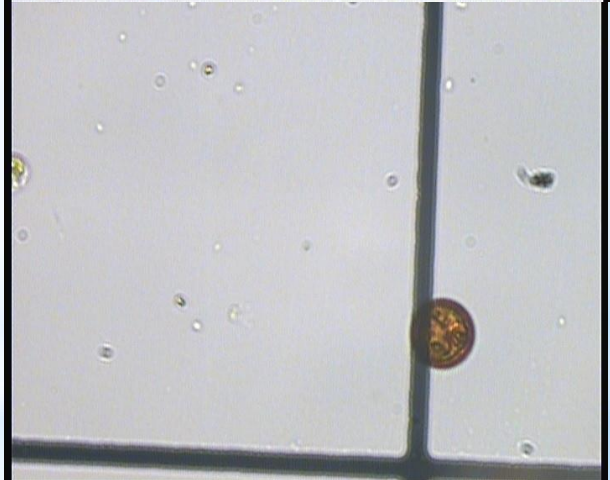
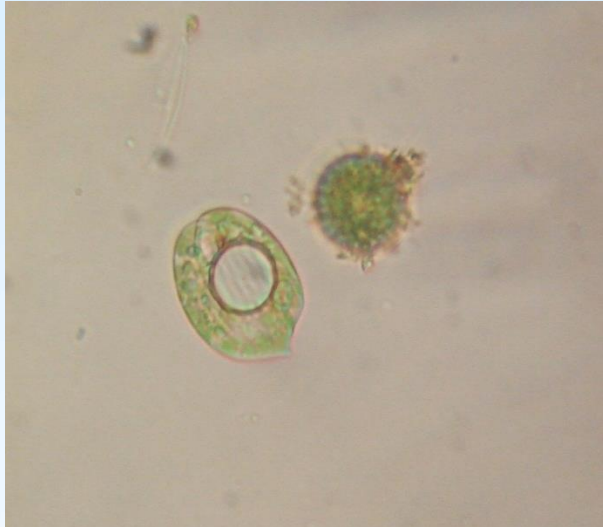
Trachelomonas

Trachelomonas

Lepocinclis

Zelené řasy (Chlorophyta)

Velká skupina řas, která je dále pracovníě rozdělena na pět taxonomických kategorií, na:

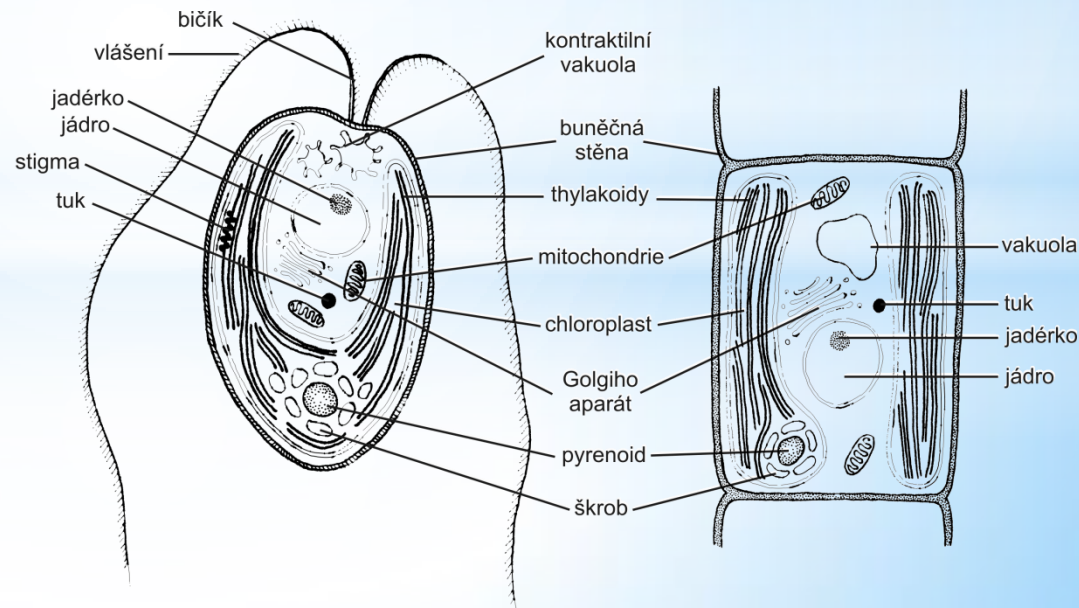
- Chlamydomonády (*Chlamydomonadales*),
- Zelenivky (*Chlorophyta*),
- Vlákňité zelené řasy (*Ulvophyceae*),
- Spáživé řasy (*Zygnematophyceae*) a
- Parožnatky (*Charophyceae*).

Dramatické změny: 18S rDNA

Postavení bičíků

(DO, CW:1/7, CCW:11/5)

RUBISCO (CO₂, tma)

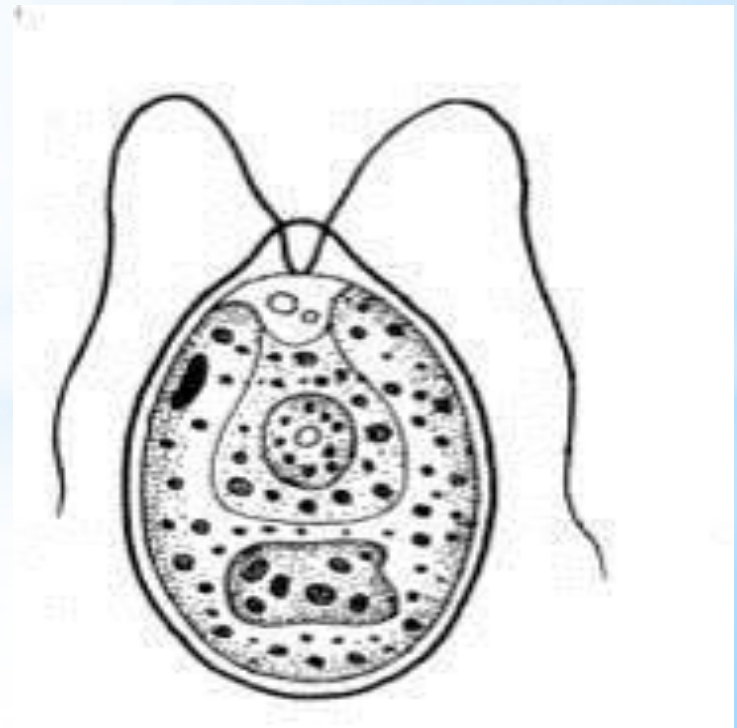
Chlamydomonády (Chlamydomophyceae)

Buňka: stěna tzv. chlamys, tvorba slizu, kolonie a cenobia

Fotosyntetické pigmenty: jsou chlorofyl-*a+b*, karoteny a xantofyly, pyrenoid (bílk. tělísko)

Zelené vegetační zbarvení

V současné době se přiřazují k *Chlorophyceae*, podobnost s *Volvocales*

Charakter stélky.

Řasy ve vegetativním stádiu s bičíky, pulzujícími vakuolami a stigmou.

Řasy bez bičíků, pulzujících vakuol a stigmy.

Aktivně pohyblivé bičíky.

Nepohyblivé, ± nepravé bičíky, pseudocilie.

Jednobuněčné. ř. **Chlorococcales**

Kolonie.

Jednotlivě.

ř. **Tetrasporales**

ř. **Chlamydomonadales**

Pseudocilie.

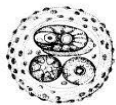
Pseudocilie chybí.

Buněčná stěna přitisknutá k protoplastu.

Buněčná stěna oddálená od protoplastu.

Bez slizu, slizové stopky.

Rod
Chlorangiella

Kolonie ve slizu.

Rod
Asterococcus

Buňky protáhlé, morfologicky odlišné konce, přichycené k podkladu.

Buňky kulovité, stěna hladká bez výrůstků.

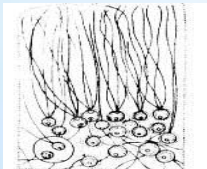
Rod
Chlorococcum

Rod
Treubaria

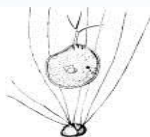
Bezstrukturní vrstevnatý kolonie měchýřkaté, rourkovité nepravidelné.

Rod
Tetraspora

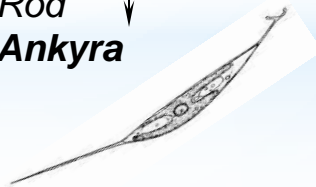
Přichycené k podkladu přední částí, jednotlivé bez slizu, rozvětvené plazmatické vlákno.

Rod
Dicranochaete

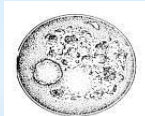
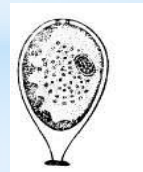
Volně v planktonu, na bázi kotvovitě rozdvojená stopka.

Rod
Ankyra

K podkladu krátkou stopkou na bázi se slizovým diskem.

Rod
Characium

ř. **Volvocales**

ř. **Chlamydomonadales**. Buňky jednotlivé.

S buněčnou stěnou.

Bez buněčné stěny.

Rod
Dunaliella

Buňky bez schránky.

Buňky se schránkou, složenou ze 2 polovin.

Schránky bez výrůstků, zploštělé.

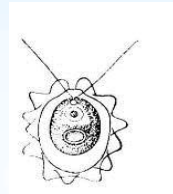
Rod
Phacotus

2 bičíky.

4 bičíky.

Rod
Carteria

Rod
Lobomonas

Buňky bez laloků, výrůstků.

Členění na laloky a výrůstky.

Křídlovité bezbarvé výrůstky, zploštělé, křemičité.

Rod
Pteromonas

Buňky nejsou zploštělé.

Buňky z boku zploštělé, bez papily.

Rod
Sphenochloris

Rod
Chlorogonium

Krátké bičíky, bez papily, vřetenovité buňky.

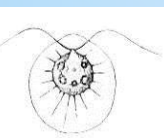
Protoplast odstává od stěny, plazmatické výběžky.

Protoplast neodstává, popř. mírně na okrajích.

Rod
Haematococcus

Pulzující vakuoly v apikální oblasti 2-4.

Pulzující vakuoly roztroušeně 2 a více.

Pulzující vakuoly od sebe oddálené, sliz, bez papily.

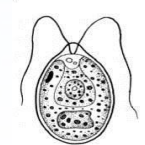
Rod
Gloeomonas

Pulzující vakuoly vedle sebe, buňky nejsou na vrcholu prohloubené, ± papila.

S pyrenoidy.

Rod
Chlamydomonas

Bez pyrenoidů.

Rod
Chloromonas

ř. *Volvocales*

Cenobia tabulkovitá, buňky v 1 vrstvě.

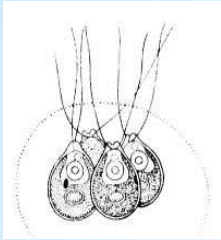
Cenobia oválná až kulovitá, společný slizový obal.

Cenobia čtvercovitá,
4-16 buněk, slizový obal
společný.

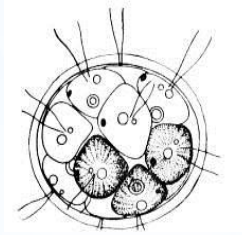
Oválné buňky uložené
v cenobiu centrálně, 16-32.

Buňky uložené v cenobiu po
obvodu.

Rod
Gonium

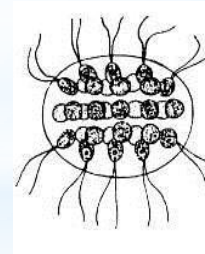

Rod
Pandorina

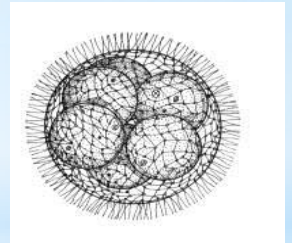
Cenobia
kulovitá, 16-32.

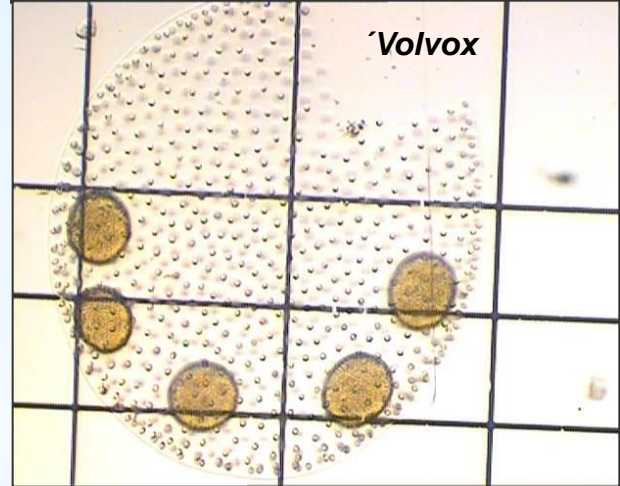
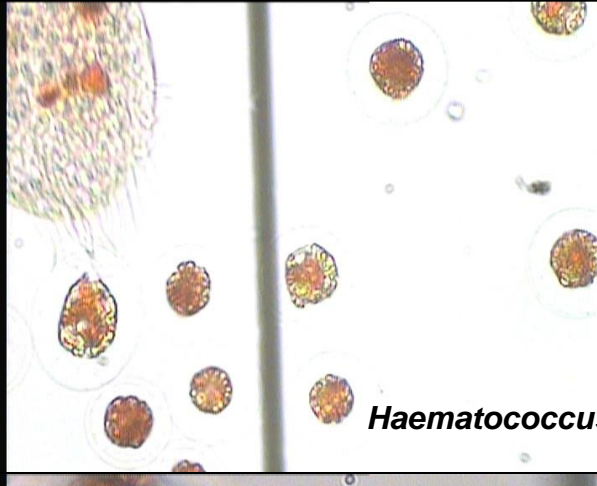
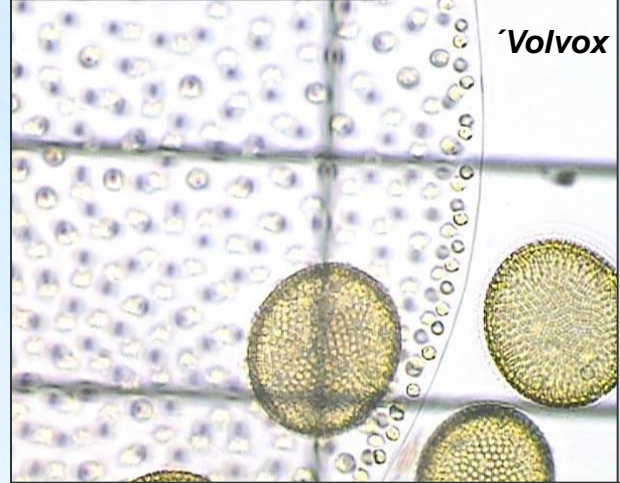
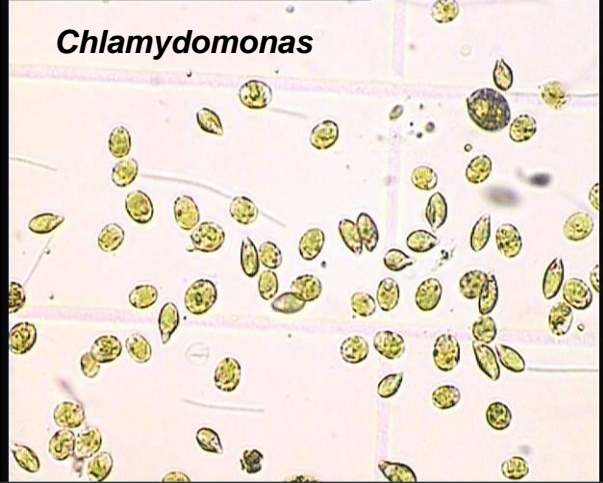
Rod
Eudorina

Cenobia v počtech
 10^2-10^3 .

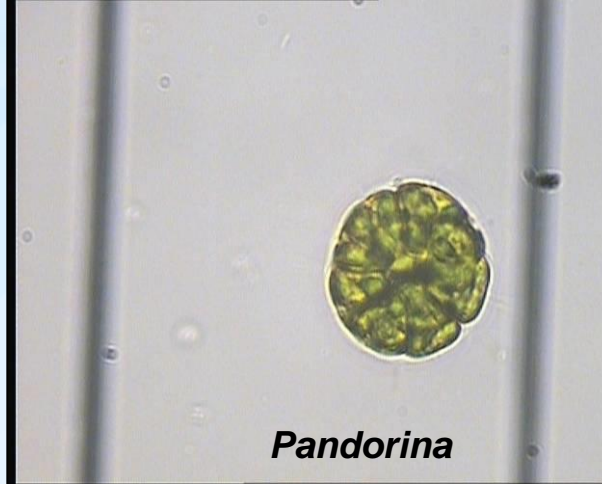
Rod
Volvox

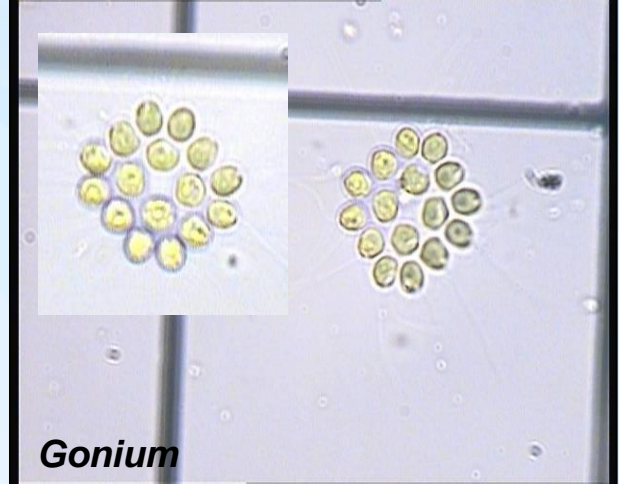

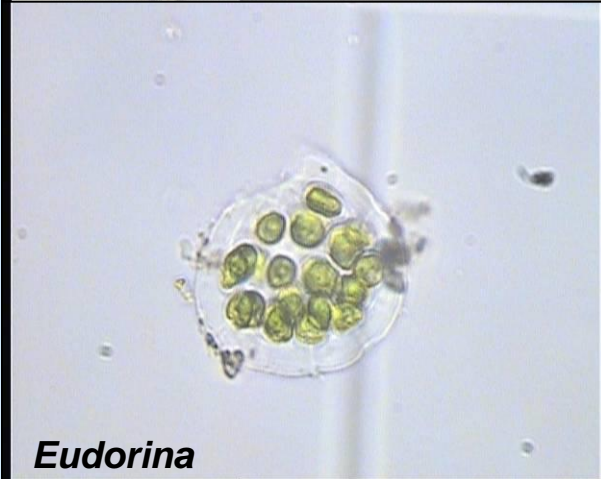
Eudorina

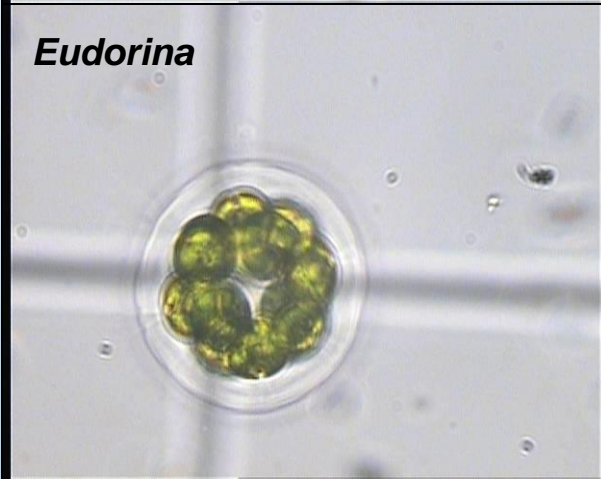
Pandorina

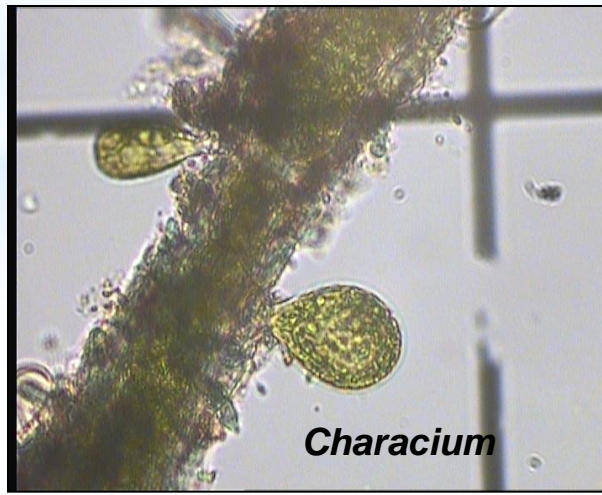
Gonium

Eudorina

Eudorina

Characium

Zelenivky (Chlorophyceae)

Buňka: buněčná stěna pevná, polysacharidová (!!× chlamydomonády), vícevrstevnatá a tvořená sporopoleninem (polymer vznikající polymerací sekundárních karotenoidů), chloroplast s pyrenoidem

Řasy s jednobuněčnou (bičíkaté, kokální) nebo mnohobuněčnou stélkou (vláknitá, heterotrichální), charakter buněčné stěny (Microspora, Oedogonium), mnohojaderné (Pediastrum)

Kolonie

Cenobium

Organoleptické závady

Vzhled stélky.

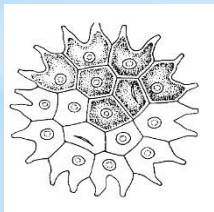
Buňky jednobuněčné či tvořící kolonie a cenobia.

Plošná cenobia s velkým počtem buněk, cenoblastická, tj. mnohjaderná.

ř. **Protosiphonales**

Buňky v plochých ± kruhovitých cenobiích, 4-64-256.

Rod **Pediastrum**

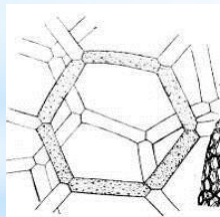

Buňky kokální, jednotlivé, ± ve slizu, či v cenobiích s nízkým počtem buněk.

ř. **Chlorellales**

Buňky paličkovité, spojené na konci buňky, 6boká oka.

Rod **Hydrodictyon**

Buňky se stélkou vláknitou či parenchymatickou.

Nepravá vlákna nevětvená.

Buněčná stěna ze dvou různě dlouhých dílů.

ř. **Oedogoniales**

Vlákna nevětvená, jednořadá, síťovitý chloroplast, hrubá buněčná stěna, prstencovité límečky.

Rod **Oedogonium**

Vlákna větvená, jednořadá, krátká s dlouhými drsnými chlupy, na bázi cibulovitě rozšířená.

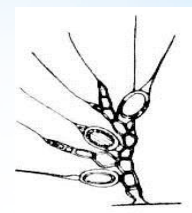
Rod **Bulbochaete**

Dvoudílná buněčná stěna, H-kusy.

ř. **Microsporiales**

Buňky válcovité, ve vlákně se dotýkají, buněčná stěna vrstevnatá, nástěnný chloroplast.

Rod **Microspora**

Větvená vlákna heterotrichální, jeden chloroplast.

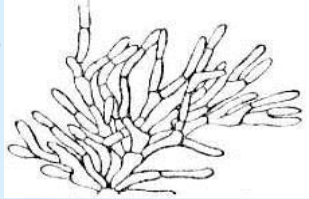
ř. **Chaetophorales**

ř. **Chaetophorales**

Vlákná volná, k podkladu v mladých stádiích, keříčkovitá, bez vlasového konce.

Rod
Microthamnion

Vlákná přichycená k podkladu, druhotně volná, stélka heterotrichální, poléhavá i vzpřímená vlákna.

Vlákno po celé délce či na konci vidlicovitě větvené.

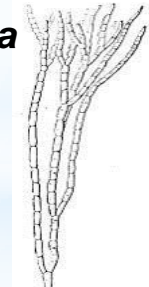
Stélka keříčkovitá, trsovitá, vlákna s dlouze protaženými zužujícími se buňkami.

Rod
Stigeoclonium

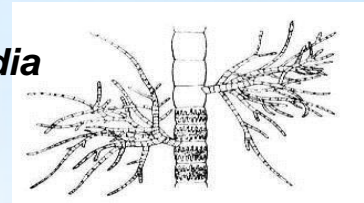
Stélka obalená slizem, vlákna hustě větvená.

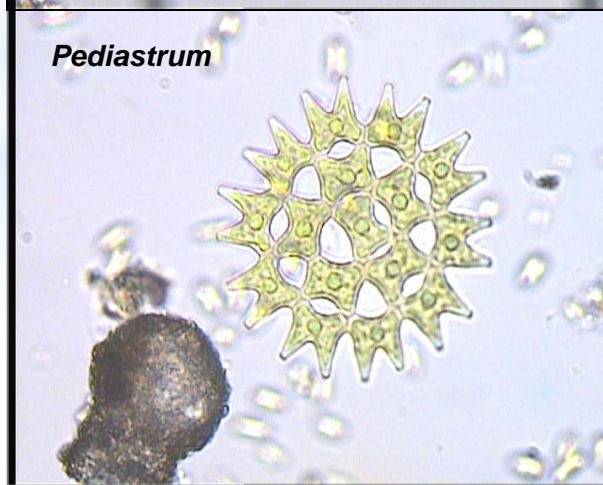
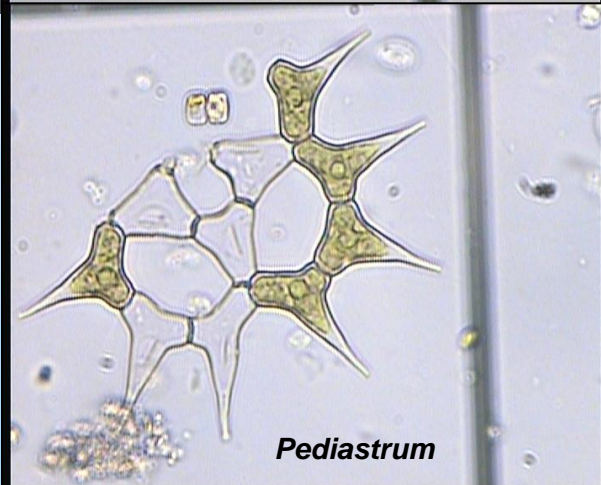
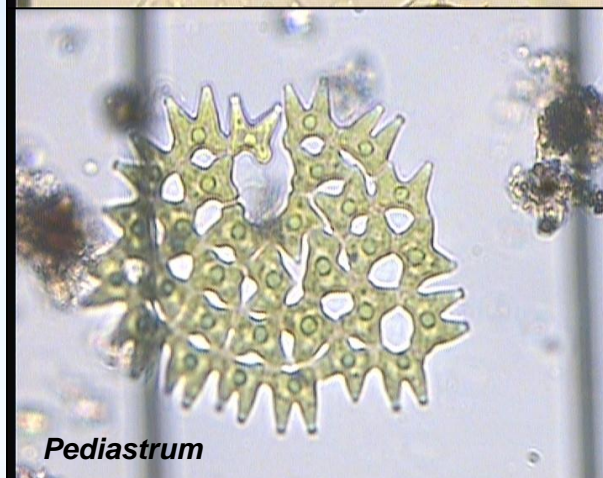
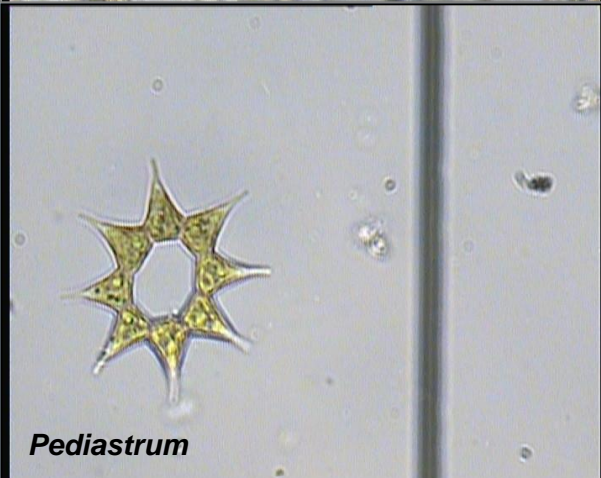
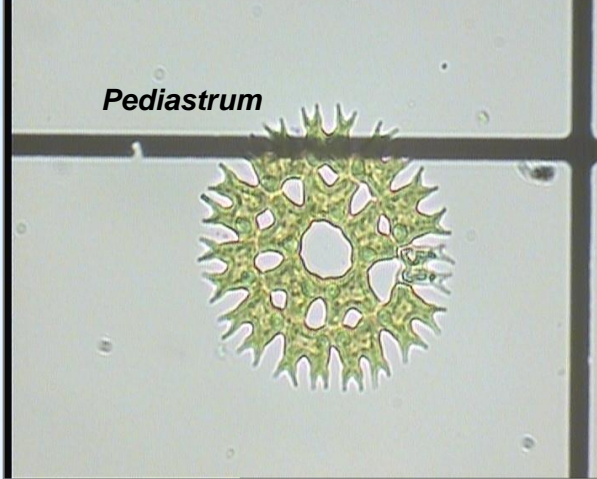
Rod
Chaetophora

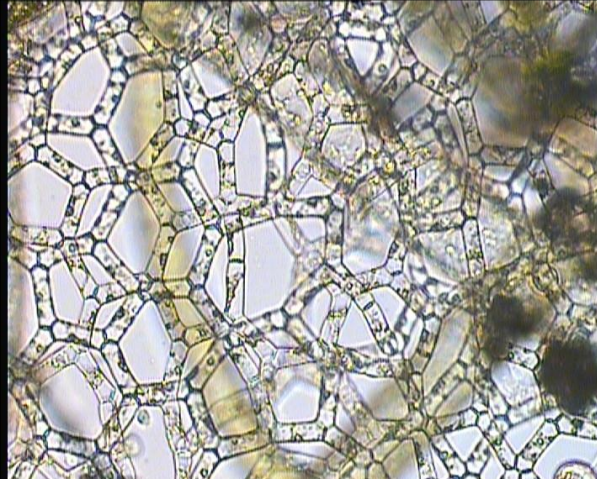
Hlavní vlákno zřetelně vyvinuté, širší, boční vlákna krátká, hustě větvená, kolmá na osní vlákno.

Rod
Draparnaldia

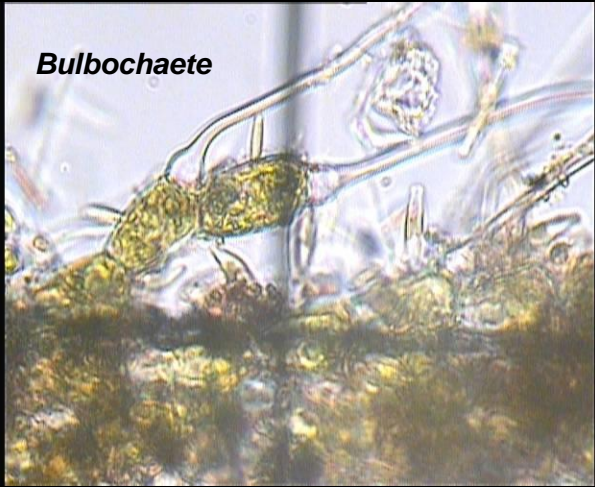

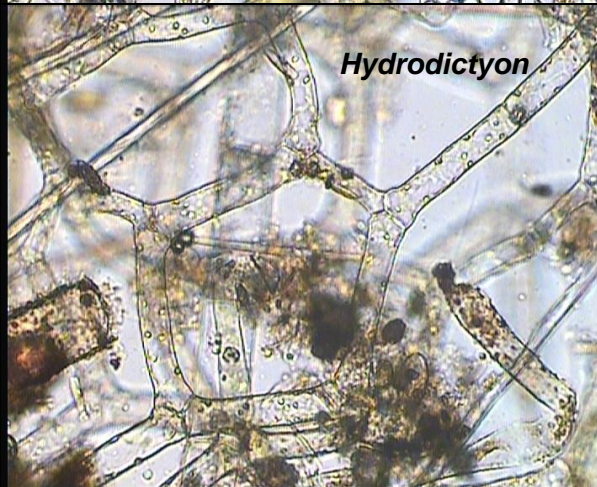
Bulbochaete

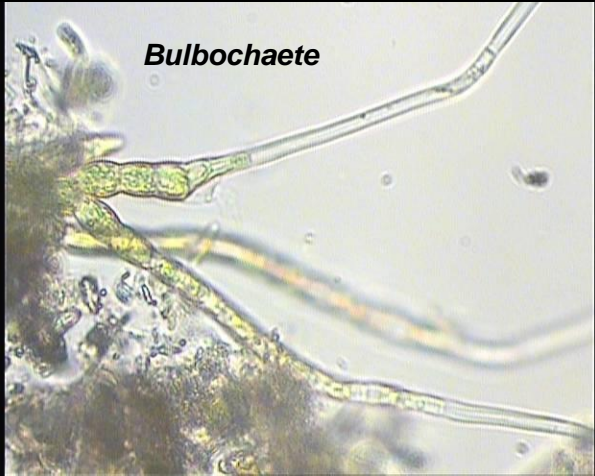
Bulbochaete

Hydrodictyon

Bulbochaete

Oedogonium

Oedogonium

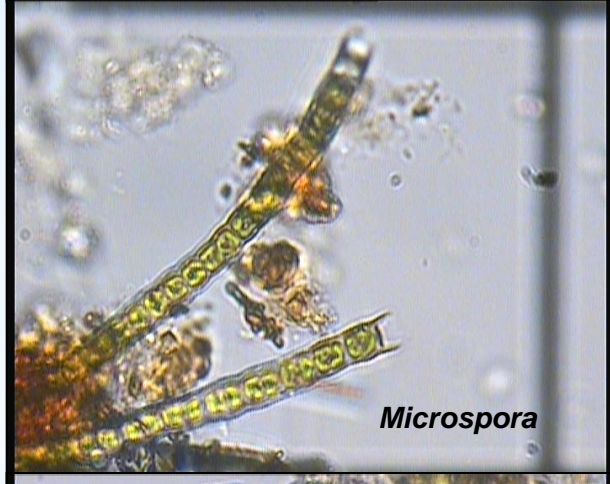
Microspora

Oedogonium

Oedogonium

Microspora

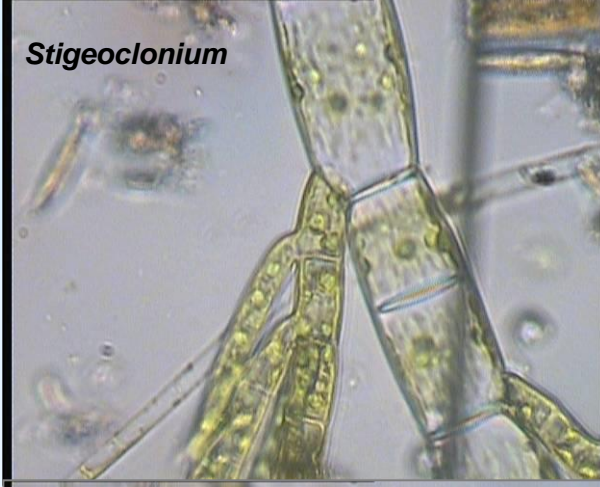
Oedogonium

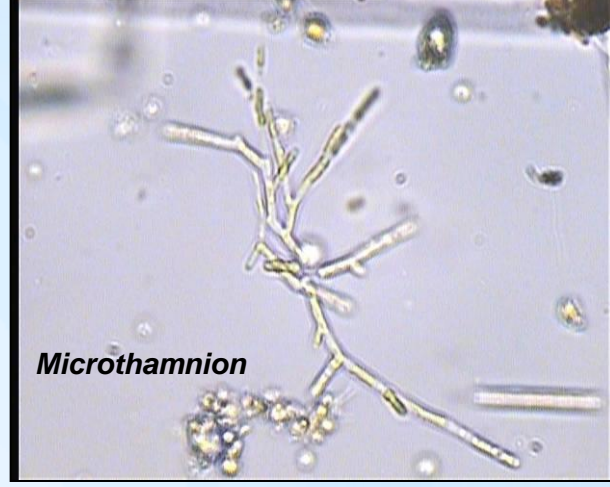
Microspora

Stigeoclonium

Stigeoclonium

Microthamnion

Stigeoclonium

Stigeoclonium

Stigeoclonium

Stigeoclonium

ř. **Chlorellales**. Vzhled stélky.

Buňky jednotlivé či nepravidelně v koloniích.

Buňky pravidelně uspořádané v prostorových cenobiích.

Tvorba slizu.

Bez slizu.

Velký počet buněk, 8-32-64-128.

V kolonii nespojené slizovými spojkami.

Spojené slizovými spojkami či zbytky mateřských buněk.

Buněčná stěna hladká či bradavičnatá.

Stěna s ostny či výrůstky.

Buňky kulovité, ± kulovité cenobium.

Buňky v cenobiu paličkovité, vřetenovité, prostorové hvězdice.

Sliz řídký.

č. **Chlorellaceae**

č. **Chlorellaceae**

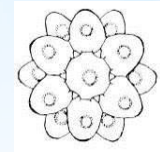
Buňky ± kulovité, oválné, kolonie.

Rod **Micractinium**

Buňky ± oválné, ostny na některých místech, jednotlivě.

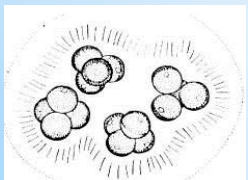
Rod **Lagerheimia**

Rod **Coelastrum**

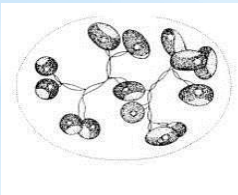
Sliz vrstevnatý, zřetelný.

Rod **Radiococcus**

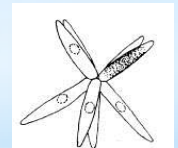
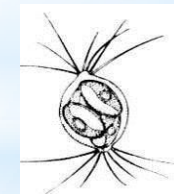
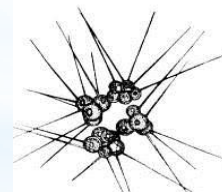
Volné.

Rod **Dictyosphaerium**

Přichycené k podkladu.

Rod **Hormotila**

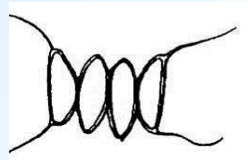

Cenobia jednotlivá, 2-4-8-16 (viz další str.).

Cenobia jednotlivá, 2-4-8-16
(viz předchozí str.).

Buňky v cenobiu uložené
paralelně, dotýkají se
stěnami, v řadě.

Rod
Scenedesmus
(*Desmodesmus*)

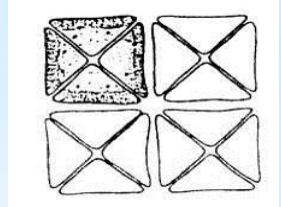

Buňky v cenobiu uspořádané
do čtverce, kříže, ne v řadách
vedle sebe.

Cenobia mírně
protáhnutá,
uprostřed
obdélníkový otvor.

Cenobia čtvercovitá,
uprostřed ±
čtvercovitý otvor.

Rod
Crucigenia

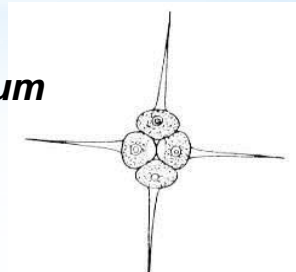
Cenobia na obrysu
obdélníkovitá, podélná osa
prochází mezi 2 protilehlými
dvojcemi buněk.

Rod
Crucigeniella

Cenobia na obrysu
čtvercová, podélná
osa prochází
středem dvou
protilehlých buněk.

Rod
Tetrastrum

č. **Chlorellaceae. Vzhled stélky.**

Buňky kulovité, oválné či mnohostěnné.

Buňky podlouhlé, vřetenovité.

Buňky s 1-4 chromatofory, jednoduchá škrobová zrna.

Buňky s 10^1 nástěnnými chromatofory, složená škrobová zrna.

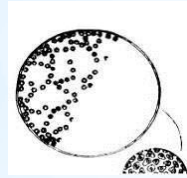
Jednotlivé či v malých shlucích bez slizu.

Buňky v koloniích, řídký neznatelný slizový obal.

Stěna mateřské buňky se před uvolněním autospor nerozšiřuje.

Stěna mateřské buňky se rozšiřuje s dorůstajícími autosporami.

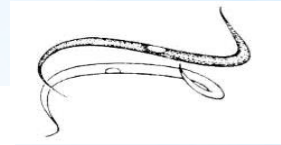
Rod **Eremosphaera**

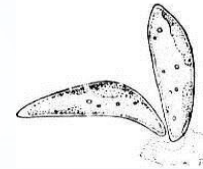
Přichycené koncem k podkladu.

Volné.

Rod **Monoraphidium**

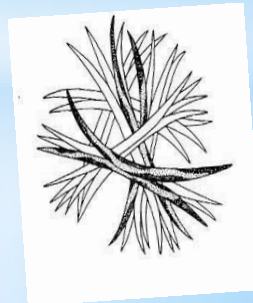

Rod **Chlorolobion**

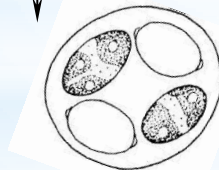
Buňky ve svazečcích či hvězdicovitě uspořádané, dotýkají se středy.

Rod **Ankistrodesmus**

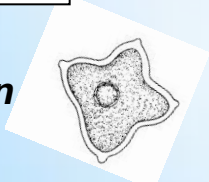
Buňky pravidelně oválné, hladká či bradavičnatá stěna.

Rod **Oocystis**

Buňky na obrysu \pm čtvercovité, mnohoúhel., 3-5 lalokovitých výrůstků.

Rod **Tetraedron**

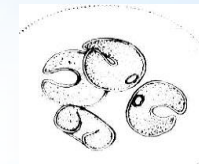
Buňky kulovité, stěna hladká.

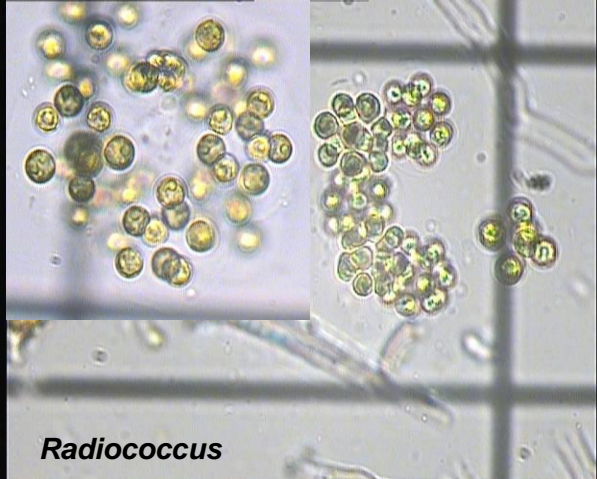
Rod **Chlorella**

Buňky volně ve slizu.

Rod **Kirchneriella**

Radiococcus

Dictyosphaerium

Micractinium

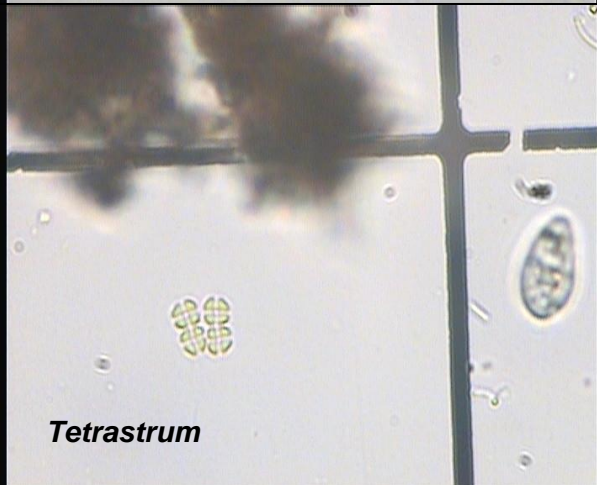
Radiococcus

Dictyosphaerium

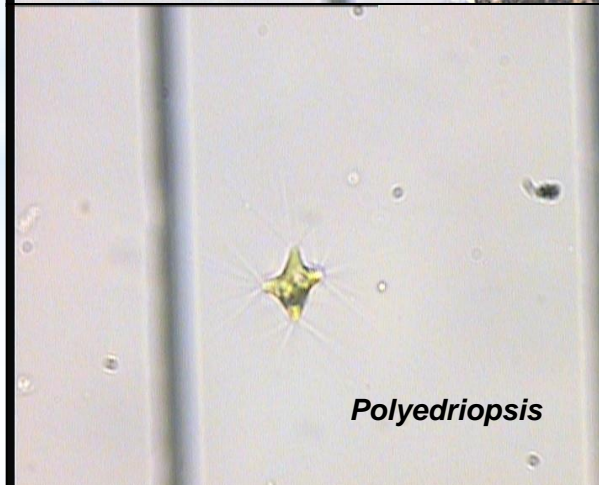
Lagerheimia

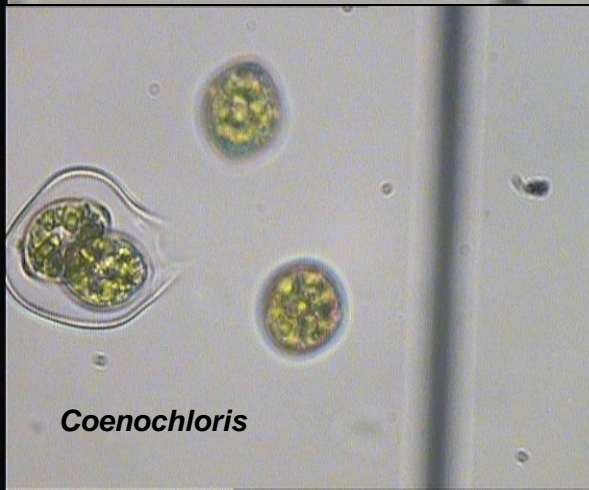
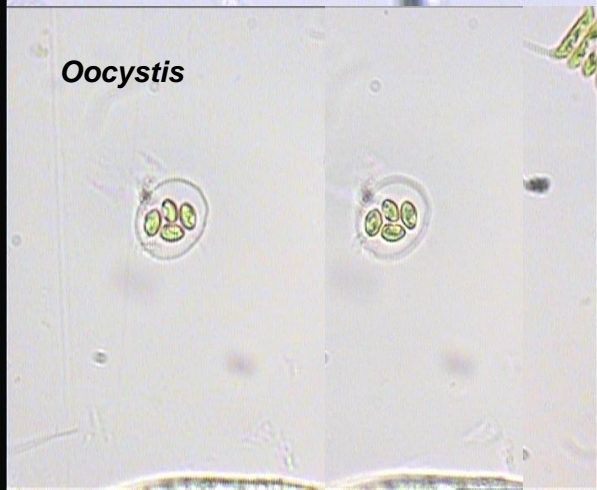
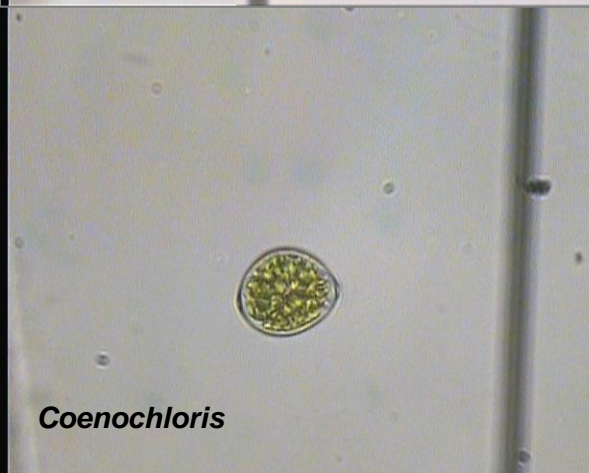
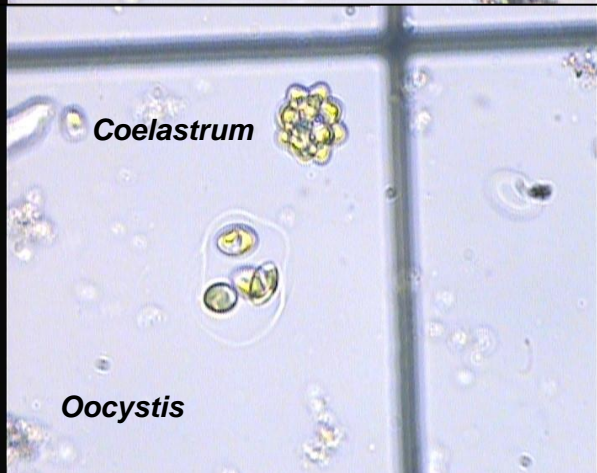
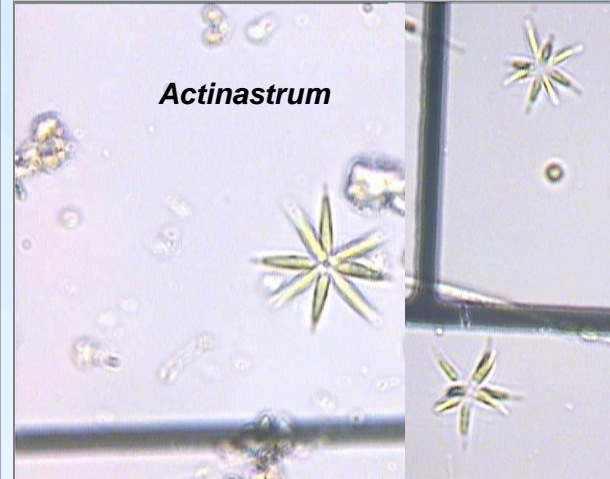
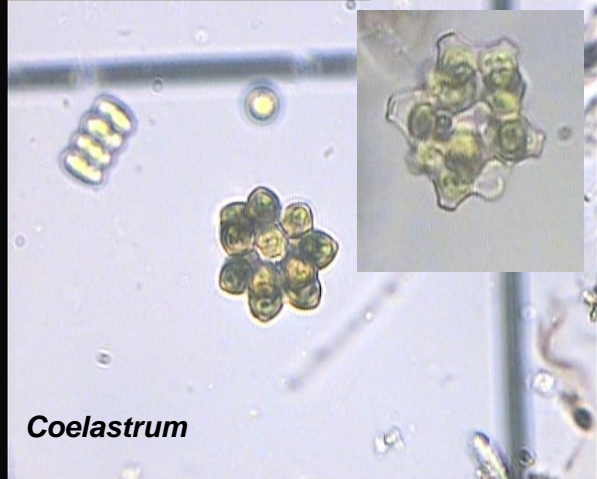
Tetrastrum

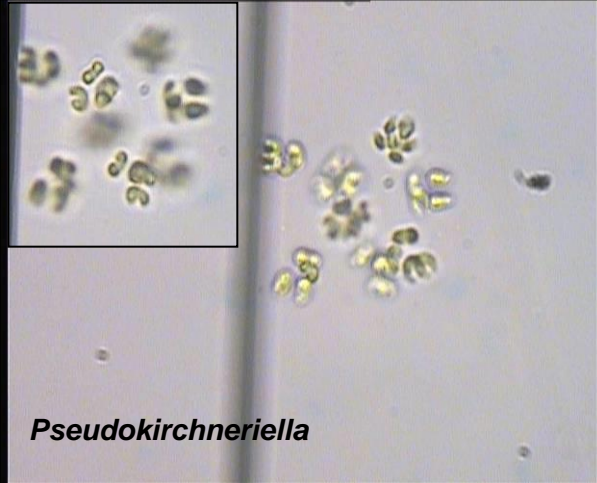

Golenkinia

Polyedriopsis

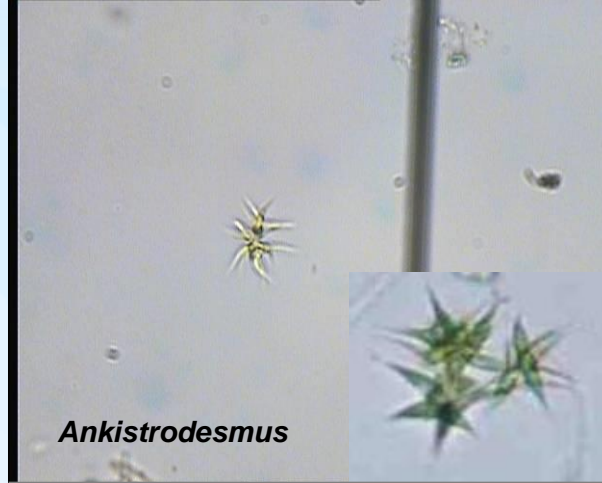

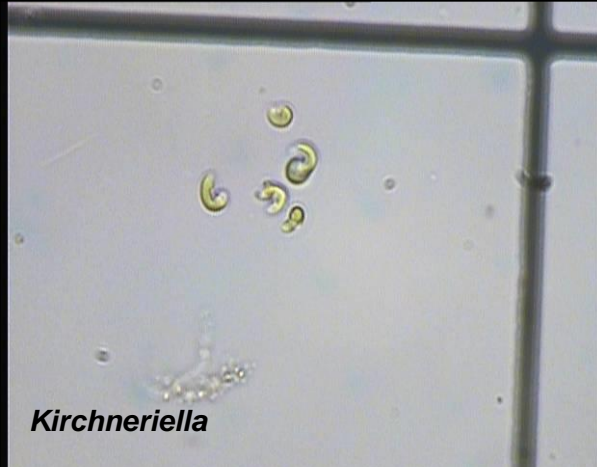
Pseudokirchneriella

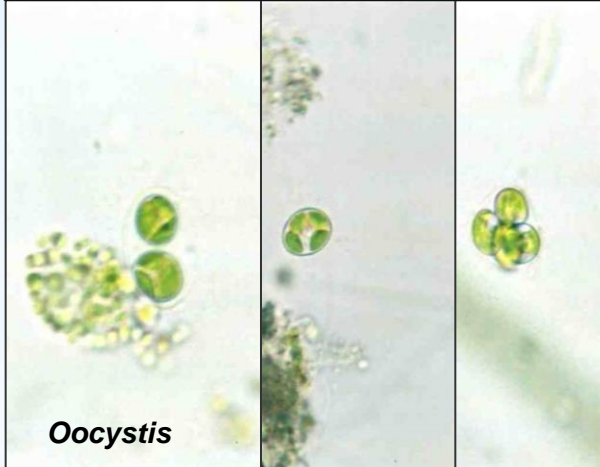
Oocystis

Ankistrodesmus

Kirchneriella

Oocystis

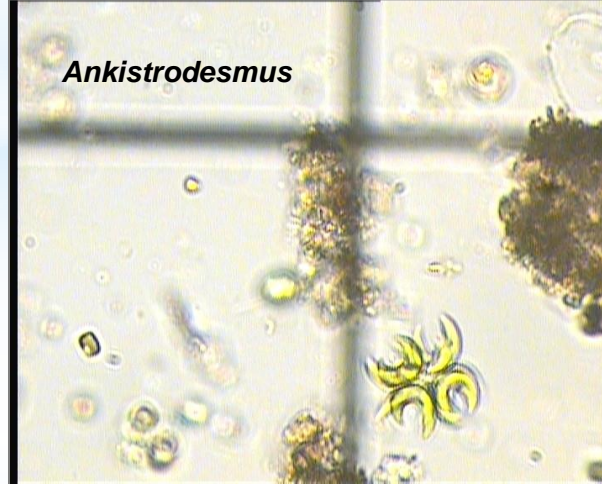
Ankistrodesmus

Kirchneriella

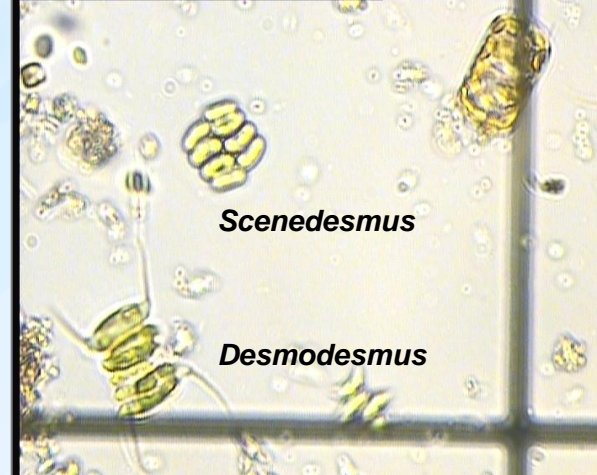
Monoraphidium

Ankistrodesmus

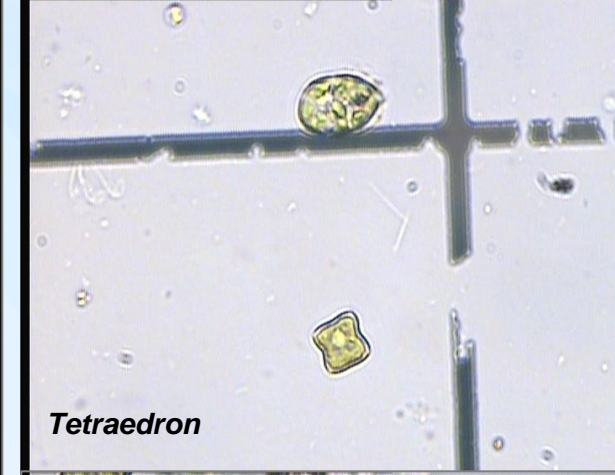

Desmodesmus

Scenedesmus

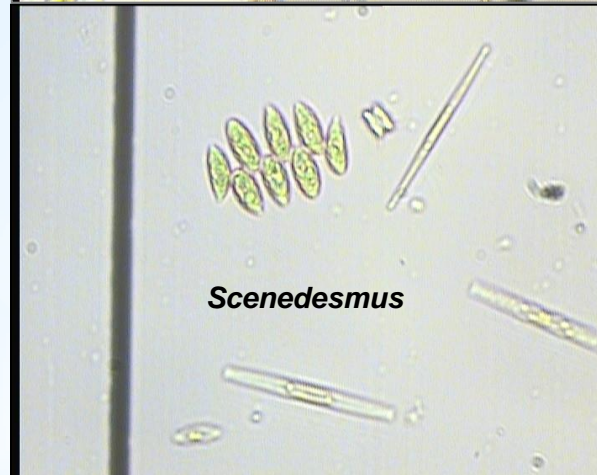
Desmodesmus

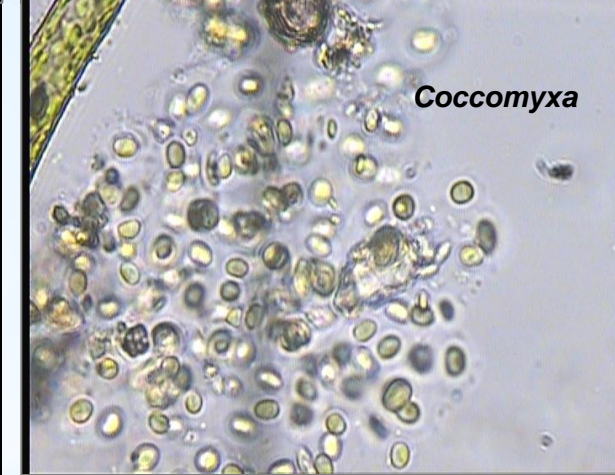
Tetraedron

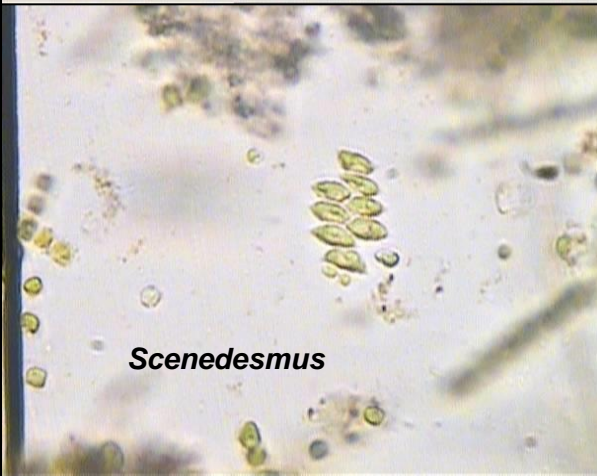
Desmodesmus

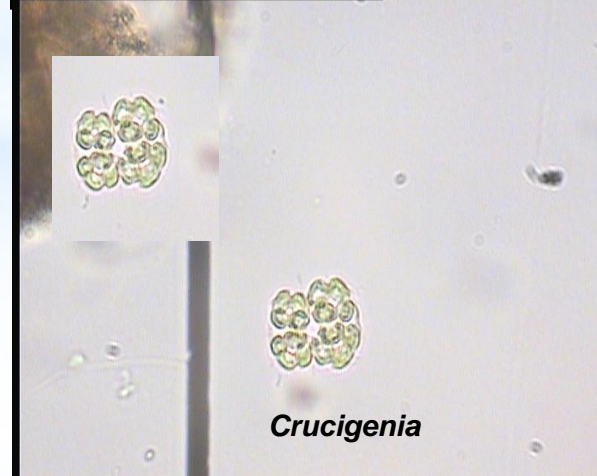
Scenedesmus

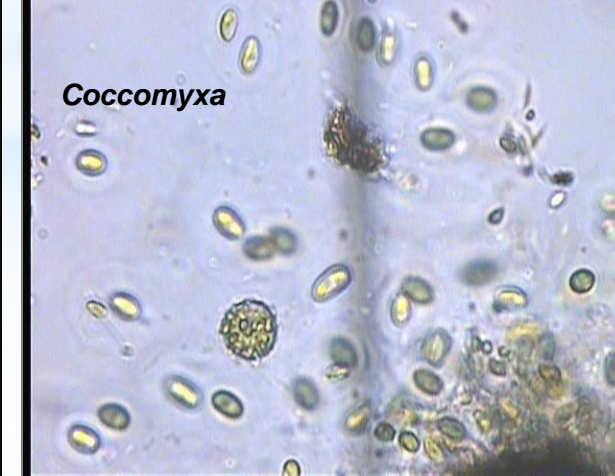
Coccomyxa

Scenedesmus

Crucigenia

Coccomyxa

Vláknité zelené řasy

Druhy s vláknitou, parenchymatickou, sifonální a sifonokladální stélkou, povrch někdy zhrublý a drsný

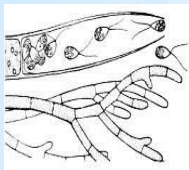
1 chloroplast s pyrenoidem

tř. **Ulvophyceae** - Vzhled stélky.

Stélka sifonokladální.

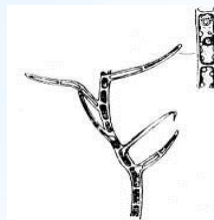
Stélka vždy větvená, boční větve se dále větví, mnoho jader, makroskopické provazce, přichycené k podkladu.

Rod **Cladophora**

Vlákna zřídka větvená, chomáče přichycené k podkladu, málo jader.

Rod **Rhizoclonium**

Stélka vláknitá, ploše listovitá, trubcovitá.

Stélka trubcovitá.

Plochá, rourkovitá, žlutozelená, přichycená k podkladu.

Rod **Enteromorpha**

Stélka ± vláknitá (viz další str.).

1) Buňky ve vlákně ± morfologicky podobné × bazální buňky.

Buňky s 1 či více pyrenoidy.

Vlákna ve slizu, buňky se ve vlákně nedotýkají, či se dotýkají zúženými konci.

Rod **Geminella**

Vlákna bez železité čepičky, chybí pyrenoid, buňky těsně vedle sebe, žlábkovitý chloroplast.

Rod **Gloeotila**

Vlákna bez slizu, buňky se ve vlákně dotýkají.

Chloroplast žlábkovitý či prstencovitý.

Rod **Ulothrix**

Chloroplast deskovitý či žlábkovitý.

Rod **Klebsormidium**

tř. **Ulvophyceae** - Vzhled stélky. Stélka vláknitá, ploše listovitá (viz předchozí str.)

1) Buňky ve vlákně ± morfologicky podobné × bazální buňky (viz předchozí str.).

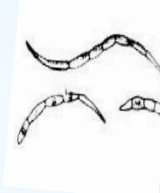

Rod
Uronema

2) Koncové buňky vláken morfologicky odlišné.

Vlákná přichycená k podkladu, slizový disk, hydroxid železa.

Rod
Raphidonema

3) Jiný typ stélky.

Buňky vřetenovité, ani netvoří krátká vlákná.

Buňky válcovité či kulovité, nástěnný chloroplast.

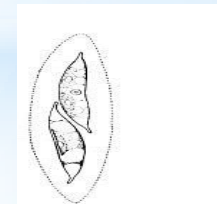
Buňky bez slizu, po dělení spojené po dvou.

Rod
Koliella

Buňky ve slizu, nástěnný chloroplast.

Rod
Elakatothrix

Bez slizu, ostnů, jednotlivě či v krátkých rozpadavých vláčknech.

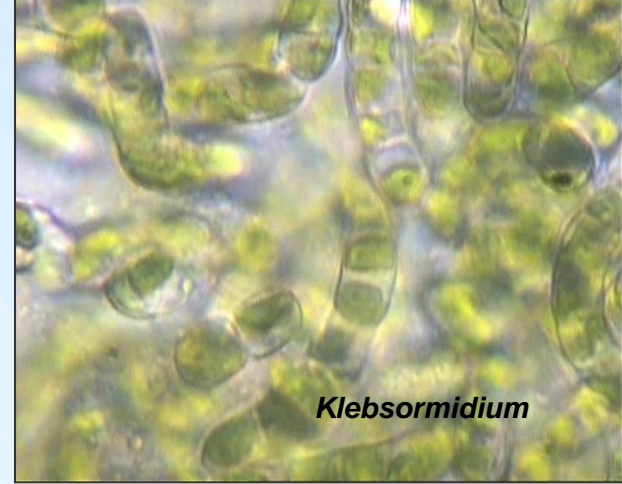
Rod
Stichococcus

Ulothrix

Klebsormidium

Ulothrix

Cladophora

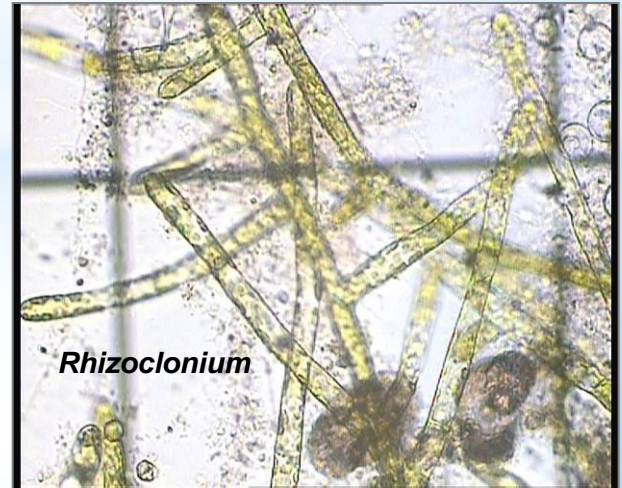
Ulothrix

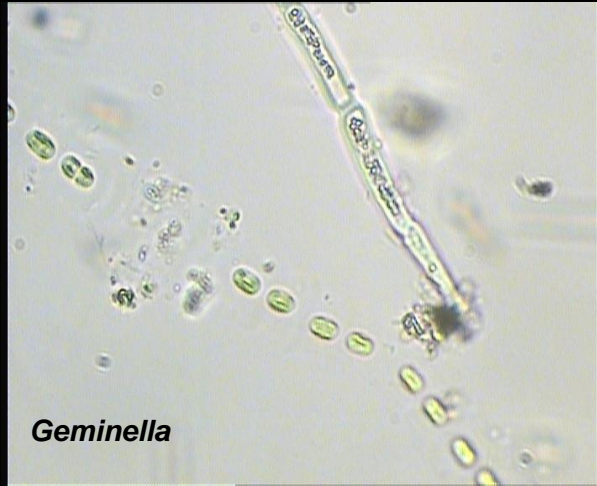

Cladophora

Rhizoclonium

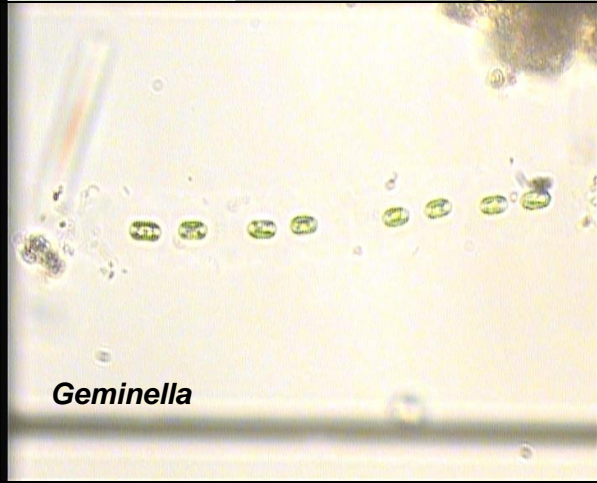
Geminella

Enteromorpha

Stichococcus

Geminella

Spájivé řasy (Zygnematophyceae)

Buňka: jednobuněčné nebo vláknité zelené řasy, spájivky jařmatkovité a spájivky dvojčatkovité (krásivky)

Výskyt pouze ve sladkých vodách, hojné i při nízké hodnotě pH

Typy chloroplastů

Zářez (isthmus)

Bioindikace

tř. **Zygnematophyceae** - Charakter buněčné stěny.

Stěna jednodílná, hladká, bez pórů a skulptury.

Stěna dvoudílná, póry a skulptura.

Buňky válcovité, ve vláknech.

Buňky oválné, vřetenovité, jednotlivě či ve slizových koloniích.

Buňky nespojené v kolonii slizovými poutky.

Chloroplast 1 středový deskovitý, uložený podél delší osy buňky.

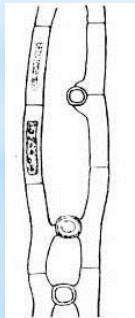
Chloroplasty středové, hvězdicovité, stočené či páskovité.

Chloroplasty na průřezu hvězdicovité, buňky vřetenovité.

Buňky spojené vrcholy do \pm dlouhých zkroucených vláken, rozpadavé.

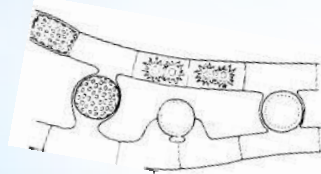
Buňky jednotlivé, po dělení spojené vrcholy do vláken.

Rod **Mougeotia**

Chloroplasty 2 středové \pm hvězdicovité s pyrenoidem, jádro mezi chloroplasty.

Rod **Zygnema**

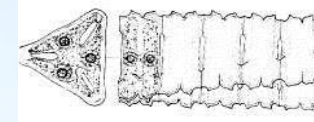
Rod **Netrium**

Chloroplast 1-15, nástěnný, páskovitý, stočený, s pyrenoidy.

Rod **Spirogyra**

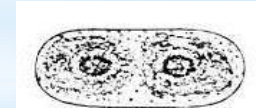

Rod **Desmidium**

Chloroplasty nejsou stočené, páskovité, buňky \pm ohnuté, válcovité.

Rod **Mesotaenium**

viz další str.

Buňky jednotlivé, po dělení spojené vrcholy do vláken (viz předchozí str.).

Střední zářez chybí ± nepatrný.

Buňky s nepatrným zářezem, skulpturu tvoří podélné rýhy.

Rod **Penium**

Buňky bez středového zářezu, ± zakřivené, pohybující se krystalky.

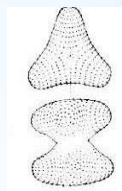
Rod **Closterium**

Středový zářez vytvořen.

Buňky souměrné dle 3 rovin, na průřezu trojhranné.

Rod **Staurastrum**

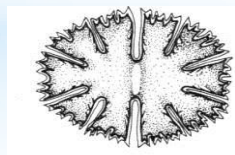
Buňky souměrné dle 2 na sebe kolmých rovin souměrnosti, průřez kruhovitý.

Okraj lalokovitý, střed vrcholu horní 1/2 se zářezem.

Rovný okraj, není lalokovitý, ± vrcholový zářez.

Okrajové laloky s hlubokými zářezy.

Rod **Micrasterias**

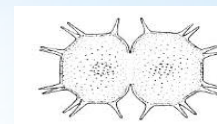
Okrajové laloky nepříliš hluboké, nápadně ploché.

Rod **Euastrum**

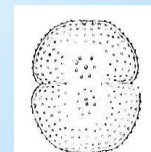
Buňky s ostny.

Rod **Xantidium**

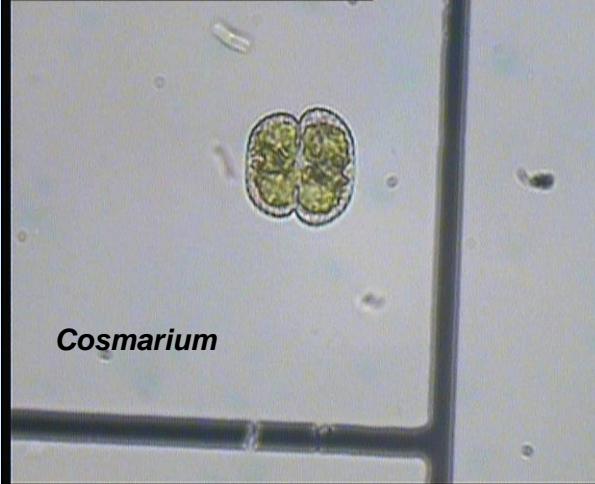
Buňky bez ostnů.

Rod **Cosmarium**

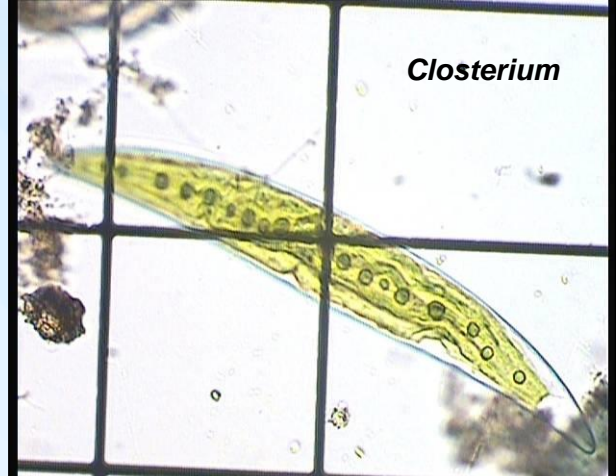

Cosmarium

Cosmarium

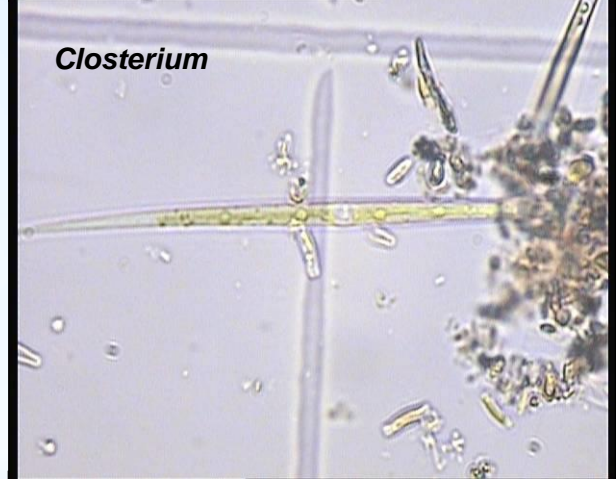
Closterium

Cosmarium

Cosmarium

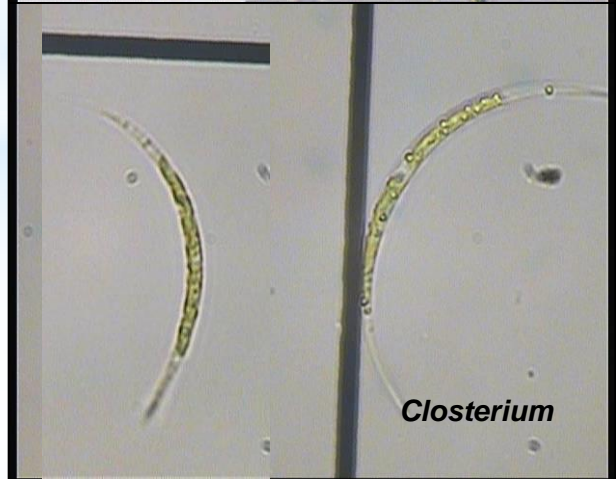
Closterium

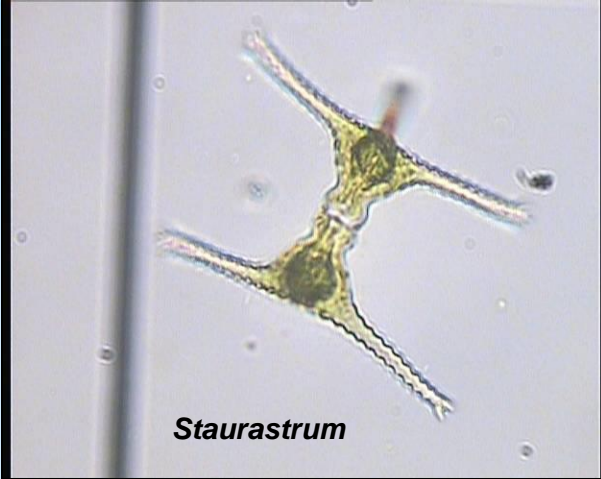
Cosmarium

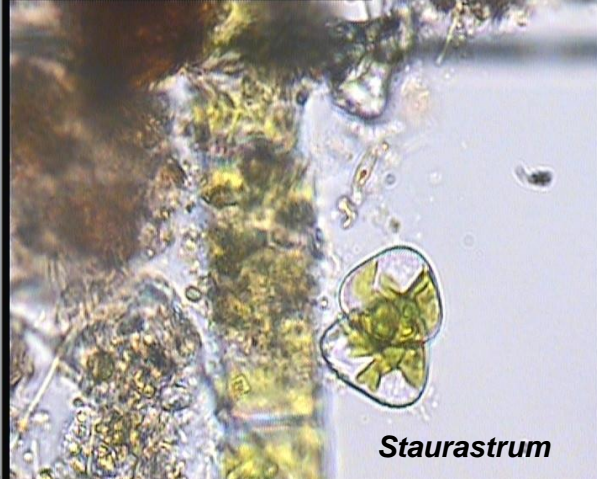
Cosmarium

Closterium

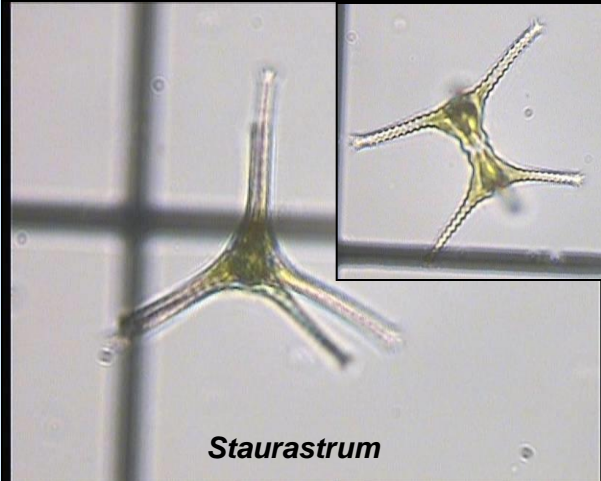
Staurastrum

Staurastrum

Pleurotaenium

Staurastrum

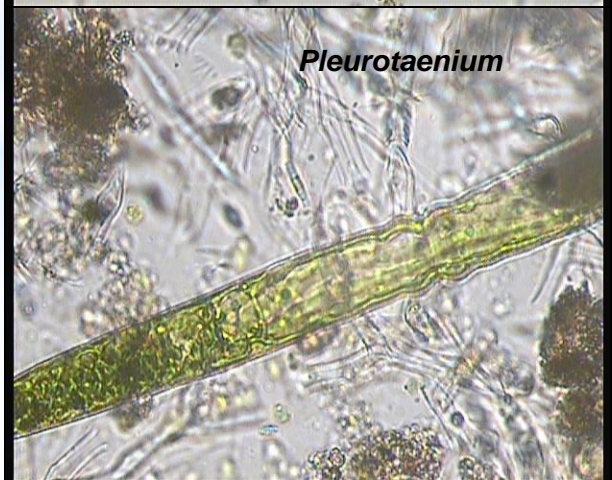
Staurastrum

Pleurotaenium

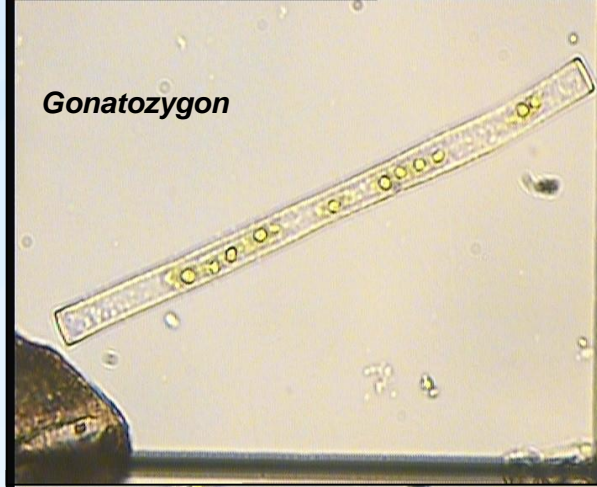
Staurastrum

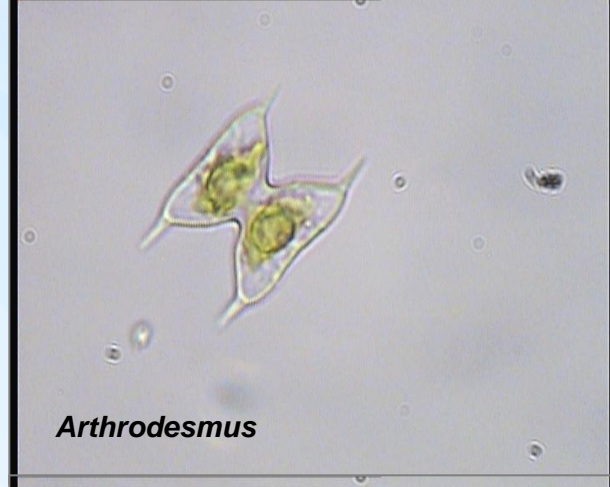
Pleurotaenium

Netrium

Gonatozygon

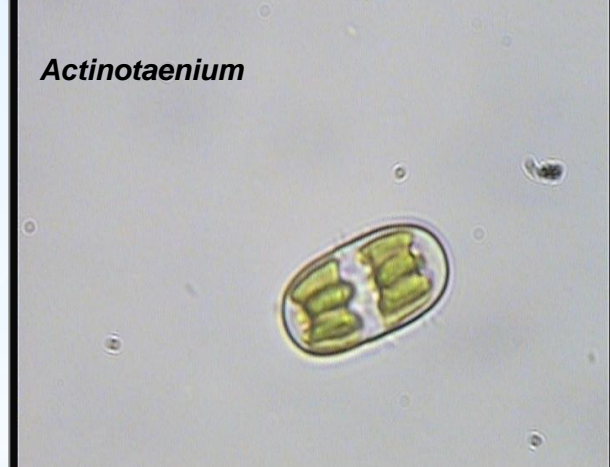
Arthrodesmus

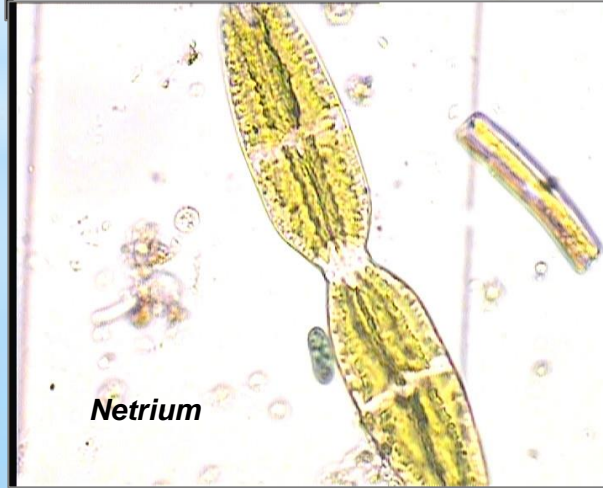
Netrium

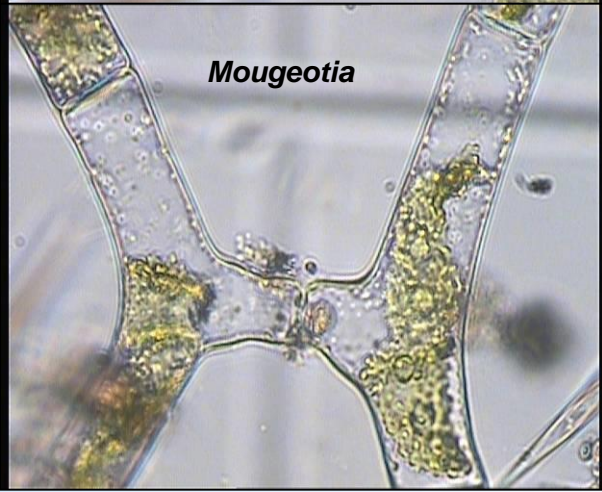
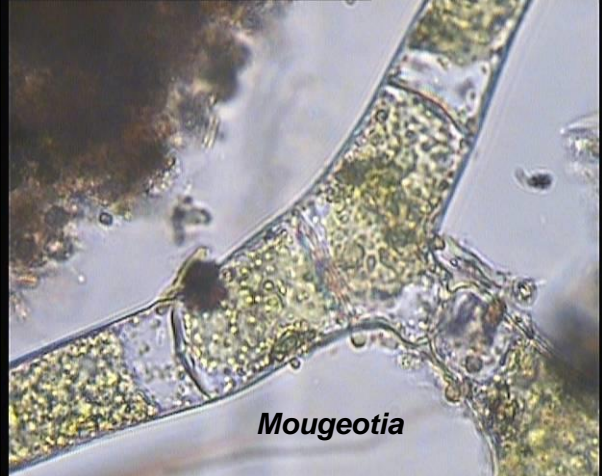
Gonatozygon

Actinotaenium

Netrium

Parožnatky (Charophyta)

Makroskopické rostliny o velikosti 5 až 90 cm s rhizoidy přisedajícími k podkladu

Zvápenaté stélky - podílí se na vzniku travertinu, sedimenty

Vznik plodu sporokarpu po oplození

Taxonomie - v některých systémech se přiřazují řasy ze skupiny zelených kokálních i vláknitých řas (např. řád *Klebsormidiales* s páskovitým chloroplastem s pyrenoidem)

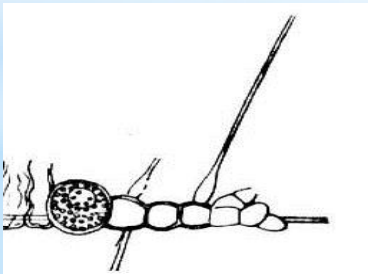
tř. Charophyceae - Vzhled stélky.

Stélka terčíkovitá, štětinatá.

ř. Coleochaetales

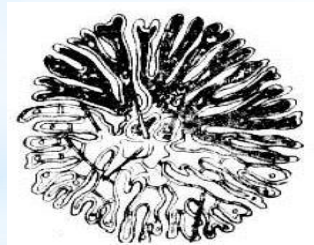
Stélka složená z poléhavých krátkých vláken ± větvených, báze cibulkovitě rozšířená, hyalinní vlasové výrůstky, přisedlé.

Rod
Aphanochaete

Stélka složená z vláken či plochá, štětinovité hrubé chlupy, přisedlé bez rhizoidů.

Rod
Coleochaete

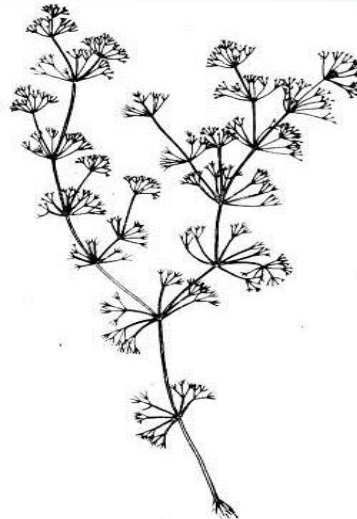

Makroskopická stélka přeslenitá.

ř. Charales

Korunka oogonia složená z 10 buněk, málo palístků v přeslenu.

Rod
Nitella

Korunka oogonia složená z 5 buněk.

Rod
Chara

Prvoci

Protozoa

Přítomnost tělního obrvení.

Tělo není opatřeno brvami.

Tělo kryté brvami.

Bezbrví Sarcomastigophora

Obrvení Ciliophora

Tělo vytváří panožky, ± proměnlivého tvaru.

Tělo pevné, netvoří se panožky, určitý počet bičíků sloužících k pohybu.

Tělo pokryto brvami ve svazcích či v podélných řadách, různého tvaru.

Tělo ± přisedlé, vytváří se savé rourky, ± svazečky brv.

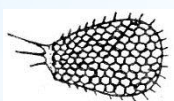
Tělo nekryje pancíř.

Vytváří se pancíř.

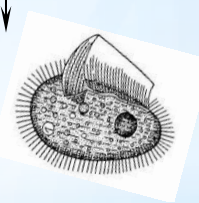
bičíkovci
Mastigophora

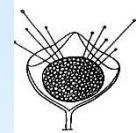
kryténky
Testacea

nálevníci
Ciliata

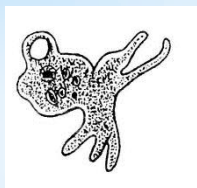
rournatky
Suctoria

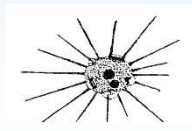
Tvoří různě utvářené panožky, nejsou vyztužené.

Pouze nitkovité panožky, vyztužené osním vláknem.

měňavky
Amoebina

slunivky
Heliozoa

Uvedené rozdělení jednobuněčných organismů je velmi zjednodušené.

Bičíkovci

Jeden nebo více bičíků, někdy i doplněny panožky

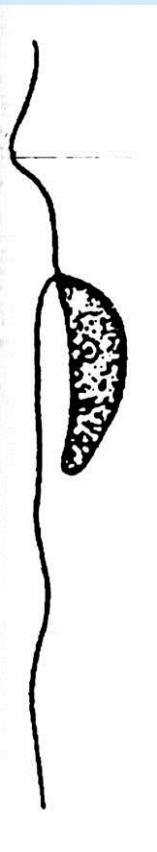
Na povrchu tenká membrána, pevnější pelikula, schránka, periplast tuhý, pevný a stálý tvar buňky

Holozoická výživa – fagotrofní, saprotrofní

Jednotlivci, kolonie, světločivné organely, kontraktilní vakuoly (osmoregulace), volně i paraziticky, rozmnožování je nepohlavní

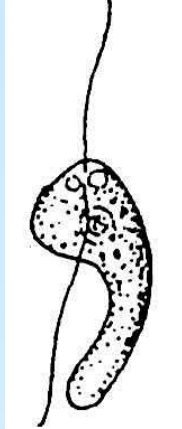
Flagellata apochromatica

Rod *Bodo*

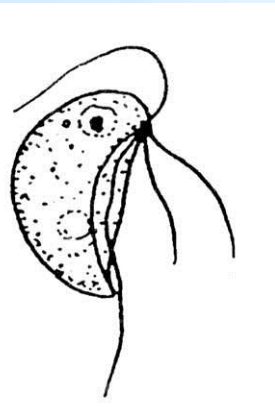
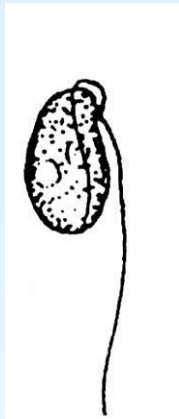
Rod

Parabodo

Rod

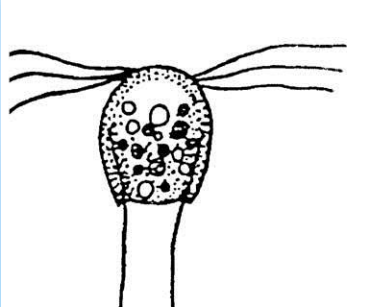
Pleuromonas

Rod

Hexamitus

Rod *Tetramitus*

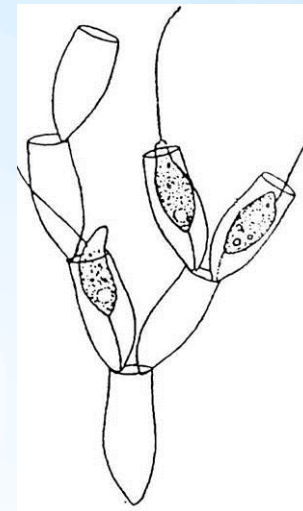

Rod *Codonodendron*

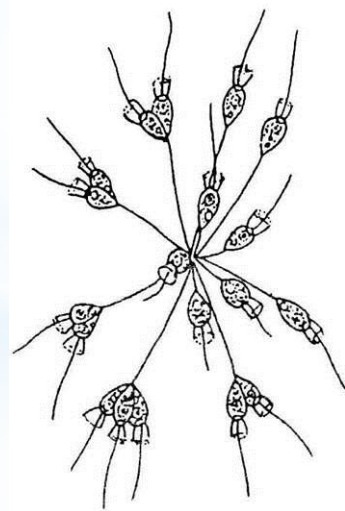

Rod

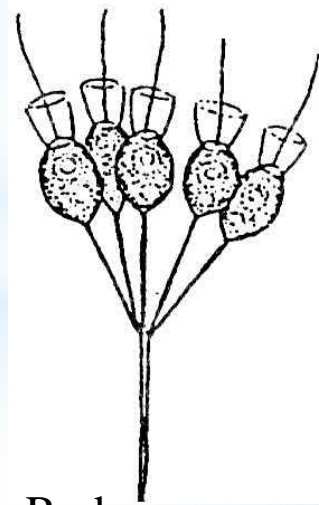
Codonomonas

Rod *Stephanocodon*

Rod *Astrosiga*

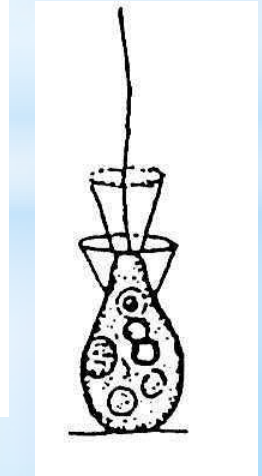

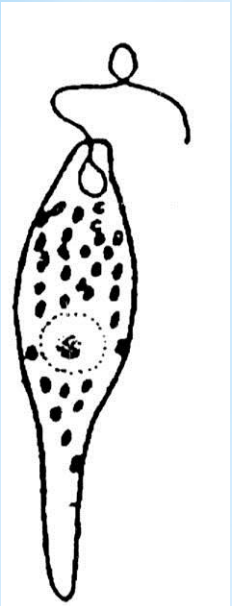
Rod

Codonocladium

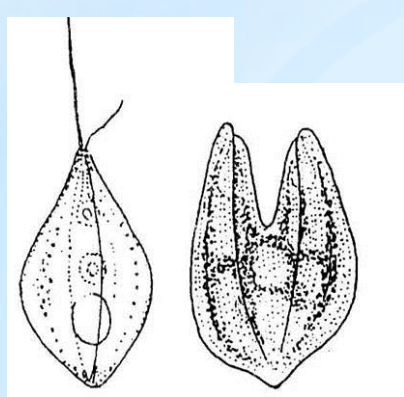
Rod

Diplosiga

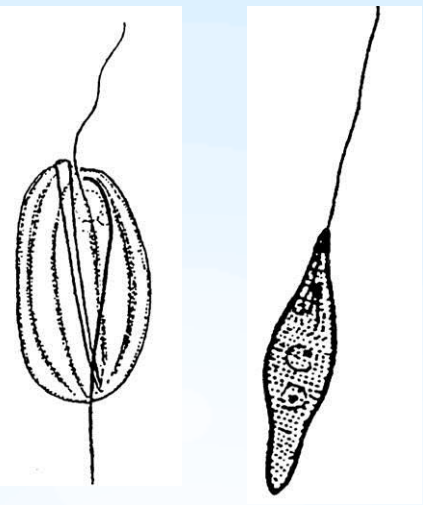

Rod *Astasia*

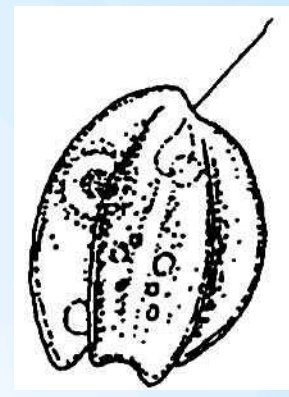
Rod *Sphenomonas*

Rod *Entosiphon*

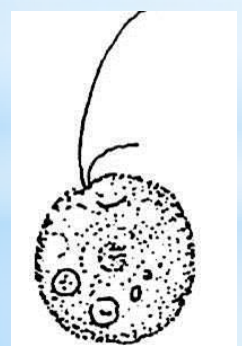
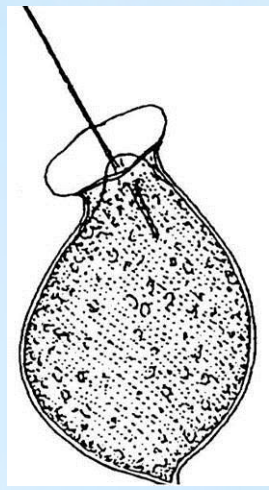

Rod *Peranema*

Rod *Urceolus*

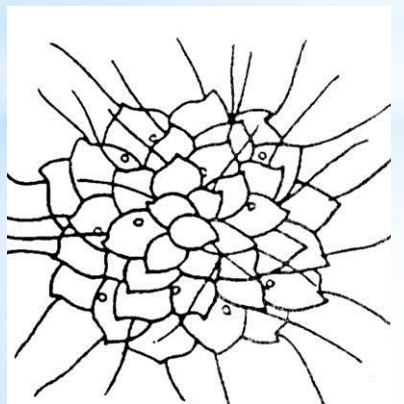

Rod *Petalomonas*

Rod *Monas*

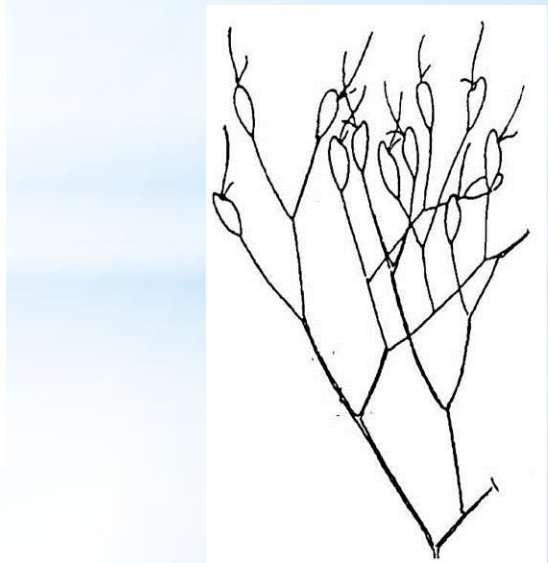
Rod *Oicomonas*

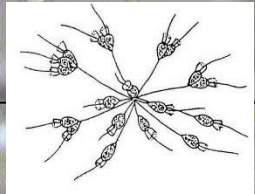

Rod *Monadodendron*

Rod *Anthophysa*

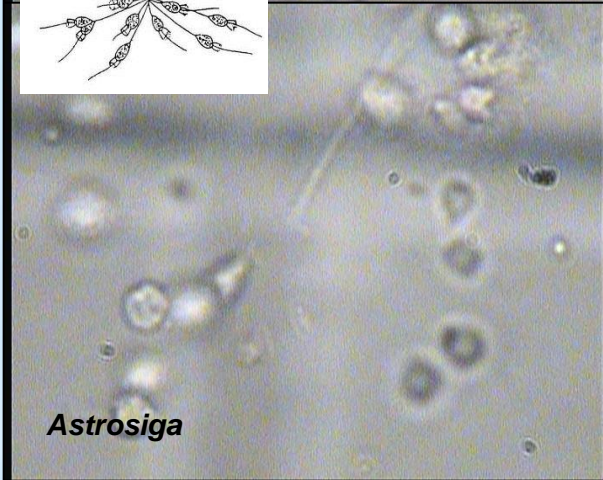

Desmarella

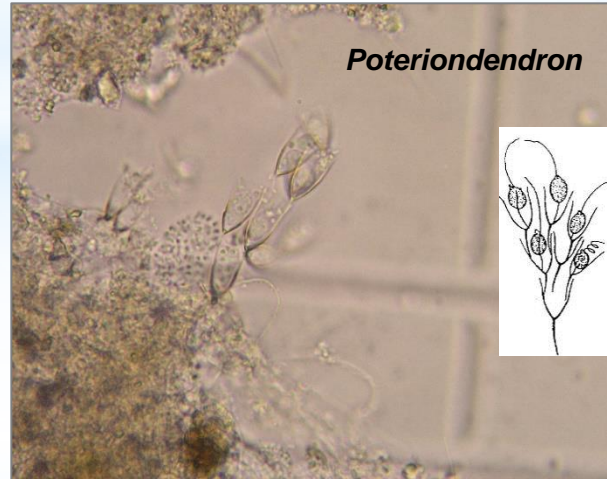
Diplosiga

Astrosiga

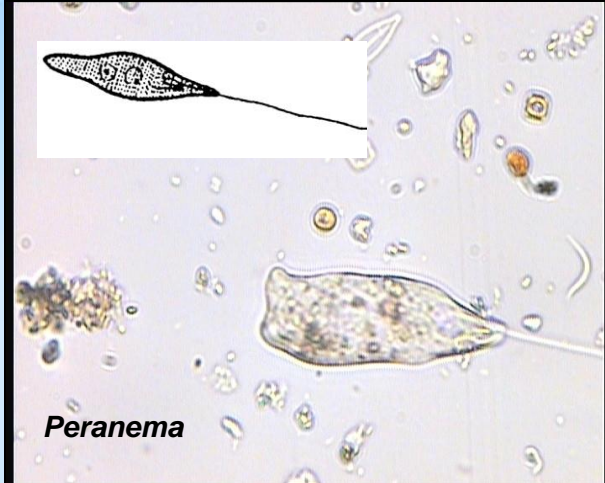

Diplosiga

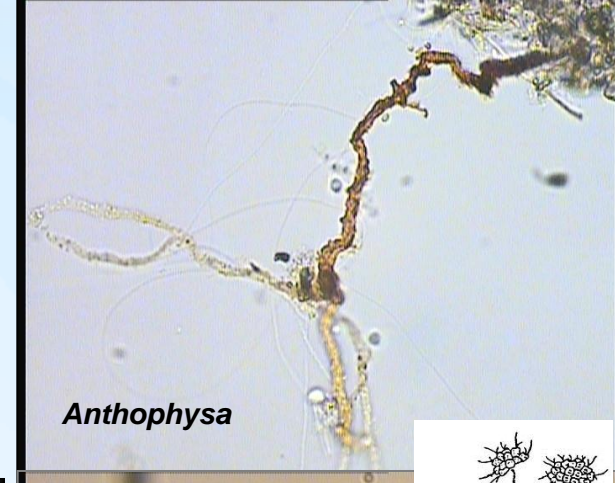

Poteriondendron

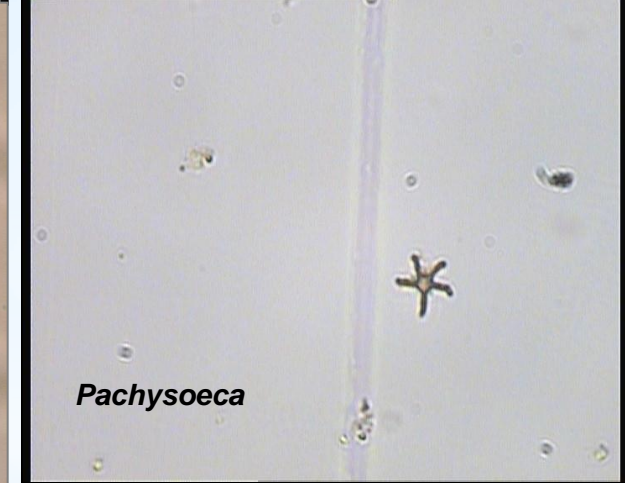
Peranema

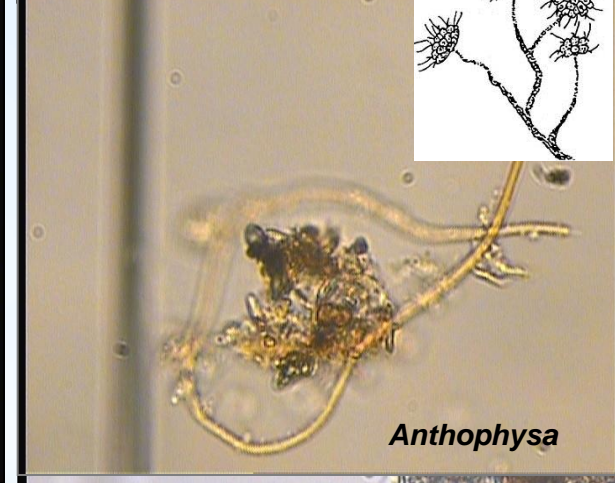
Anthophysa

Petalomonas

Pachysoeca

Anthophysa

Pachysoeca

Anthophysa

Měňavky

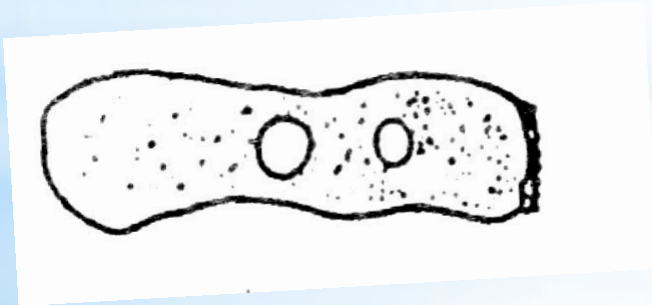
Tělo kulovité a nebo vejčité, zcela nahé či pokryté mírně ztuhlou povrchovou vrstvičkou ektoplazmy

Panožky (prstovité, lalokovité bez osních vláken), přelévání plazmy, stažitelná vakuola

Cytoplazma není trvale diferencována

Cysty, stádia

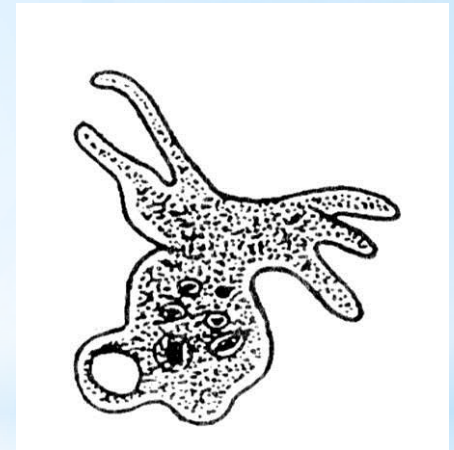
Parazitismus, saprofyté

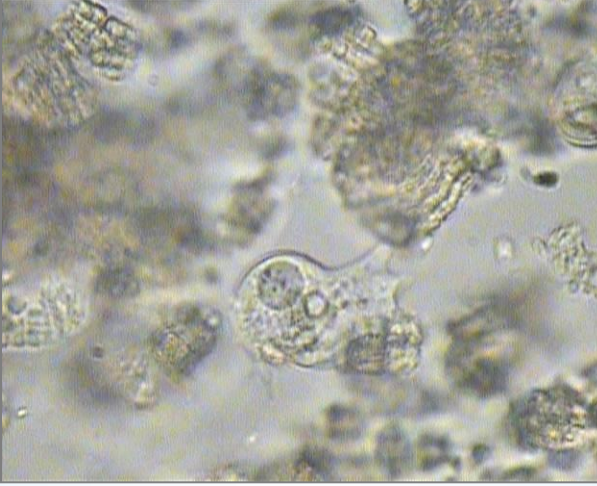
*Vahlkampfia
limax*

Amoeba radiosa, (syn.
*Dactylosphaerium
radiosum*, *Vanella sp.*)

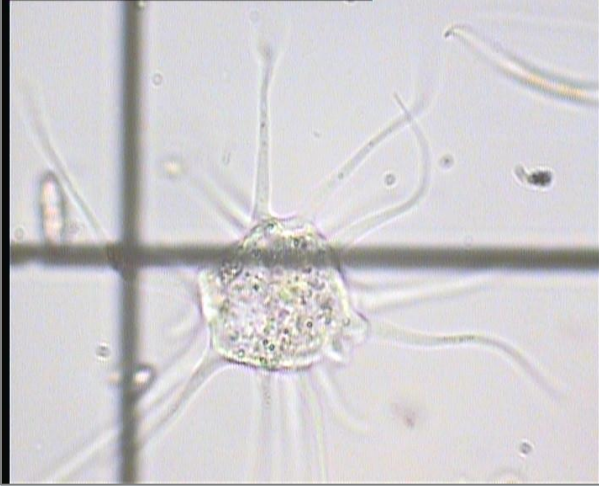
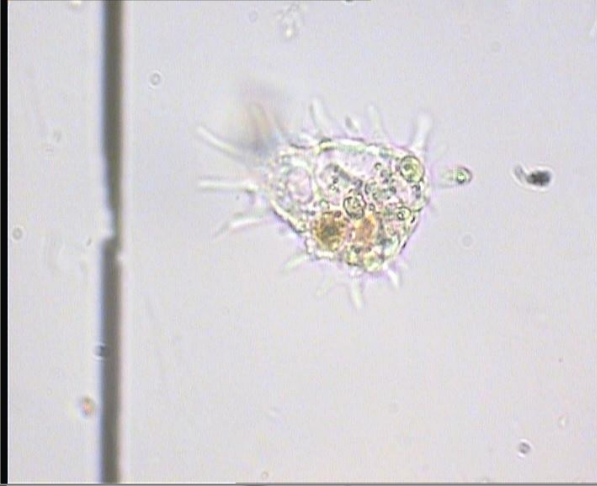

Chaos proteus

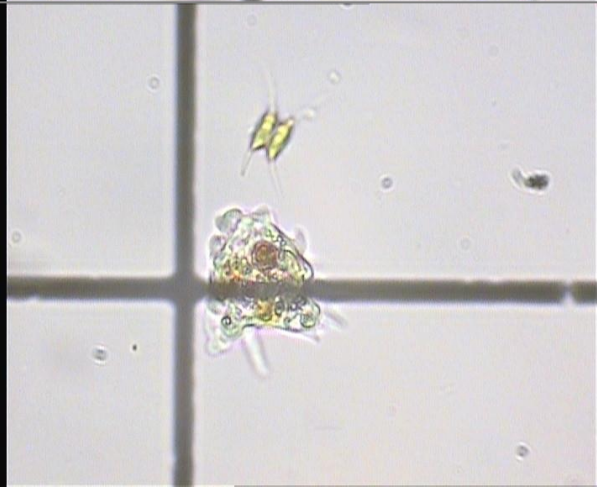

Amoebidae g.sp.

Amoebidae g.sp.

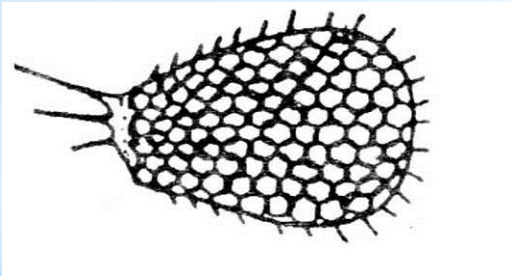
Kryténky

Přítomnost schránek, někdy i redukované

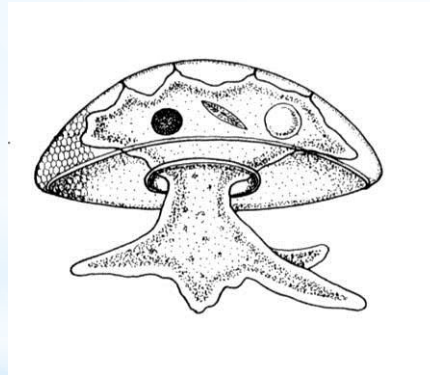
Schránky: hladké a chitinózní nebo pokryté destičkami

1, zřídka 2 a více otvorů, kudy pronikají pseudopodie

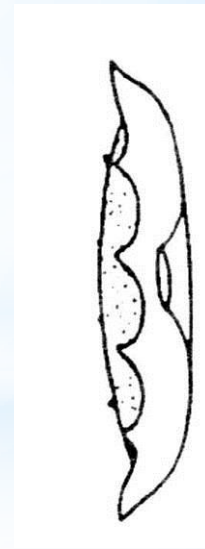
Litorál či bentál povrchových vod, planktonu, výjimečně v mechu a rašeliníku, velmi hojné jsou v edafonu

Rod *Euglypha*

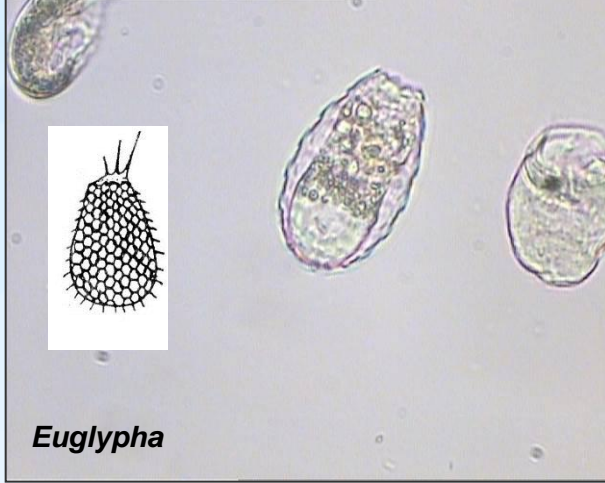

Rod *Arcella*

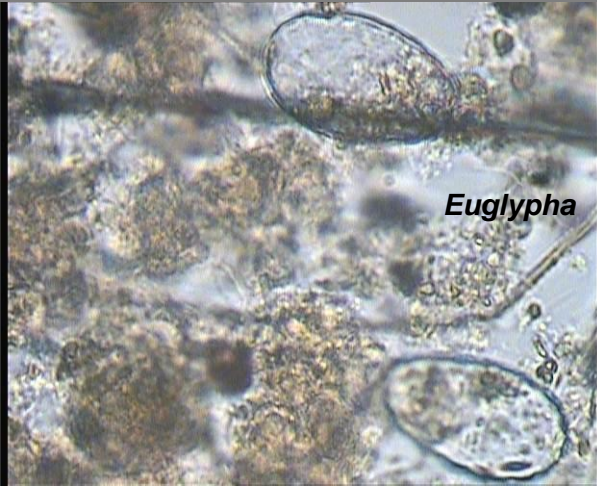

Rod *Difflugia*

Euglypha

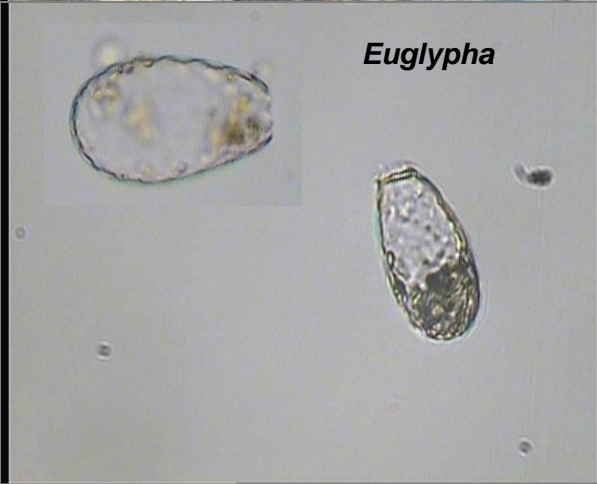
Euglypha

Euglypha

Euglypha

Euglypha

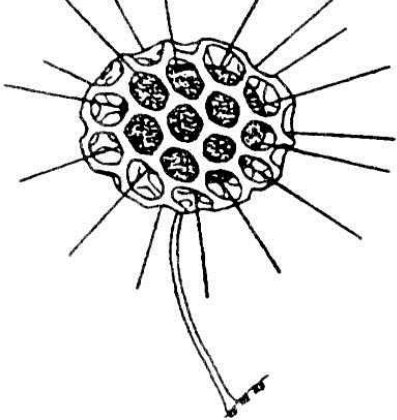
Slunivky

Kulovité tělo s radiálně uspořádanými nitkovitými pseudopodiemi – axopodie

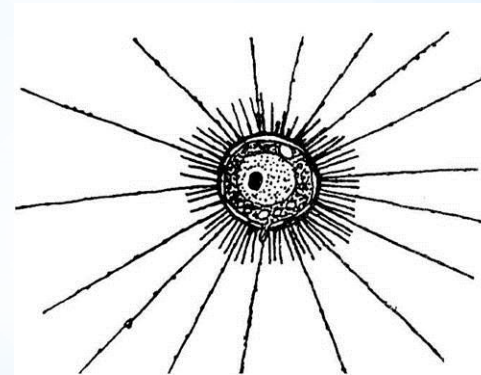
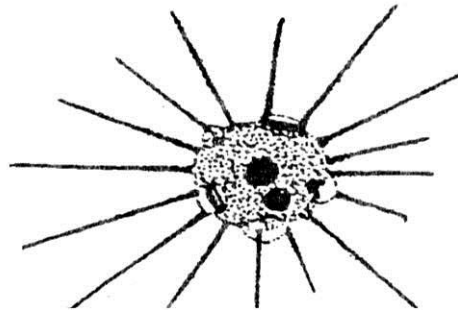
Slizovité obaly kolem těla, cizorodá tělíska

Volně žijící či přisedlé, přednost dávají čistějším a dobře prokysličeným vodám

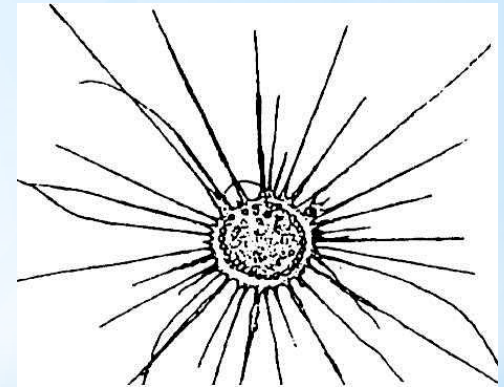
Rod *Clathrylina*

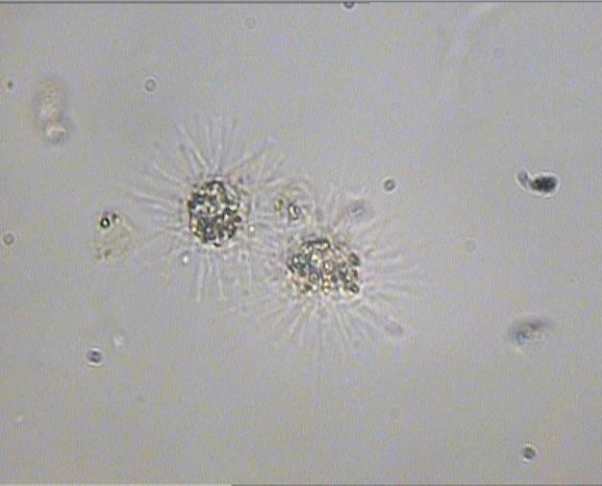
Rod *Actinophrys*

Rod *Acanthocystis*

Rod *Actinosphaerium*

Heliozoa g. sp.

Nálevníci (*Ciliata*)

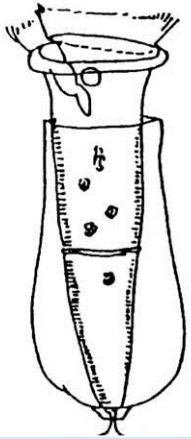
Vývojově nejpokročilejší skupina prvoků

Brvy po celém povrchu těla nebo jen na některých částech v pravidelných řadách

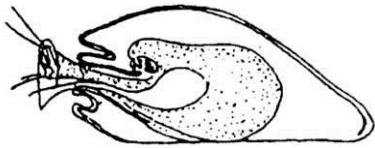
Cytostoma, peristom

Pelikula, povrchový reliéf, krunýř, infraciliatura s kinetosomy (řasinky, kinety, linie, meridiány), skákací štětiny, ciry (spojení řasinek)

Taxonomie: *Kinetophragminophora* (nemají ústní dutinu), *Oligohymenophora* (peristom, zúžené infundibulum, přisedlé, myonema), *Polyhymenophora* (peristom a zóna adorálních membranel, vír)

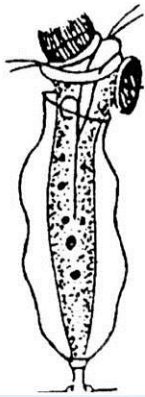

Rod *Cothurnia*

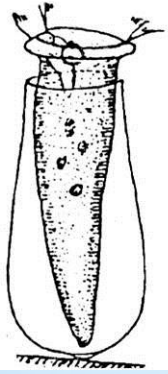

Rod *Lagenophrys*

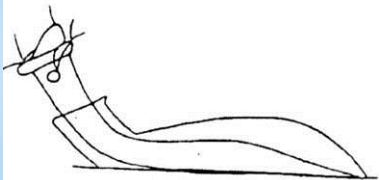
Rod *Pyxicola*

Rod *Thuricola*

Rod *Vaginicola*

Rod *Platycola*

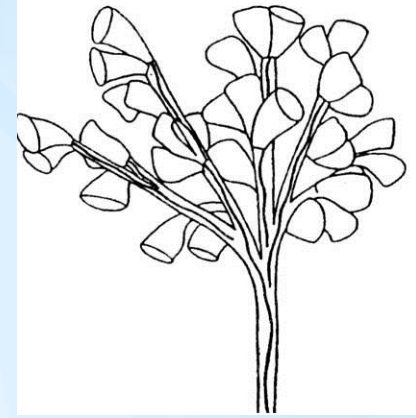
Rod *Zoothamnium*

Rod *Scyphidia*

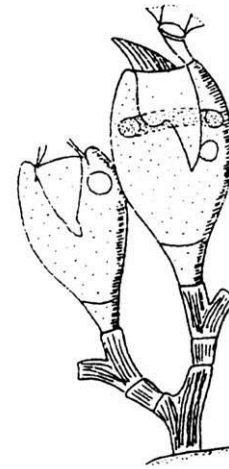
Rod *Vorticella*

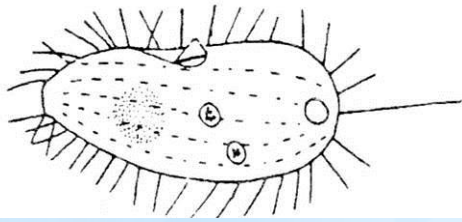
Rod *Carchesium*

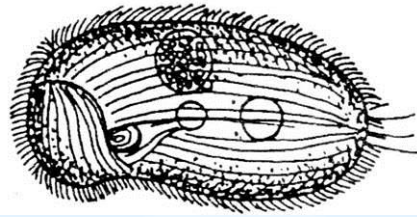
Rod *Opercularia*

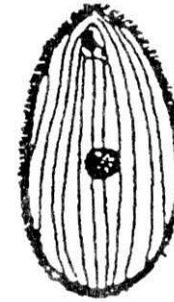
Rod *Epistylis*

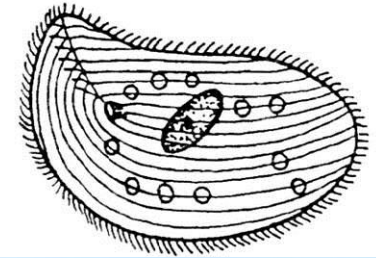
Rod *Uronema*

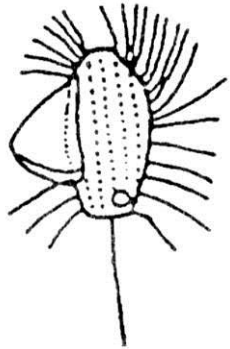
Rod *Colpidium*

Rod *Tetrahymena*

Rod *Trithigmotoma*

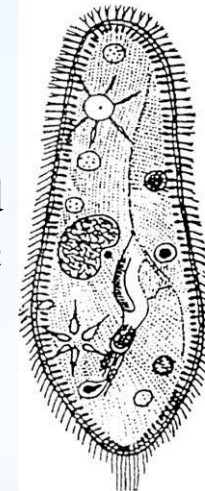

Rod *Pleuronema*

Rod *Glaucoma*

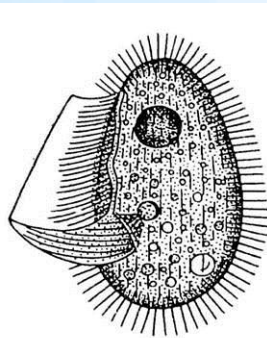

Rod *Paramecium*

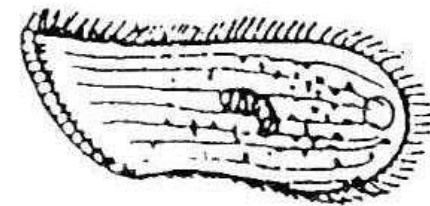
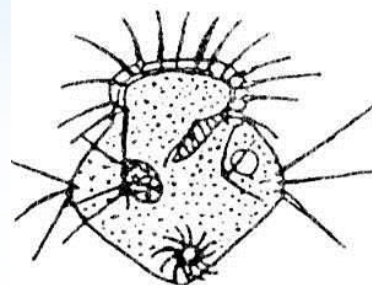
Rod *Chilodonella*

Rod *Cyclidium*

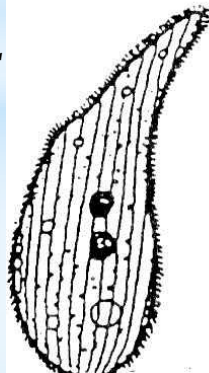
Rod *Litonotus*

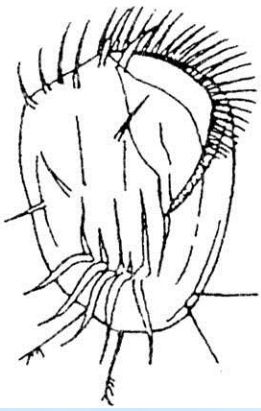
Rod *Halteria*

Rod *Spathidium*

Rod *Amphileptus*

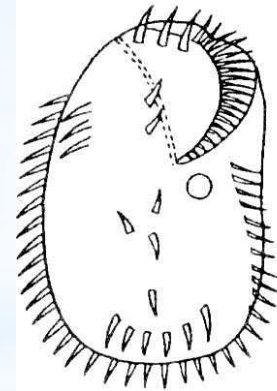
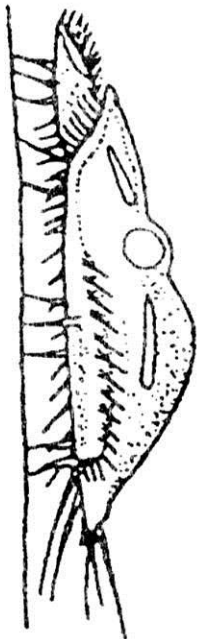
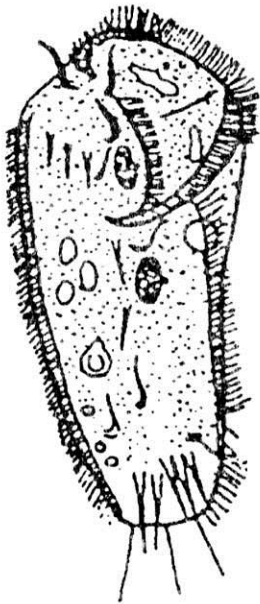

Rod *Euplotes*

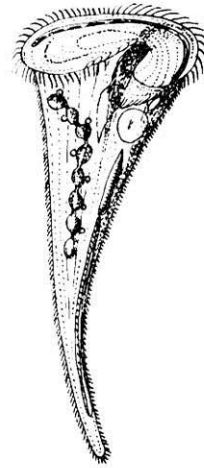
Rod *Aspidisca*

Rod *Stylonichia*

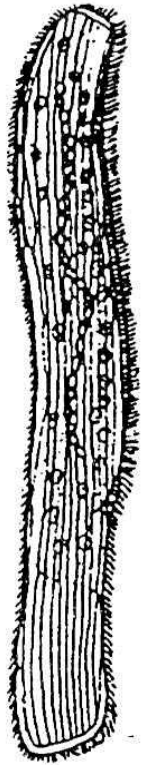
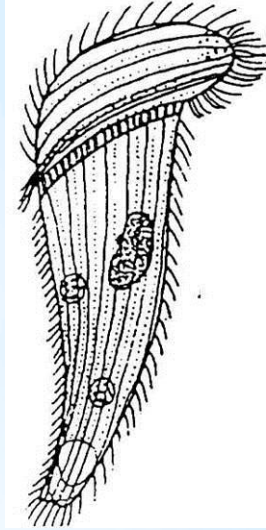

Rod *Histriculus*

Rod *Stentor*

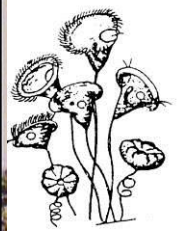

Rod
Metopus

Rod
Spirostomum

Vorticella

Vorticella

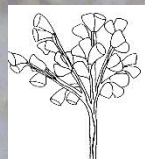
Carchesium

Vorticella

Vorticella

Carchesium

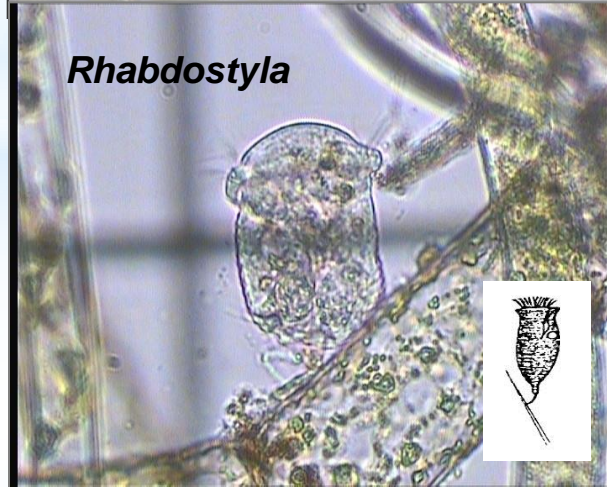
Vorticella

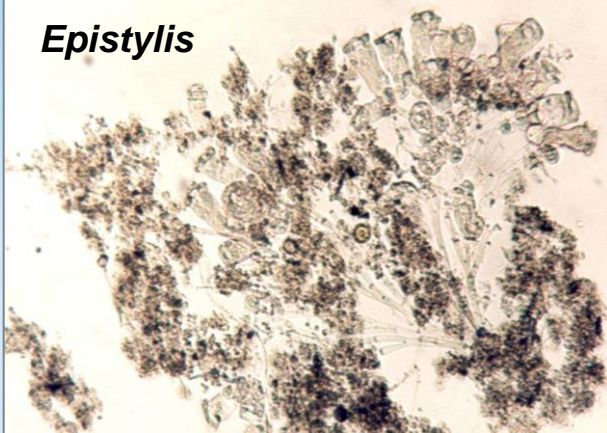
Vorticella

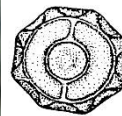
Rhabdostyla

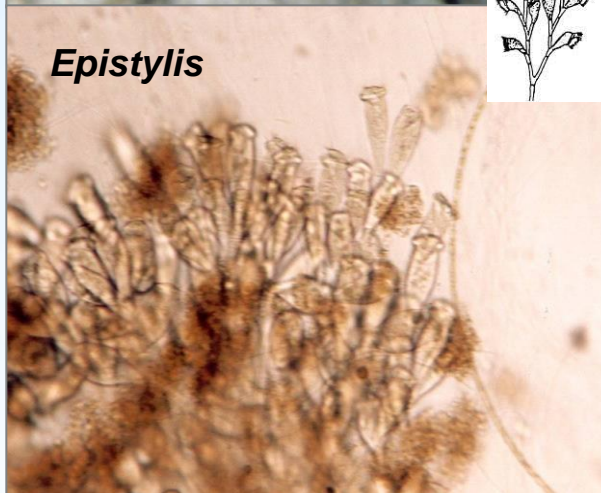
Epistylis

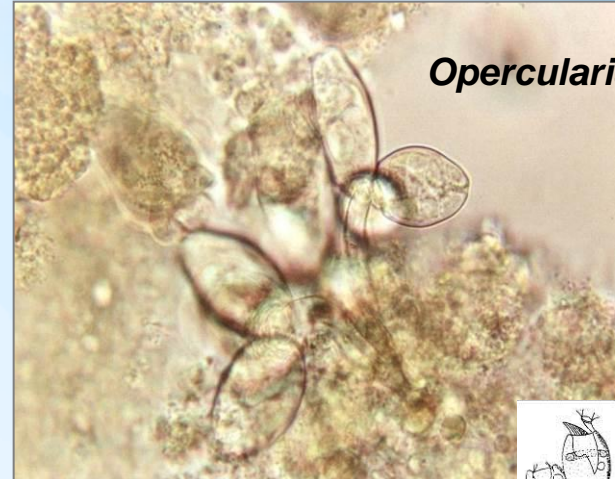
cysta
Epistylis

Epistylis

Opercularia

Opercularia

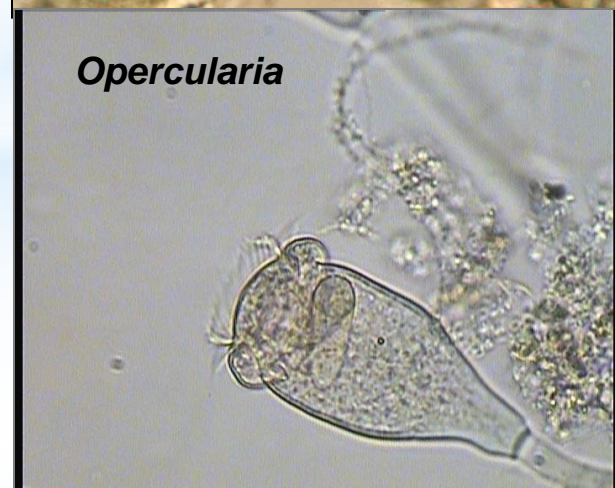
Epistylis

Epistylis

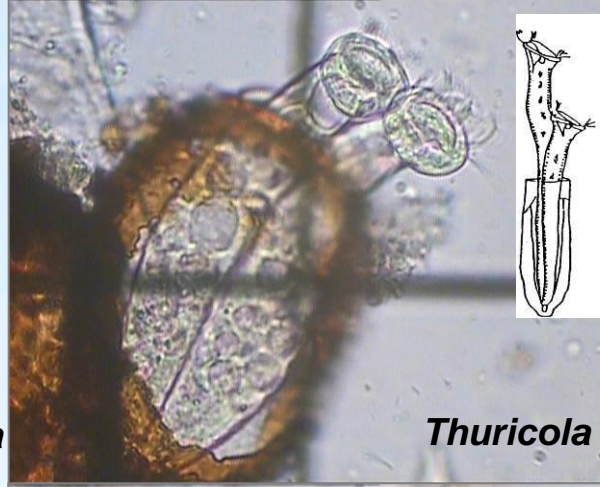

Opercularia

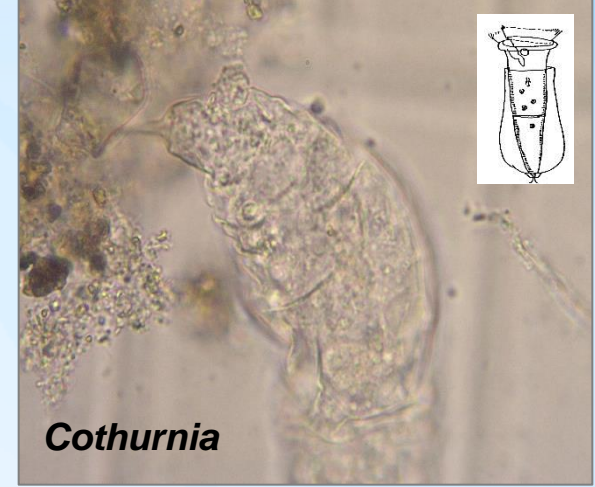

Vaginicola

Thuricola

Cothurnia

Vaginicola

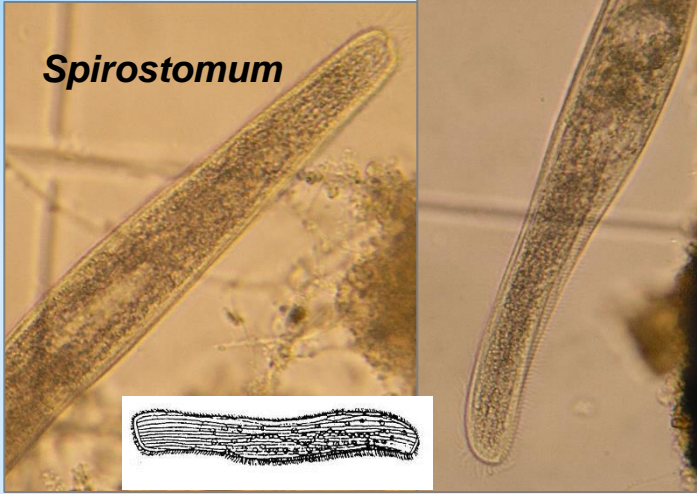

Thuricola

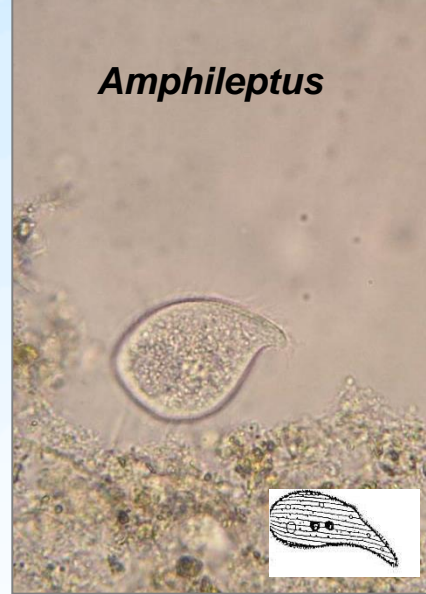

Vaginicola

Spirostomum

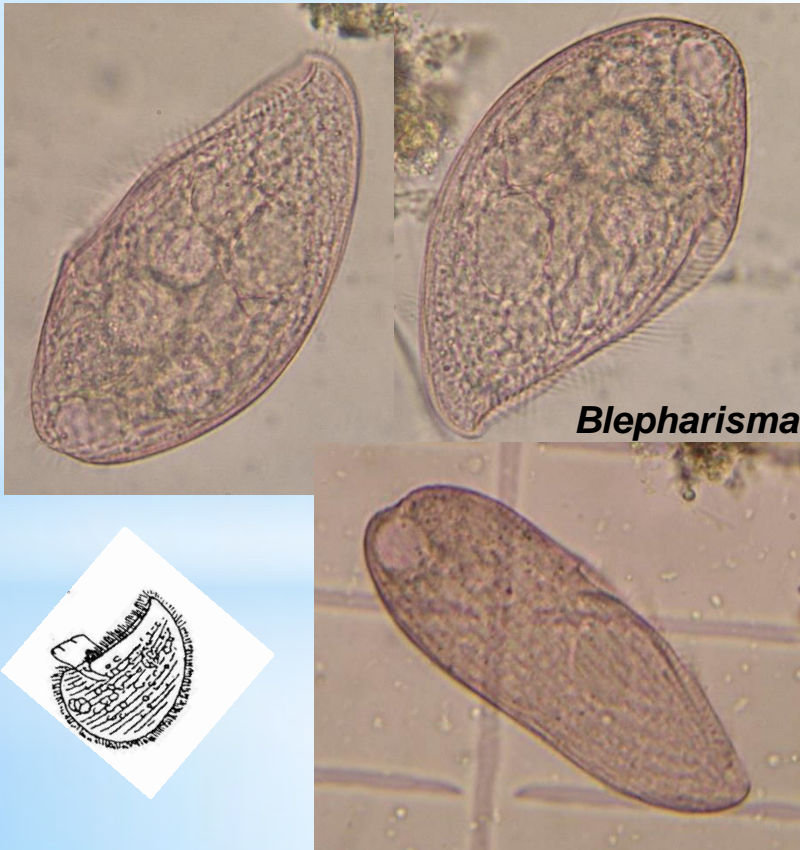
Amphileptus

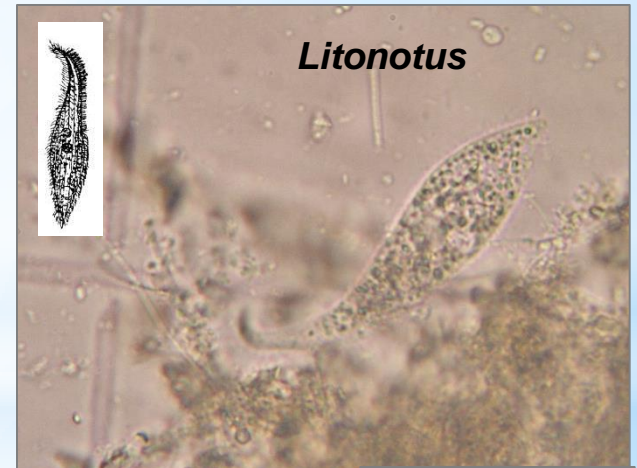
Stentor

Blepharisma

Litonotus

Litonotus

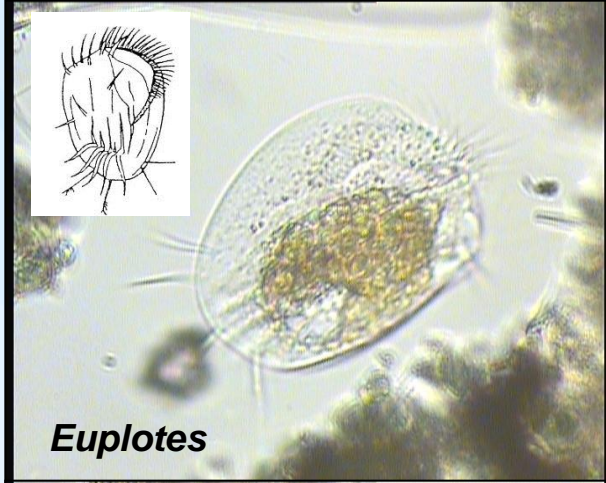
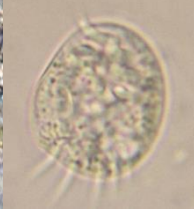
cysta Stylonichia

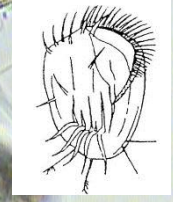
Stylonichia

Aspidisca

Euplotes

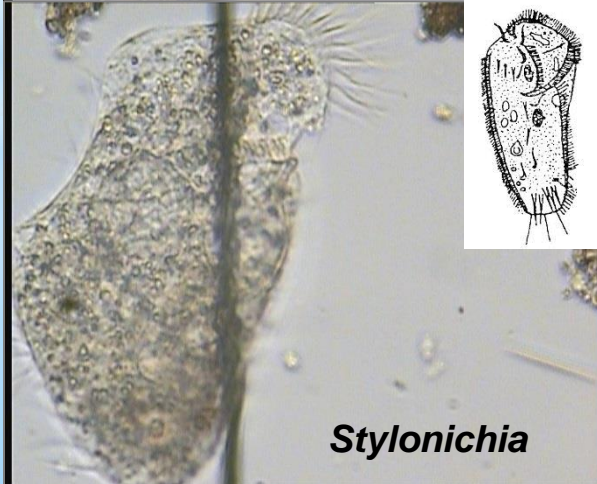
Stylonichia

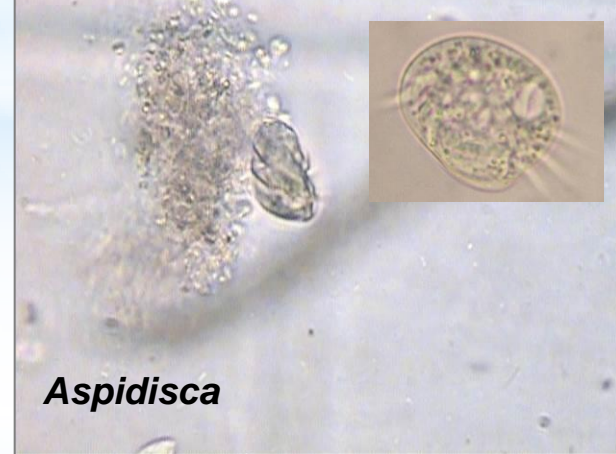
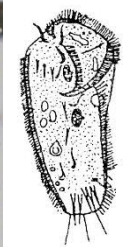
Aspidisca

Euplotes

Stylonichia

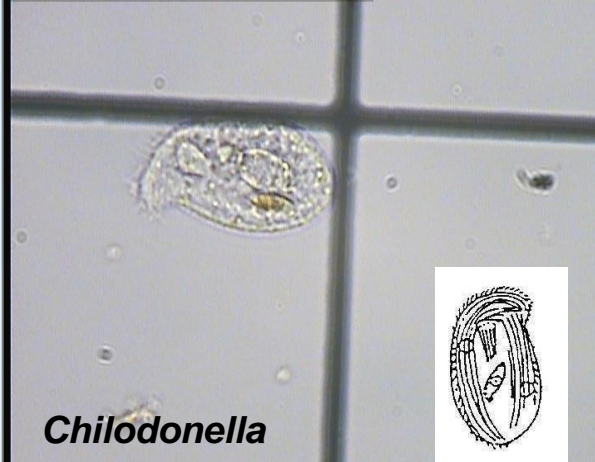

Aspidisca

Paramecium (Bursaria)

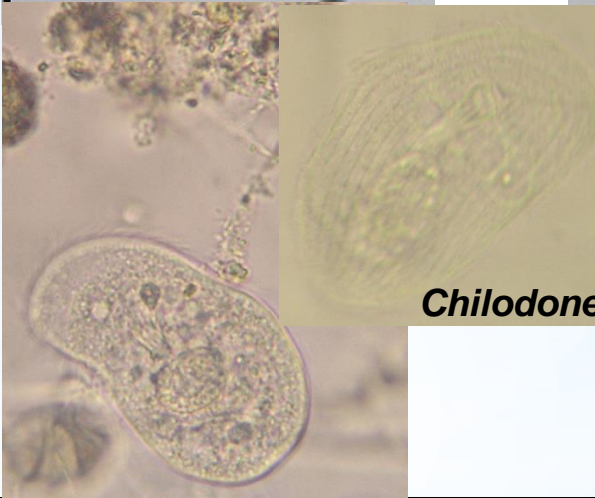
Chilodonella

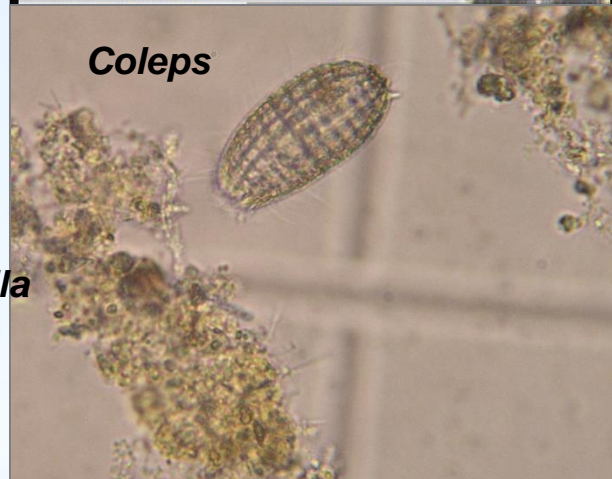
Coleps

Uronema

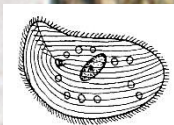
Chilodonella

Coleps

Trithigmostoma

Rournatky (*Suctoriozoa*)

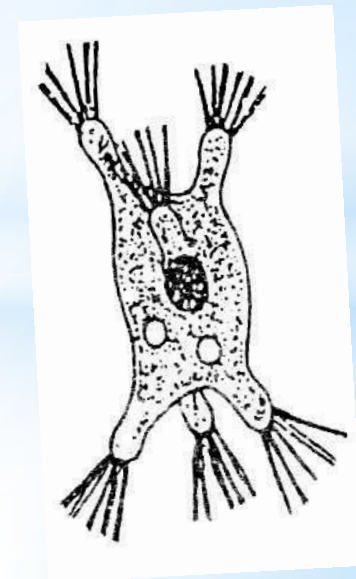
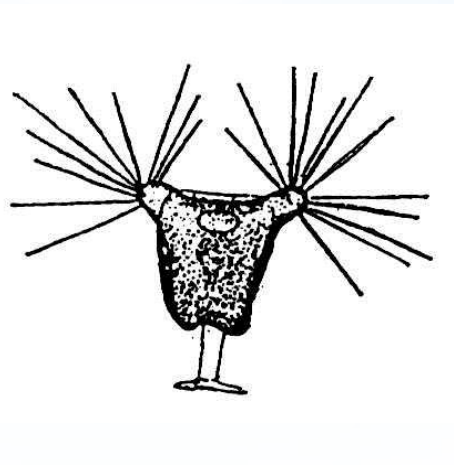
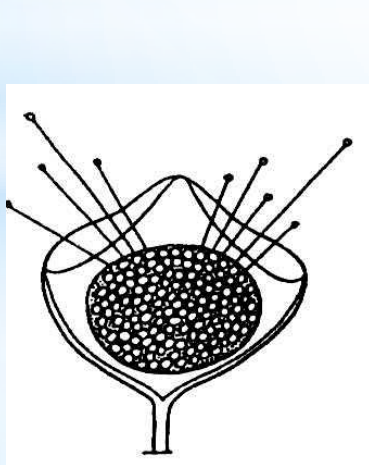
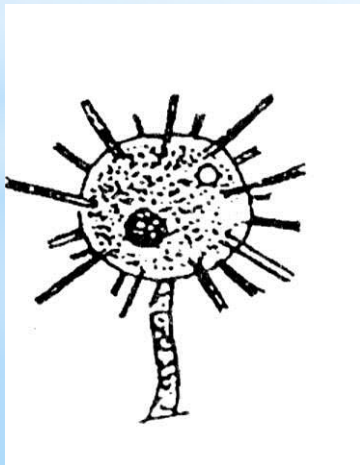
Podoba přisedlým stopkatým nálevníkům, jsou zástupci rournatek

Dospělé rournatky jsou vždy nahé, bez brv

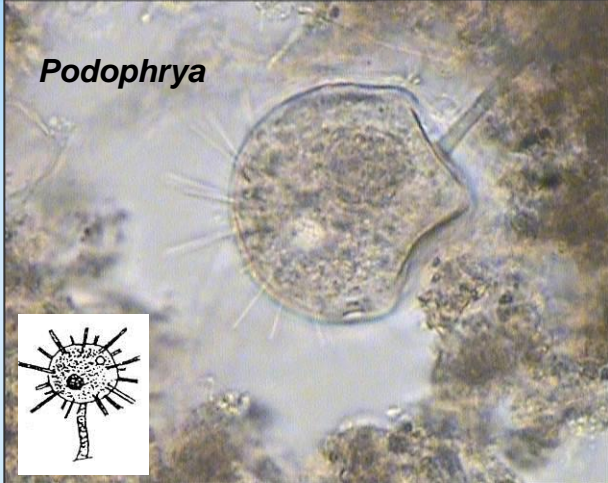
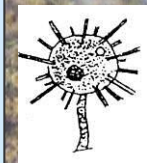
Mladí jedinci mají brvy po celém povrchu těla

Rourky s na konci primitivním ústním ústrojím, seskupení různé

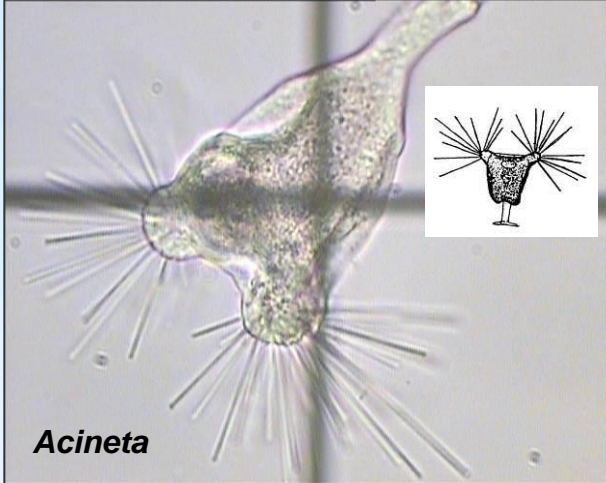
Volně plavou, v dospělosti přisedají

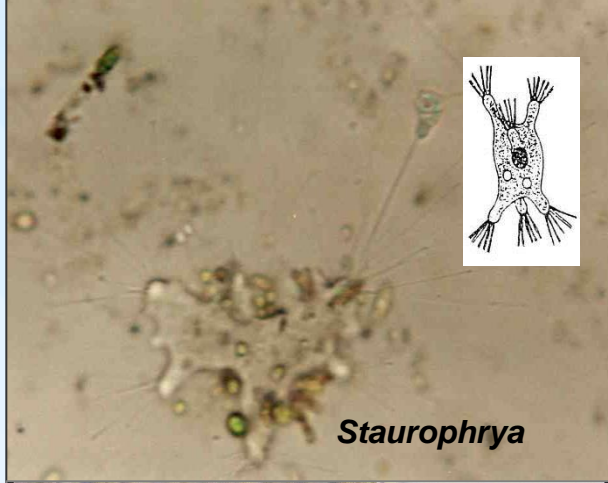
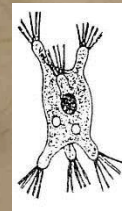
Podophrya

Acineta

Staurophrya

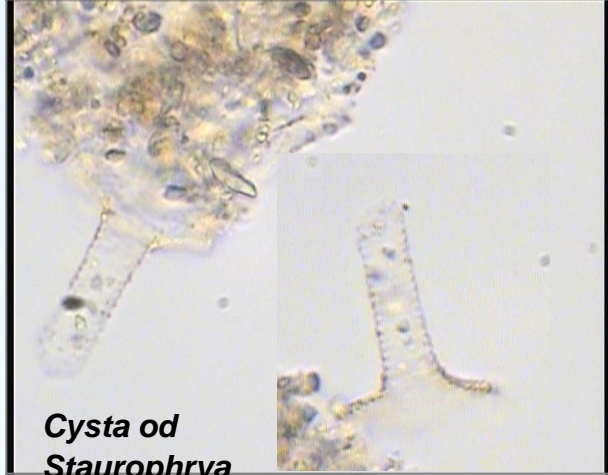
Podophrya

Acineta

Cysta od Staurophrya

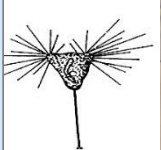
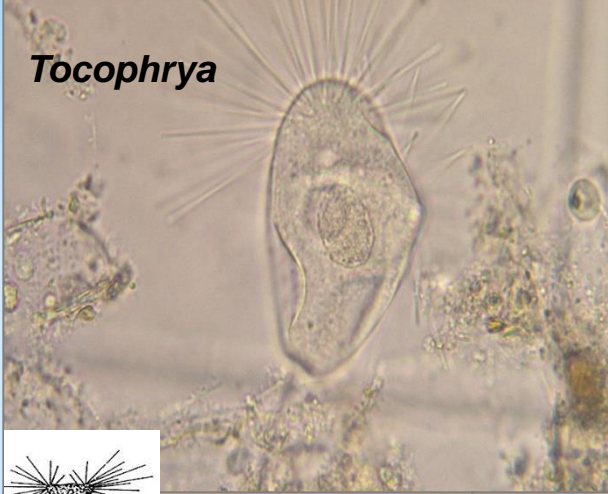
Cysta od Staurophrya

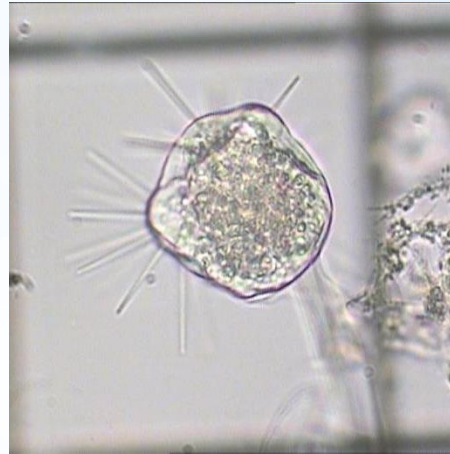
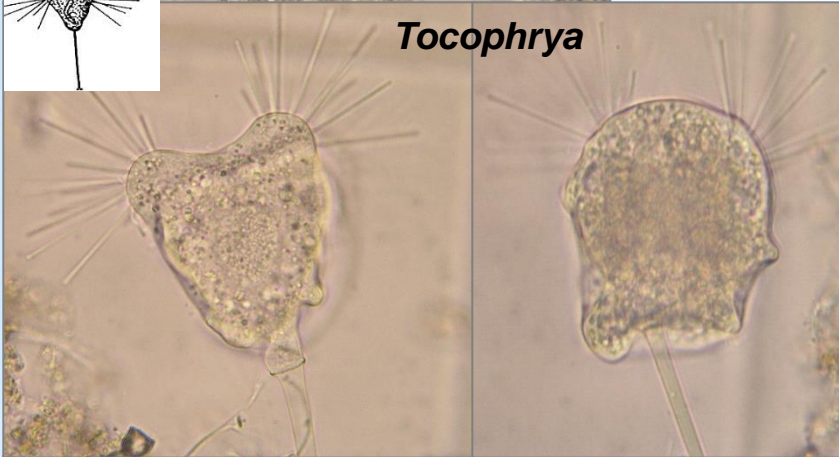
Podophrya

Tocophrya

Tocophrya

Tocophrya

Mnohobuněční (*Metazoa*)

Tělo složeno z většího počtu buněk, mezibuněčné hmoty bez buněčné struktury, tvarová a funkční diferenciací

Dvouvrstevní (*Diblastica*, dříve *Radiata*) a Trojvrstevní s dvoustrannou symetrií (*Bilateralis*, dříve *Triblastica*).

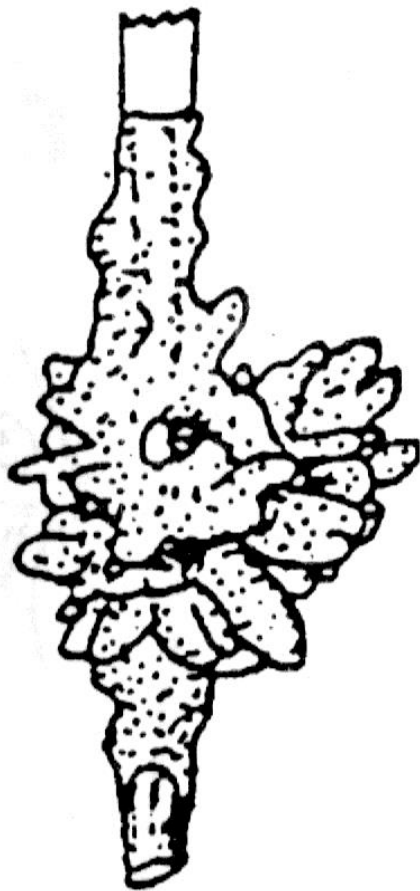
Mezi dvojvrstevné se např. zařazují kmeny houbovců (*Porifera*) a žahavců (*Cnidaria*).

Houbovci - živočišné houby, rosolovité tělo vyztužené jehlicemi z uhličitanu vápenatého a oxidu křemičitého, tvar těla je nálevkovitý, přisedlé

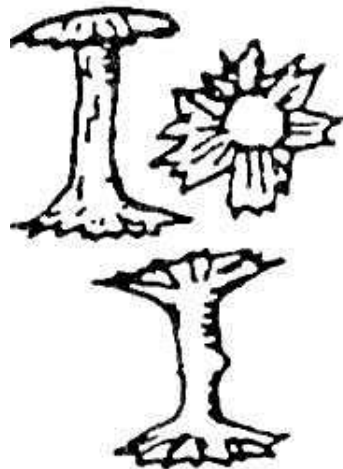
Žahavci - skupina polypovců (*Hydrozoa*) nezmarů (*Hydroidea*)

Houby živočišné

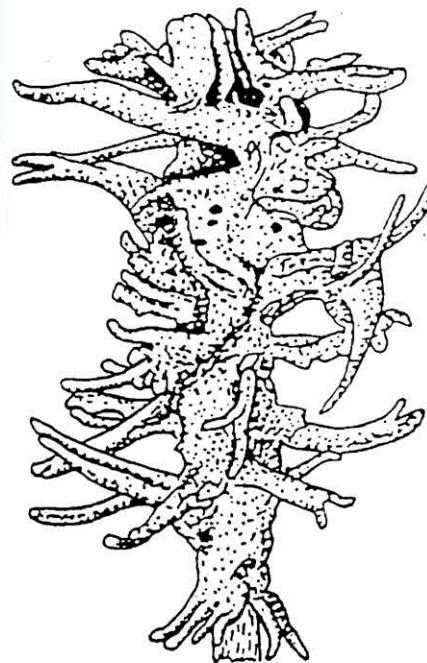
Rod *Ephydatia*

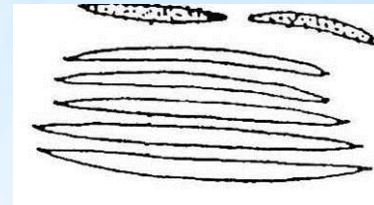
amphidisky

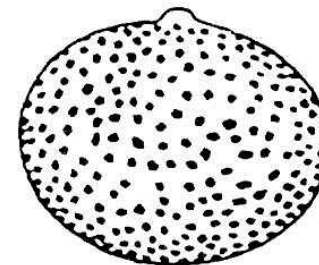
Rod *Spongilla*

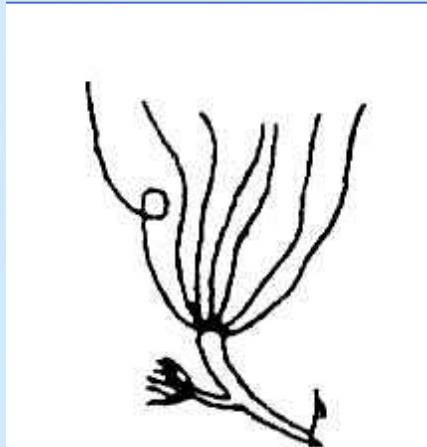
jehlice

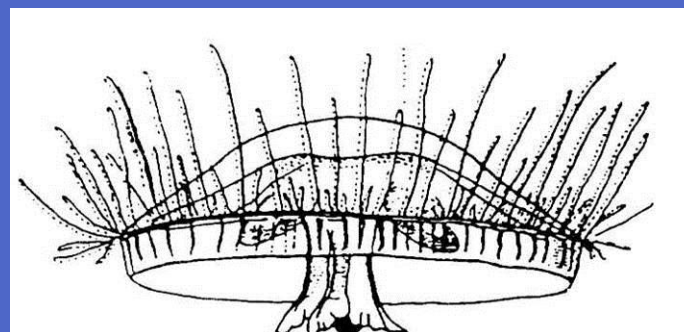
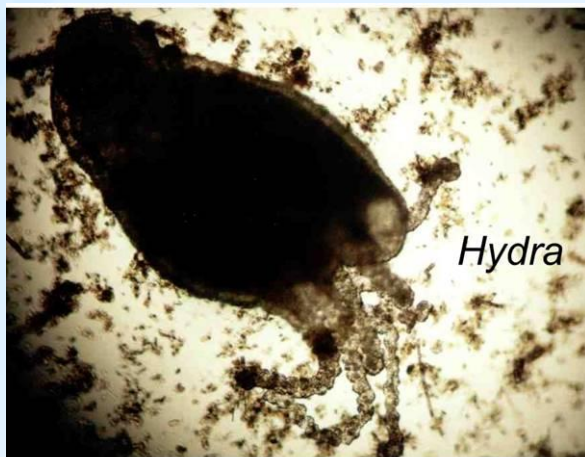
gemule

Nezmaři

Hydra vulgaris

*Craspedacusta
sowerbyi*

Trojvrstevní se dělí na linii prvoústých (*Protostomia*) a linii druhoústých (*Deuterostomia*)

Prvoústí – např. kmen vířníků (*Rotifera*), hlístic (*Nematoda*), měkkýšů (*Mollusca*), mechovců (*Bryozoa*), podkmen korýšů (*Crustacea*).

Mezi druhoústé jsou řazeni strunatci (*Chordata*). V přehledu nejsou uváděni

Vířníci (*Rotatoria*)

Tělo: hlava, trup, noha s prsty a žlázkami, nečlánkované, kutikula, chitinový krunýř, štěty, ploutvičky

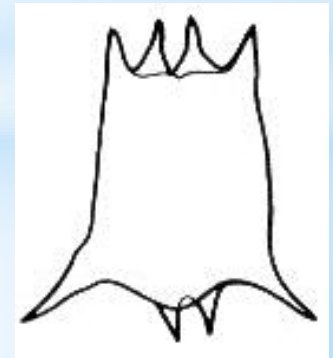
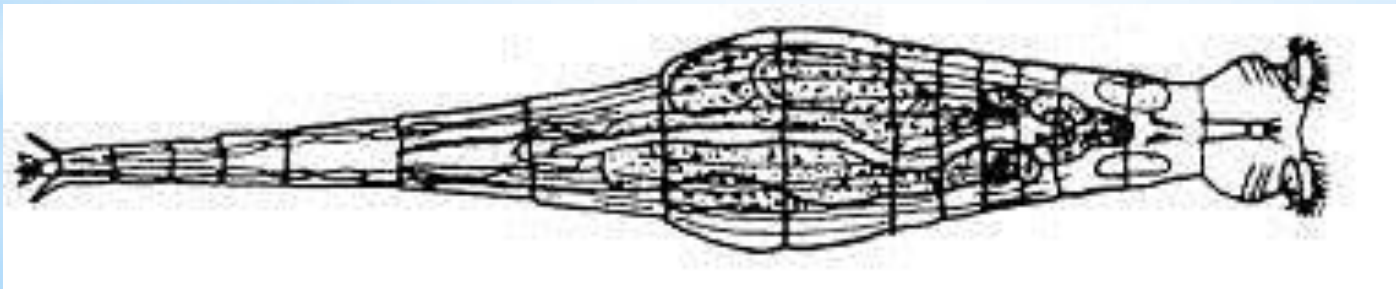
Vířivé terče, jícen, žvýkadlo - mastax s čelistmi

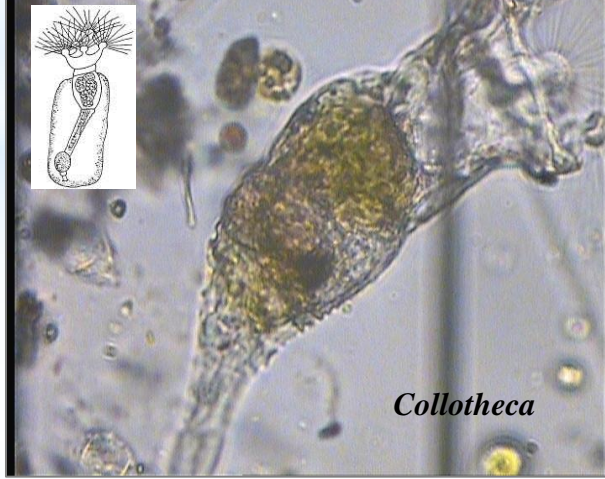
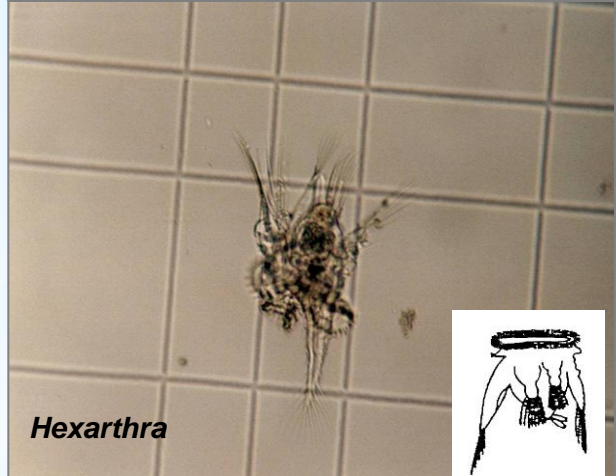
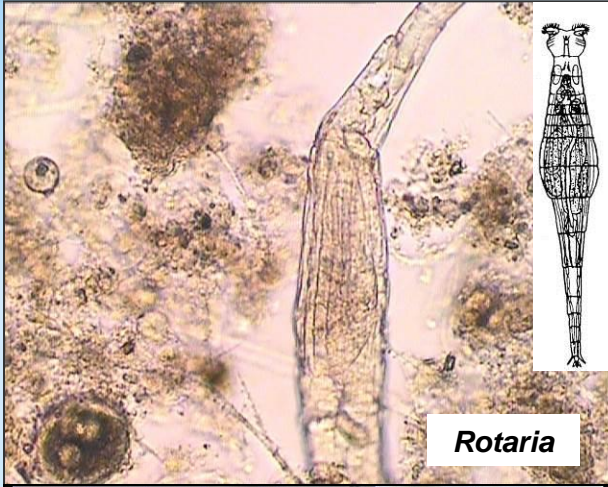
Dýchání celým povrchem těla – nežijí v anaerobii

Pohyb – skoky, víření, lezení

Planktonní, bentické, mezi vodním rostlinstvem, různá čistota vody, kolonie i samostatně, parazité, edafon, rozmanitost ve vodách s nízkým pH

Potravou vířníků jsou řasy, prvoci, bakterie a detritus

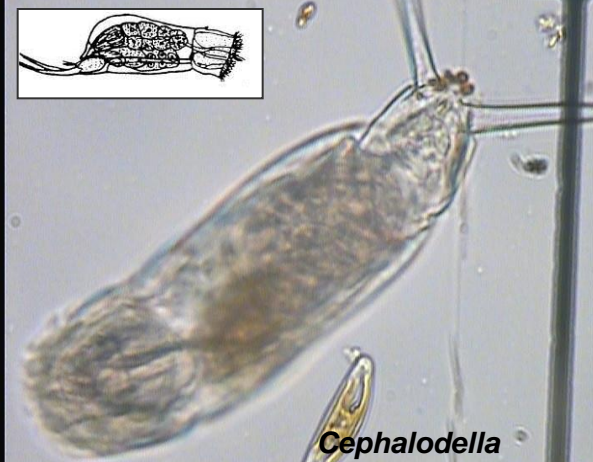

Polyarthra

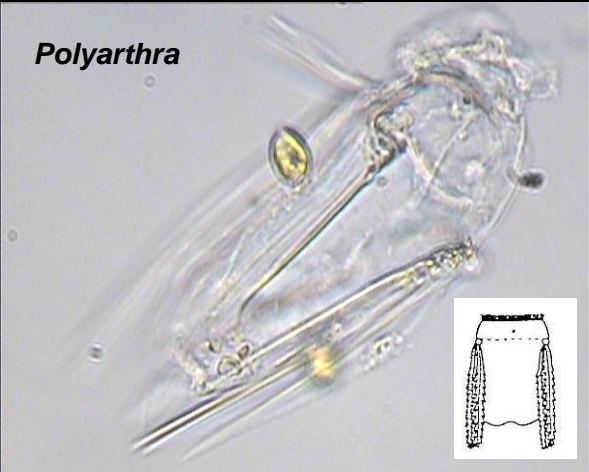

Colurella

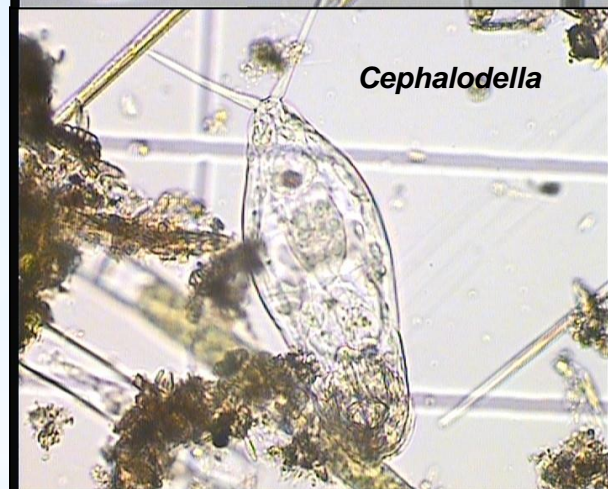

Cephalodella

Polyarthra

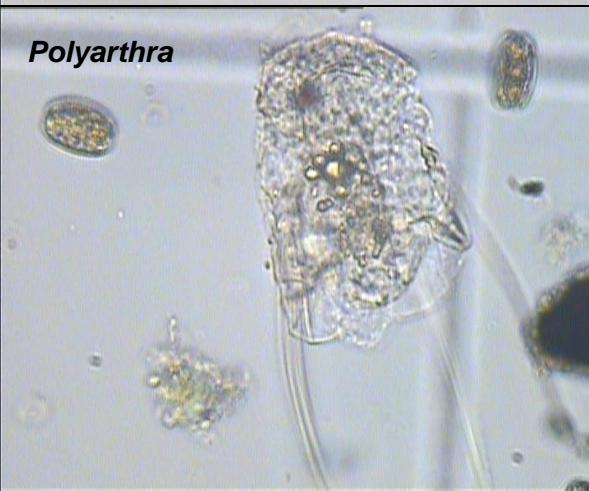

Colurella

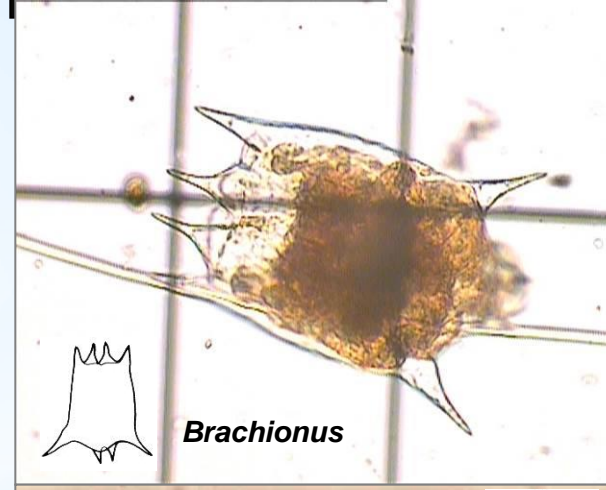
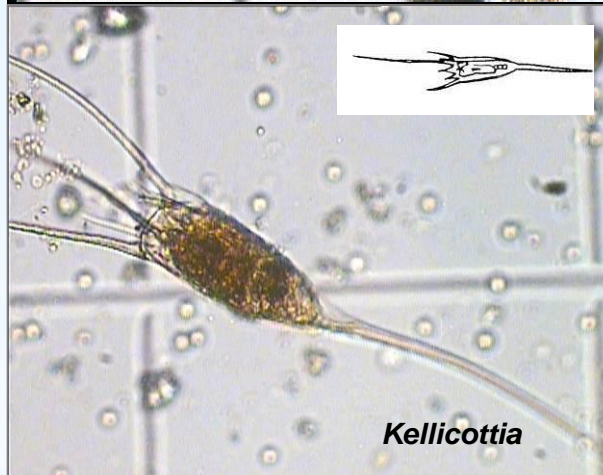
Cephalodella

Polyarthra

Notholca

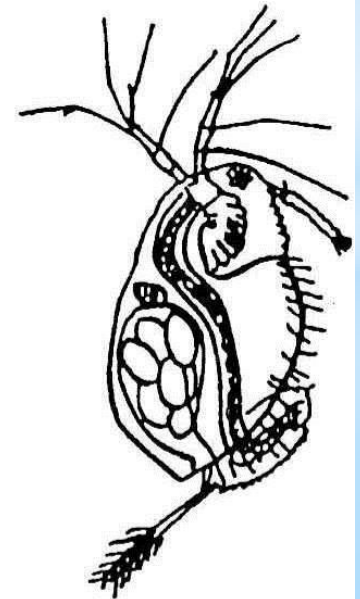
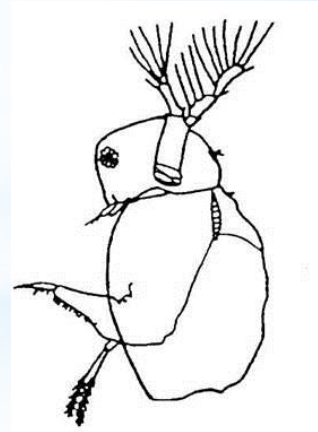
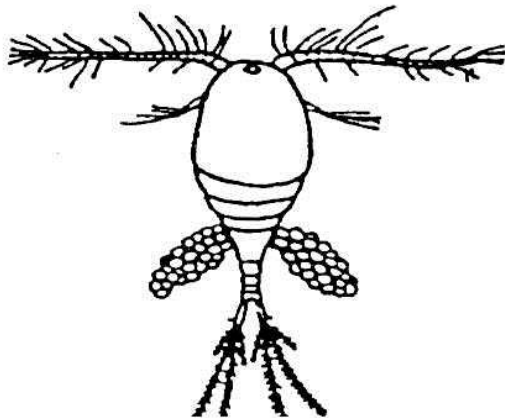
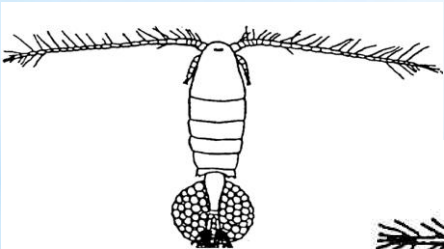

Korýši (*Crustacea*)

Planktonní i bentické, 2 páry tykadel a primitivní rozeklané končetiny (klanonožci), krunýř, žábry

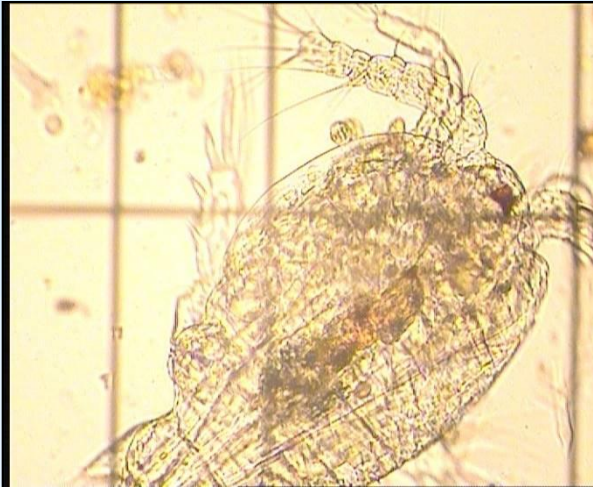
Hlavohrud', antenuly a antény, naupliové oko, furka na konci těla, vaječné váčky u klanonožců - Copepoda (vznášivky, buchanky, plazivky)

Perloočky - Cladocera, známé pod názvem "vodní vši", tělo v dvouchlopňové skořápce (nikdy nekryje hlavu), složené oko, naupliové očko, antenuly, ephipia

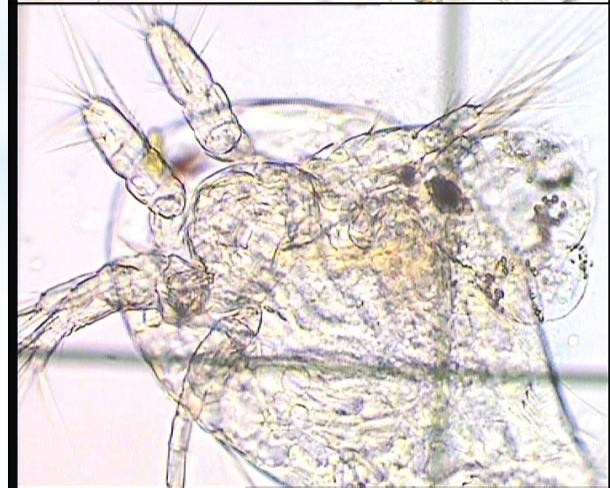
Cyclopoida g.sp.

Naupliová stádia

Cyclops

Daphnia

Daphnia

Daphnia

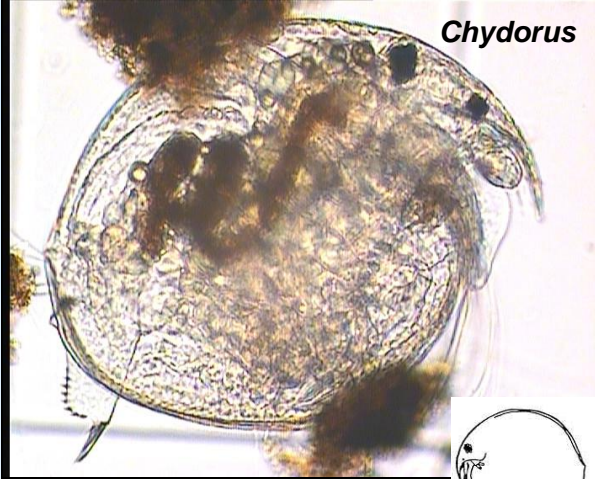
Scapholeberis

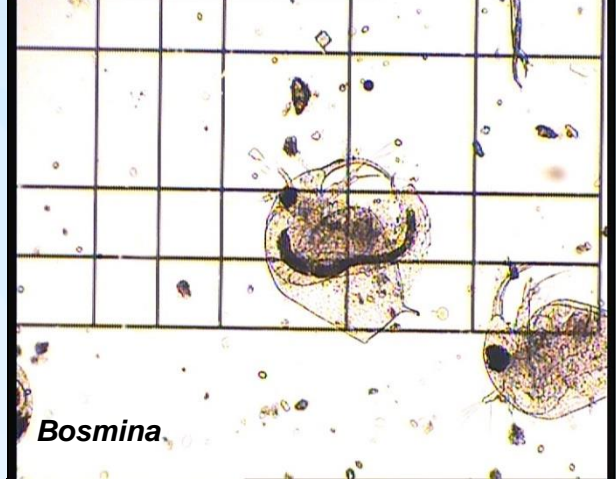
Alona

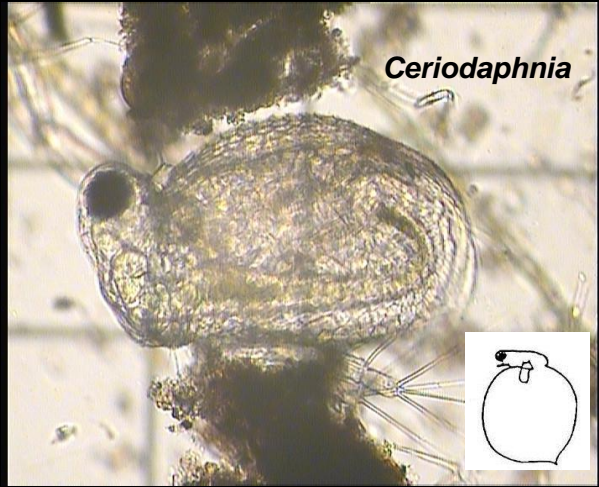
Ceriodaphnia

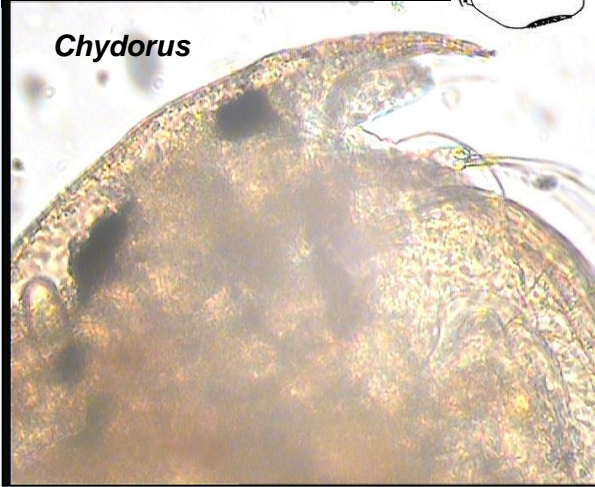
Chydorus

Bosmina

Ceriodaphnia

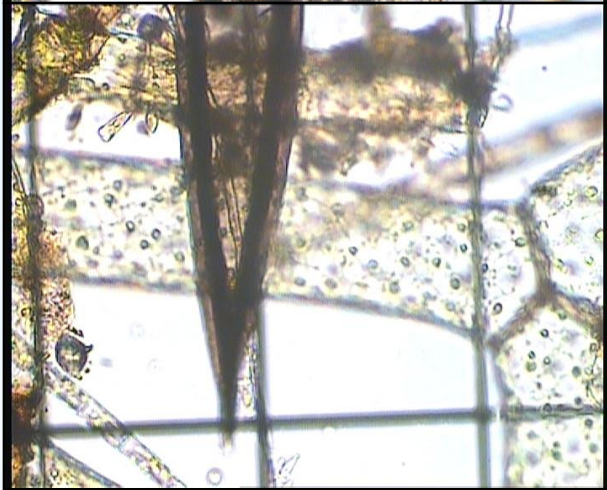
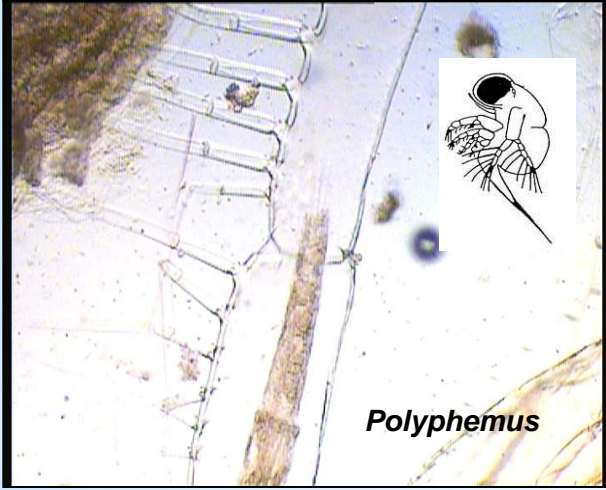
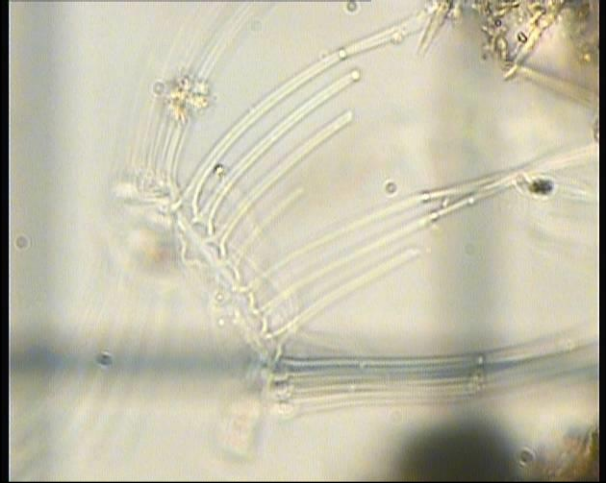
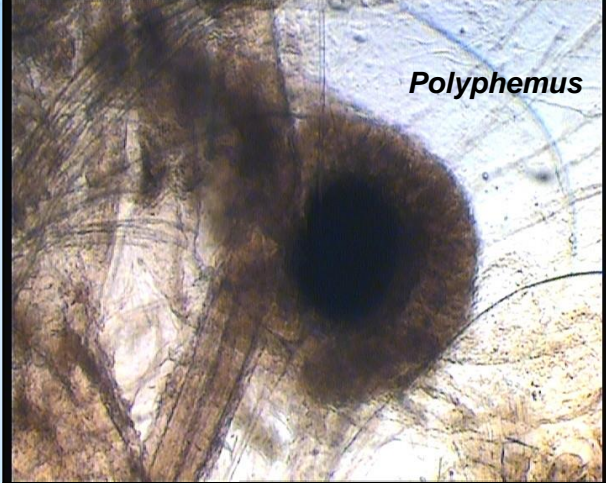
Chydorus

Bosmina

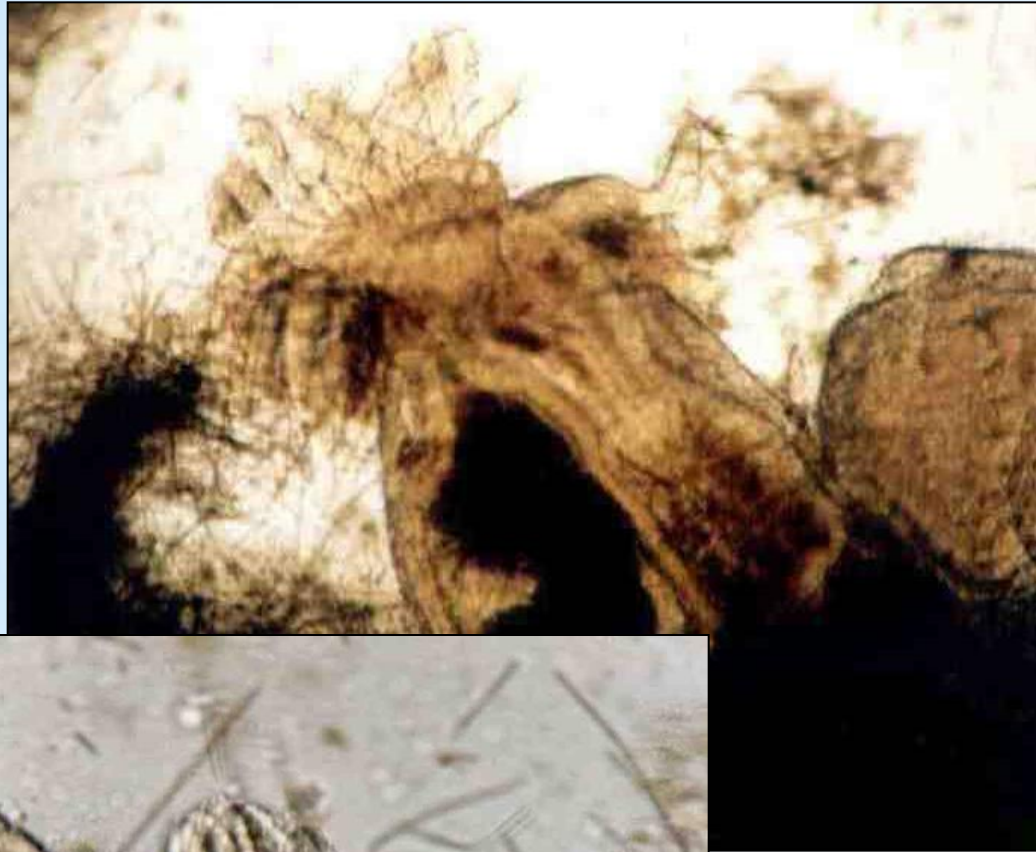
Bosmina

Zbytky korýšů – hřebínky, nohy, schránka (cysty)

Mechovky - Bryozoa

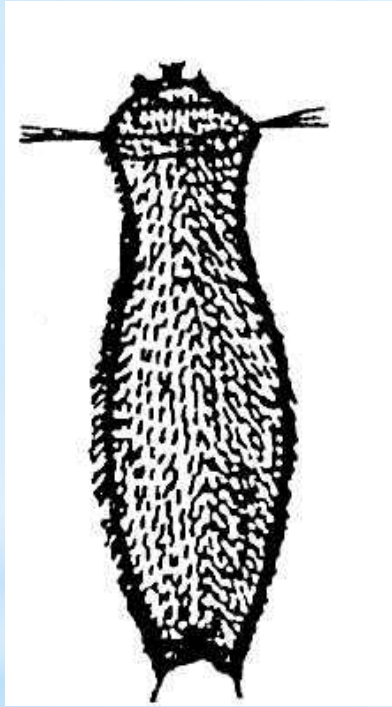

statoblasty

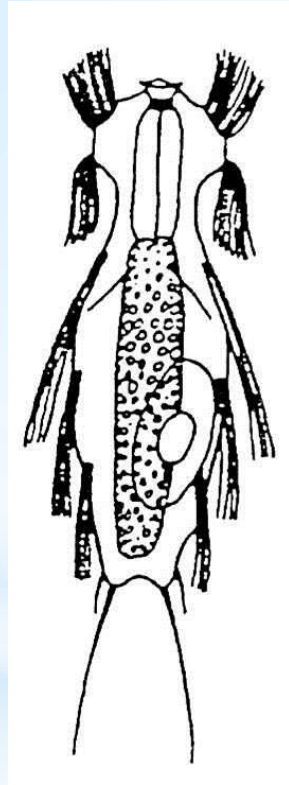
Plumatella repens

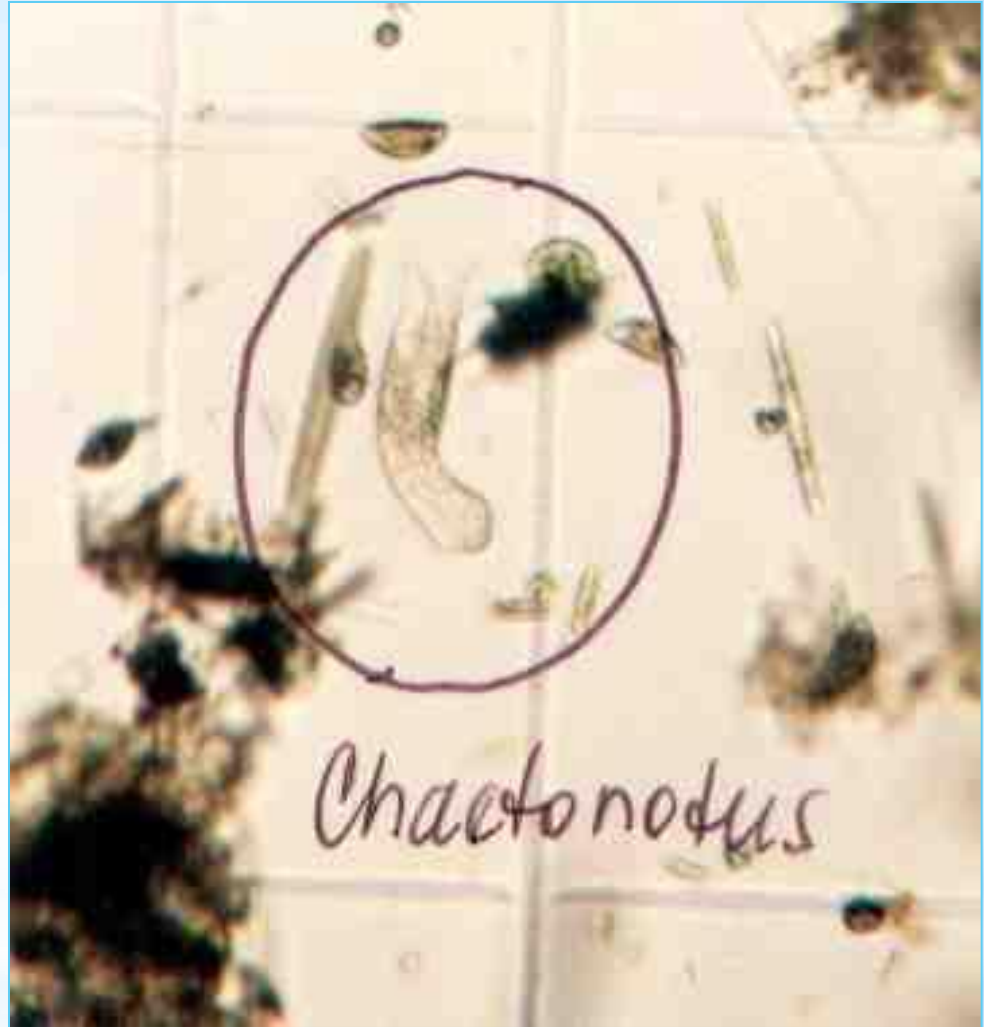
Břichobrvky

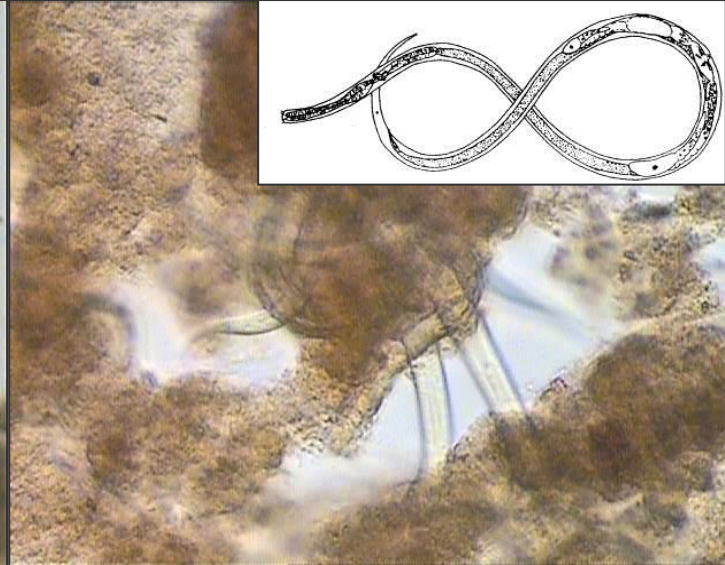
Rod *Chaetonotus*

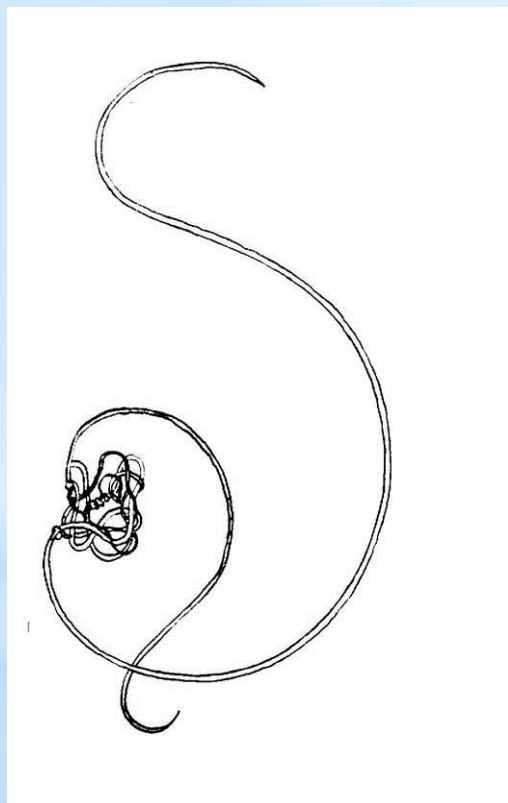
Rod *Dasydytes*

Hlísti, Hlístice, háďátka

Strunovci

Rod *Gordius*

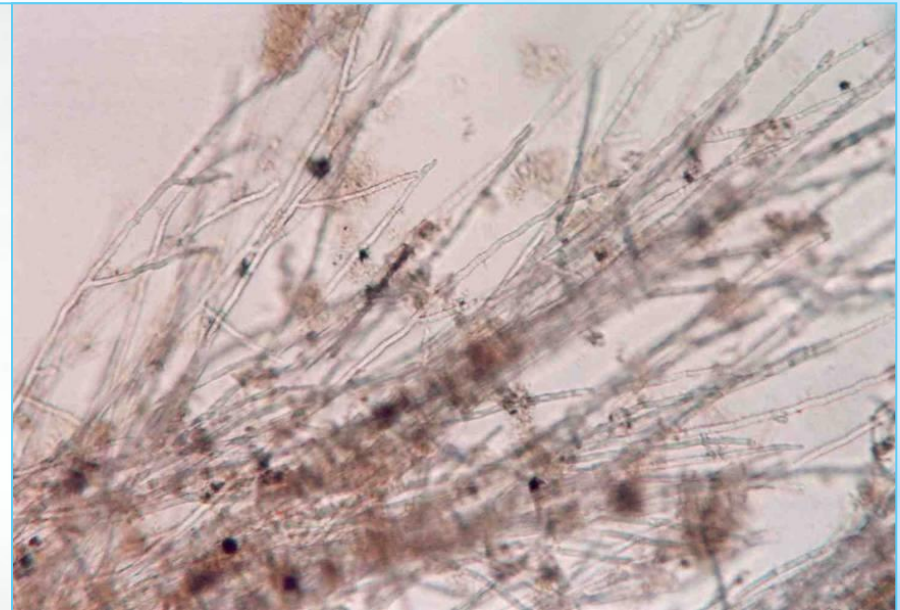

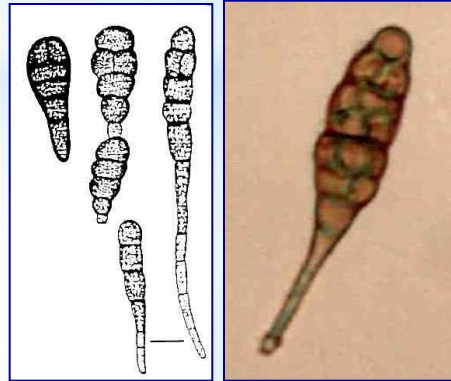
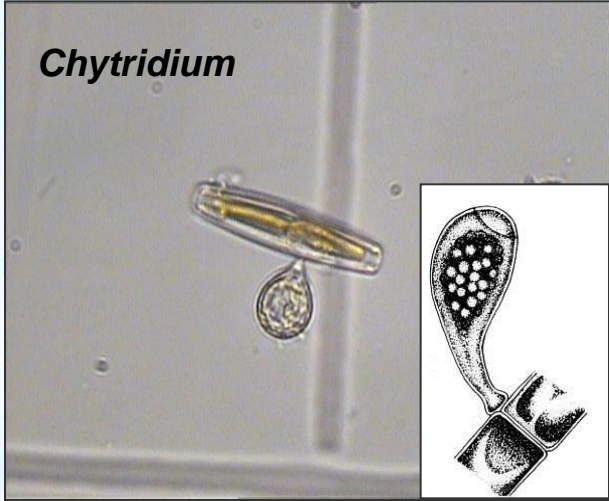
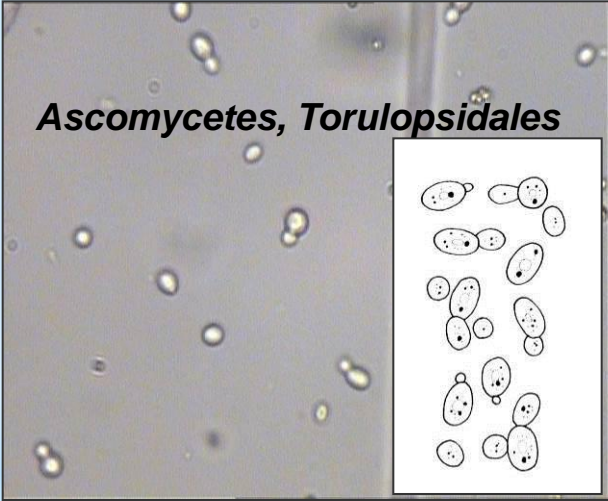
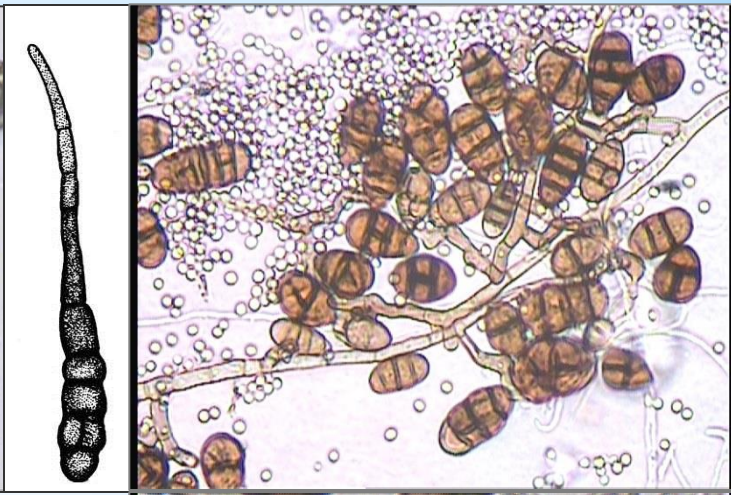
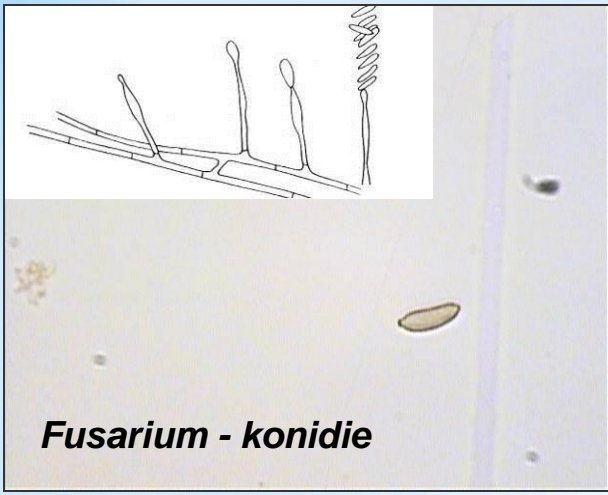
Mikromycety

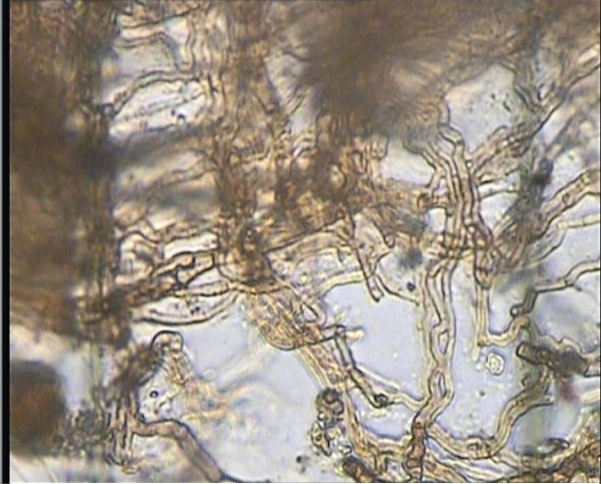
Významná bioindikace – voda, smyvy, znečištění

Autochtonní a alochtonní

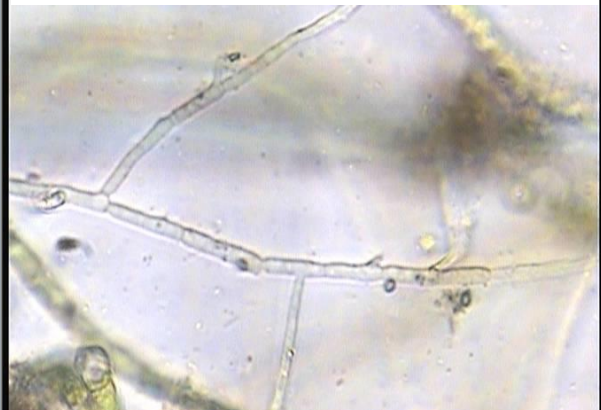
Mikroskopická identifikace. Kvantifikace? Legislativa?

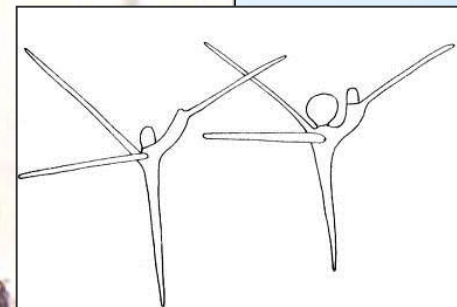
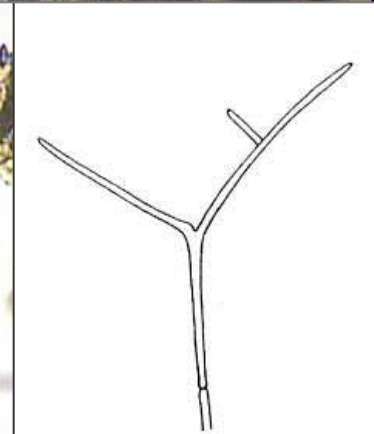
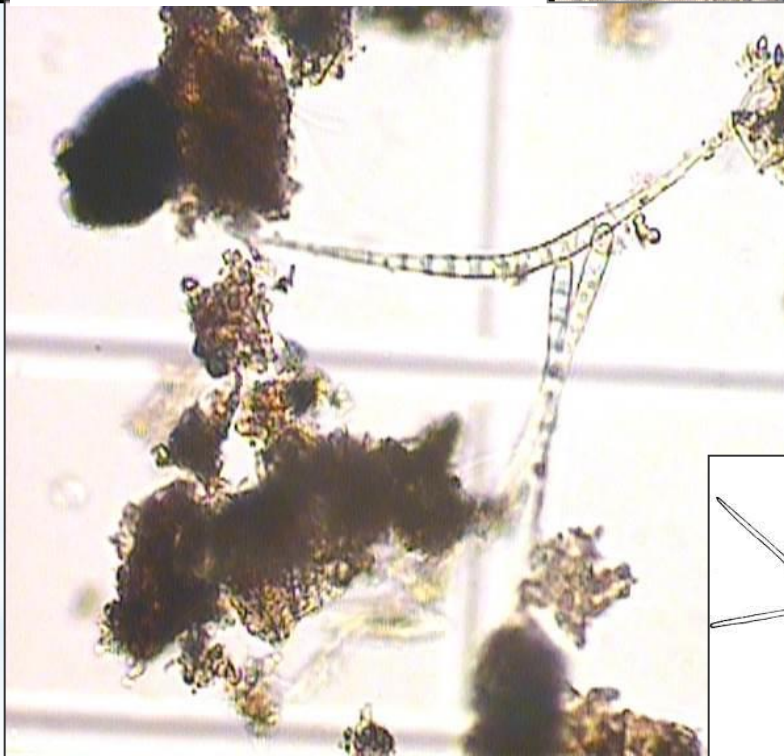

Hyfy a klíčící konidie

Tetracladium, Tricladium

Stanovení mikroskopického obrazu má 2 části:

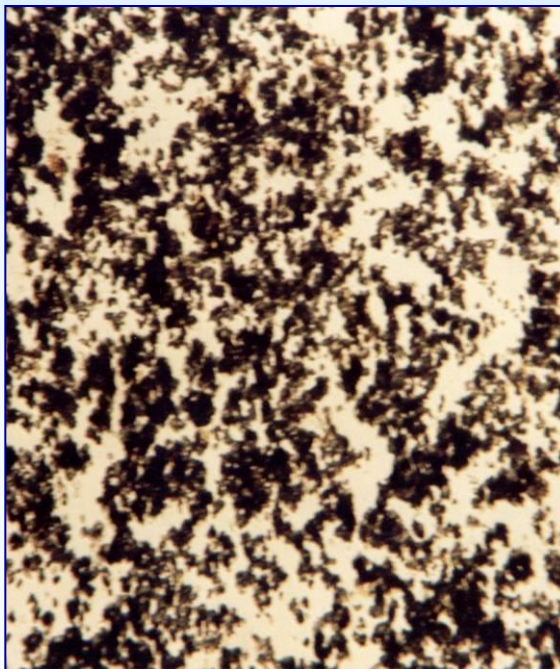
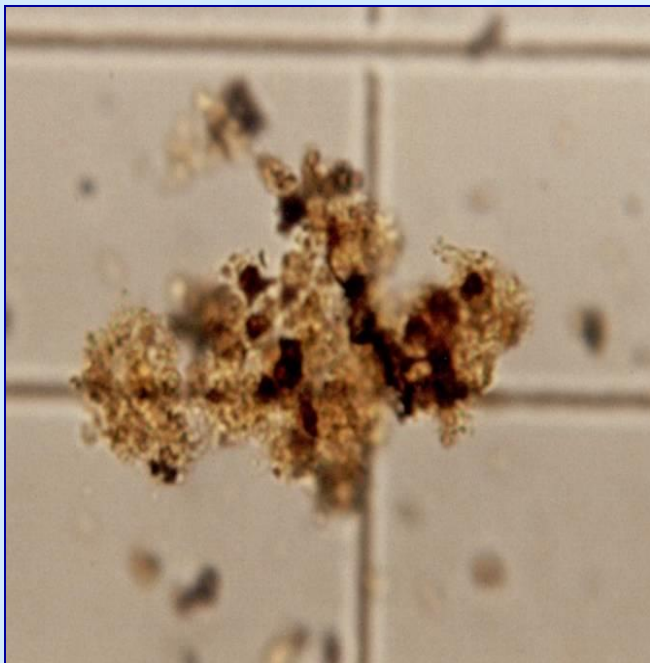
- * Bioseston dle ČSN 75 7712
- * Abioseston dle ČSN 75 7713

A samozřejmě další společenstva (viz metody) dle účelu rozboru a legislativy (co je zapotřebí vykazovat).

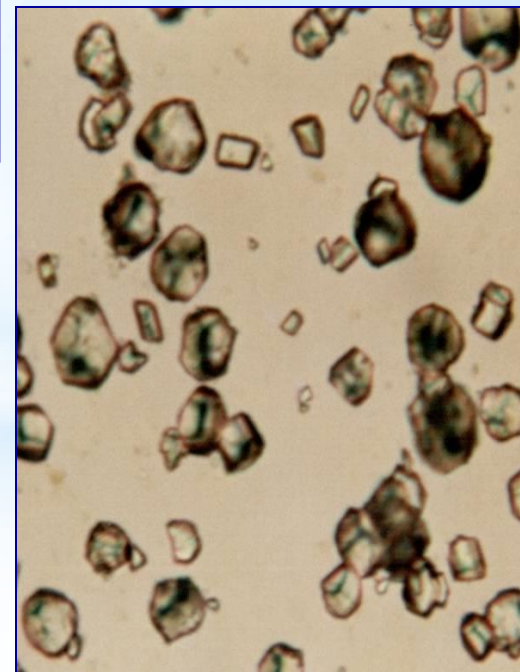
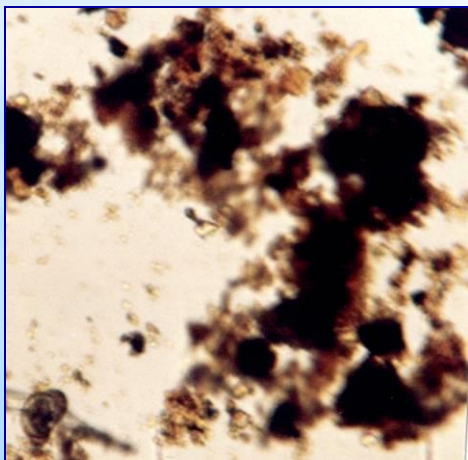
Někdy i obtížně identifikovatelné a zaměnitelné objekty.

Co je ještě bioseston? A co už abioseston?

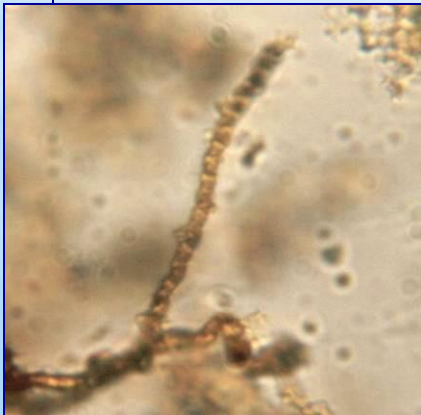
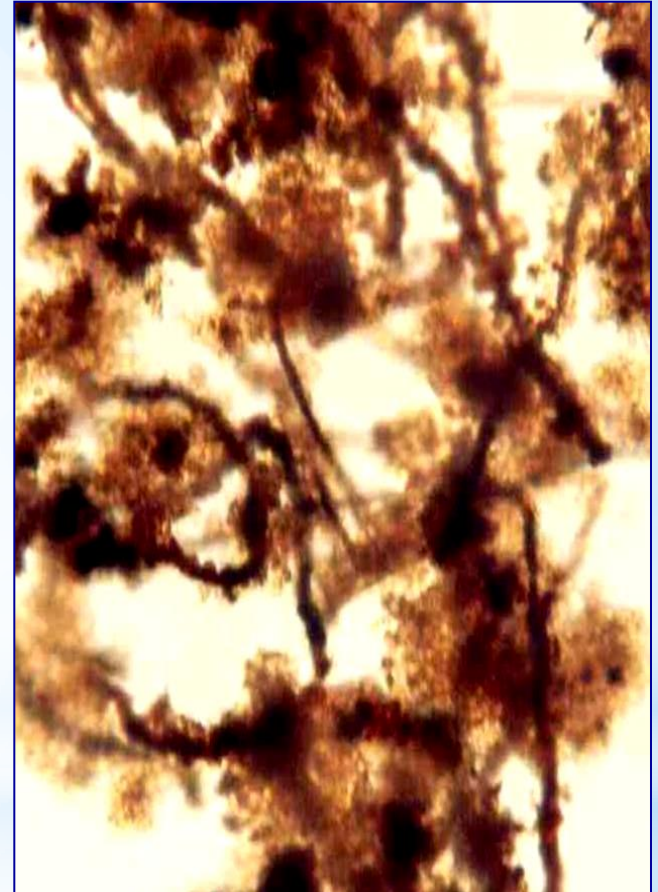
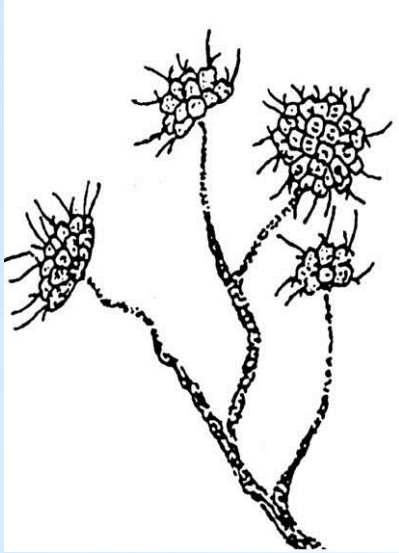
Sraženiny železa, manganu, korozní produkty

Vápenaté krystaly

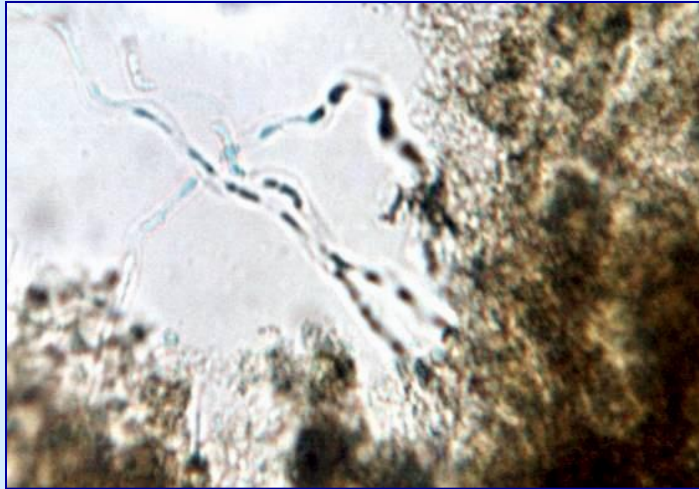

Bezbarvý bičíkovec Anthophysa sp. – stopky inkrustované železem

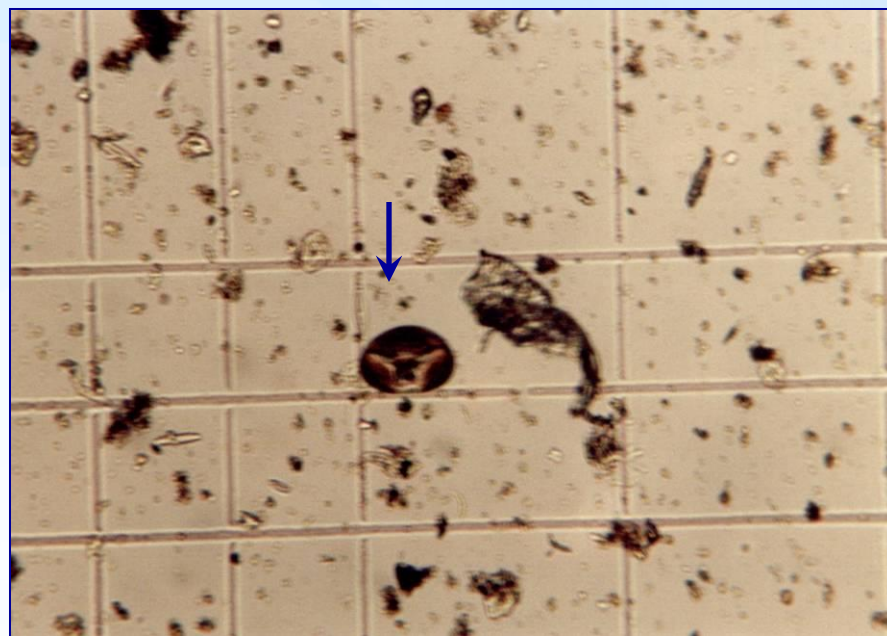
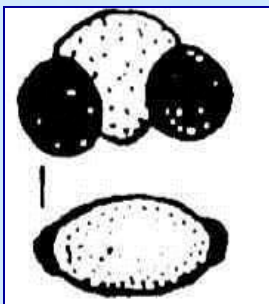
Gallionella

Stopky přisedlých nálevníků

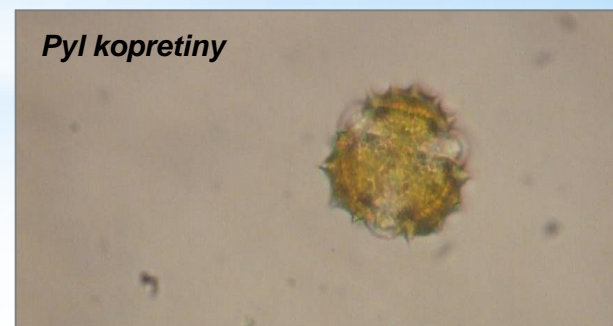
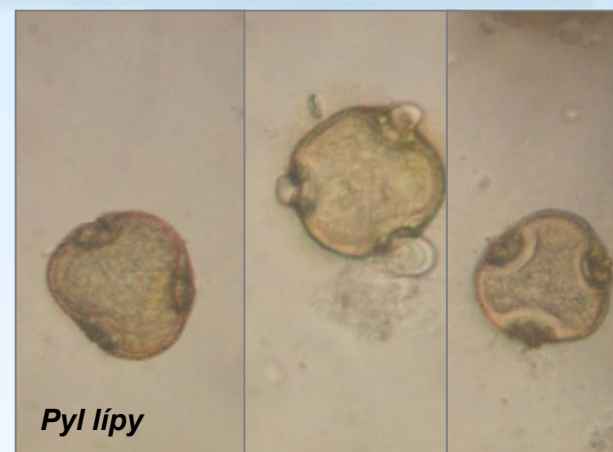
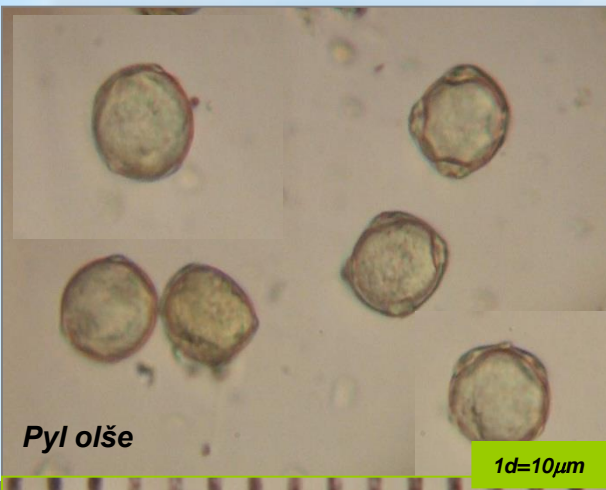

Sírná bakterie
Beggiatoa sp.

Pylová zrna

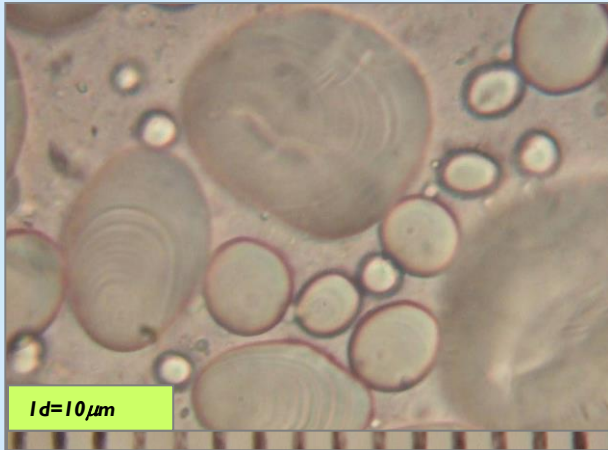

Abioseston – pylová zrna

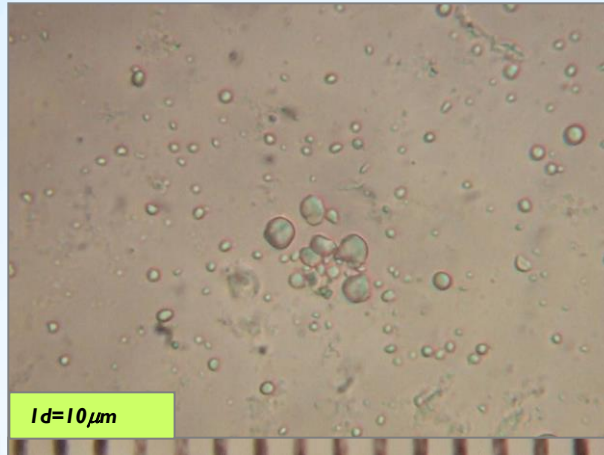

Abioseston – rostlinné zbytky, škrob

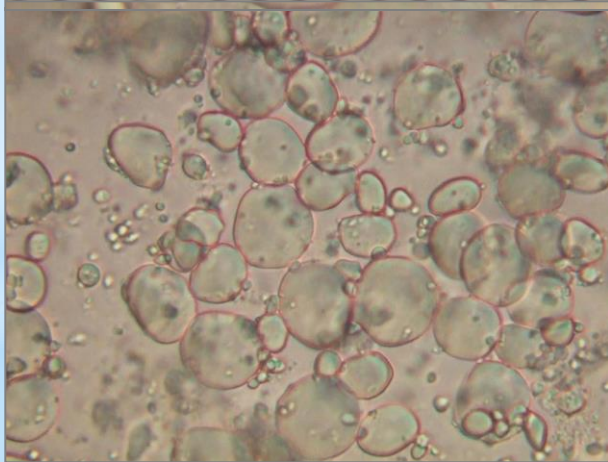
bramborový škrob

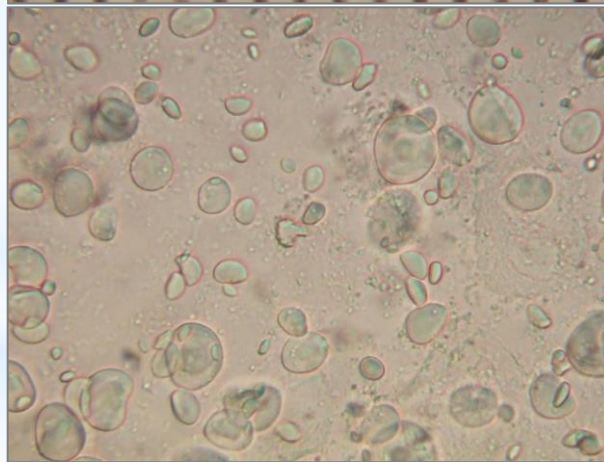
kukuřičný škrob

Rostlinné zbytky - list

ječný škrob

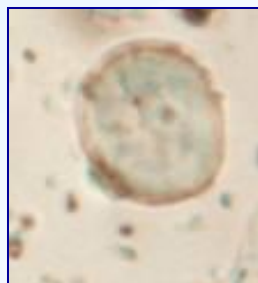
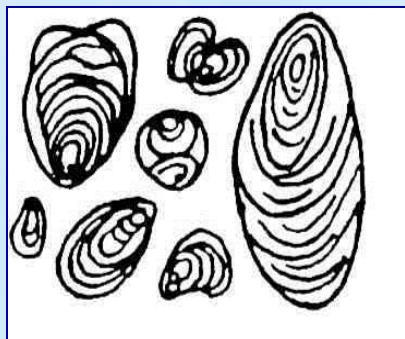

pšeničný škrob

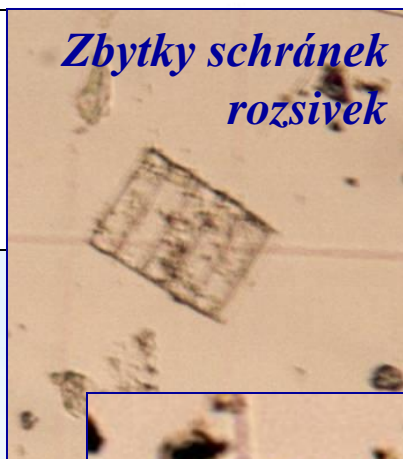

Rostlinné zbytky - list

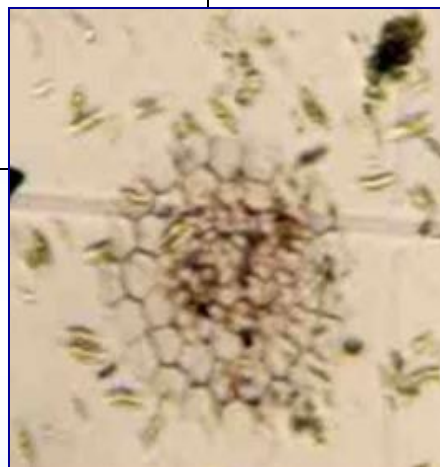
Zrna bramborového škrobu

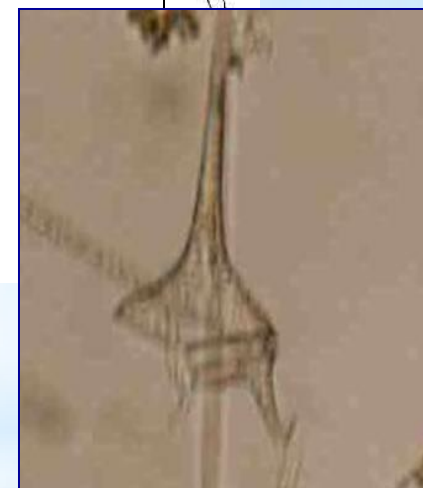
Zbytky schránek řas

*Zbytky schránek
rozsivek*

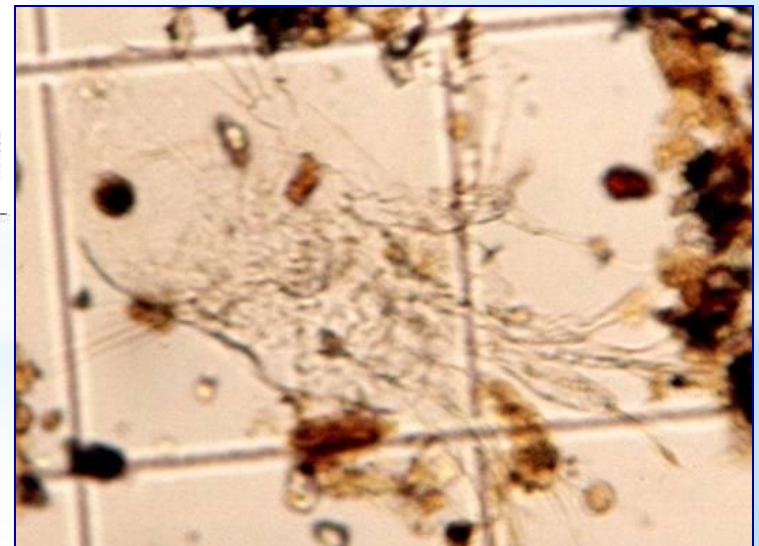
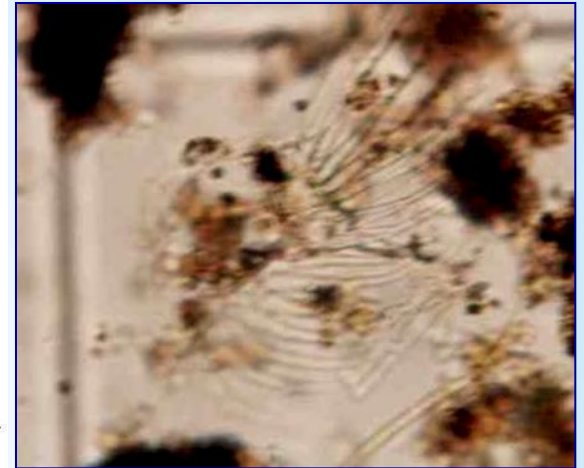
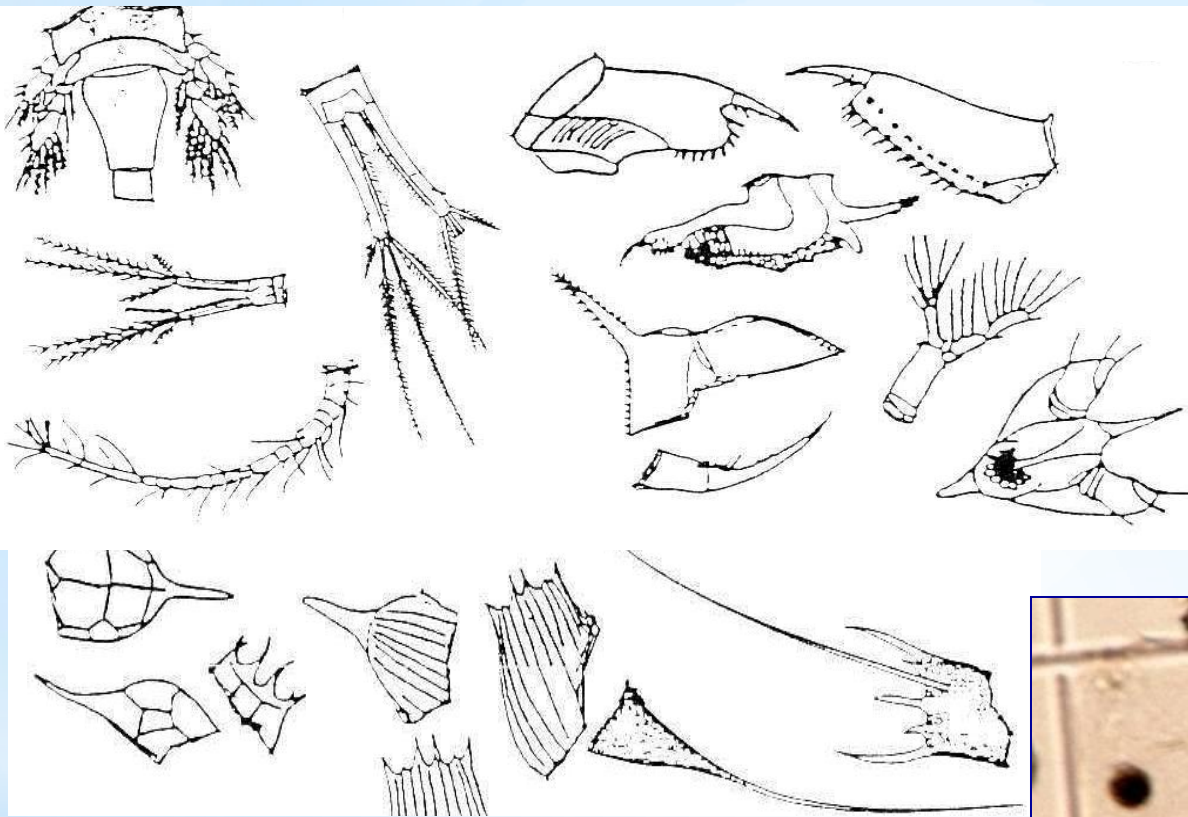
*Zbytek buněčné
stěny řasy
Pediastrum sp.*

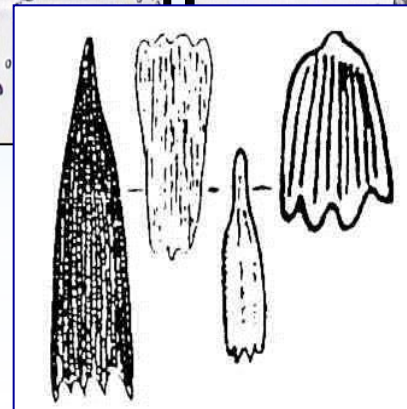
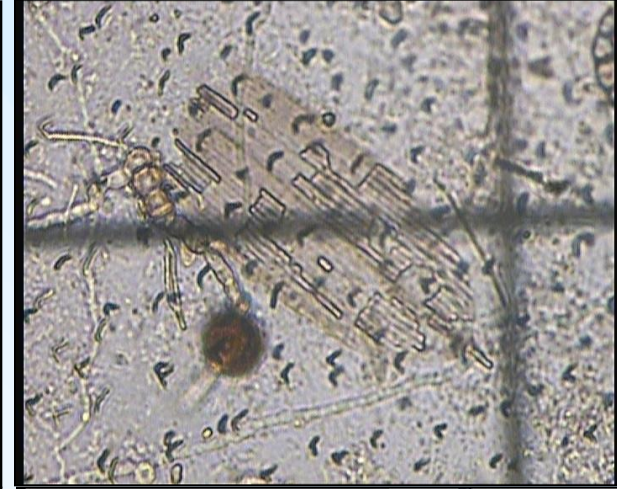
*Zbytek schránky
obrněnky*

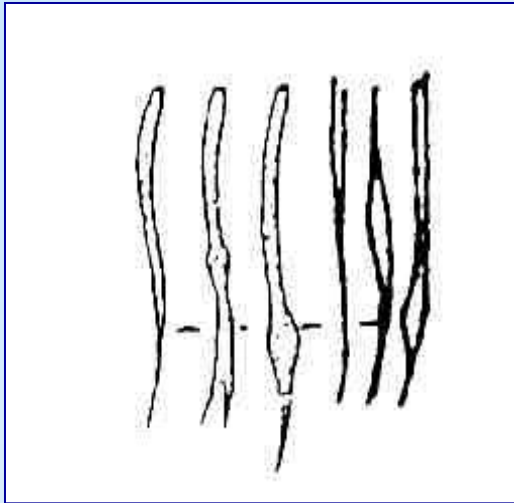
Zbytky vířníků a koryšů – schránky, nohy, hřebínky

Abioseston – motýlí šupiny

Štětiny oligochaet

Abioseston – ptačí peří

